

ปัญหาการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้
ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

คณะนิติศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2561

ปัญหาการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้
ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย
พิมพ์พร เห็นสว่าง
คณะนิติศาสตร์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริยา ล้ำเลิศ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พินัย ญ นคร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติพร อำไพ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริยา ล้ำเลิศ)

..... คณบดี
(รองศาสตราจารย์ ดร.นเรศร์ เกษะประกร)

/ /

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์	ปัญหาการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย
ชื่อผู้เขียน	นางสาวพิมพ์พร เห็นสว่าง
ชื่อปริญญา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2561

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและความเป็นมาของกฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย เพื่อศึกษาถึงปัญหาและวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยกับต่างประเทศ และเพื่อให้ทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่ากฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยมีปัญหาในการกำหนดรายการในแผนฟื้นฟูกิจการที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากมีจำนวนรายการในแผนเป็นจำนวนมาก ซึ่งลูกหนี้ต้องใช้เวลาในการทำแผนให้สำเร็จเป็นเวลานาน มีปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการในการรับยื่นแผนฟื้นฟูกิจการที่มีกระบวนการหลายขั้นตอนและในแต่ละขั้นตอนต้องใช้เวลาในการดำเนินการเป็นเวลานาน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินการตามกระบวนการฟื้นฟูกิจการต้องใช้เวลามากกว่าที่กระบวนการฟื้นฟูกิจการจะสำเร็จ และยังมีปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายอีกด้วย เนื่องจากกฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยฉบับนี้ มีการบัญญัติขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือลูกหนี้ที่เป็นกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมแต่นำบทบัญญัติของกฎหมายฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไปสำหรับกิจการขนาดใหญ่มาเป็นต้นแบบ ซึ่งไม่เหมาะสมกับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมโดยการจะดำเนินการเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการต้องใช้เวลา

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นพบว่าปัญหาต่างๆส่งผลให้ลูกหนี้อาจไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ หรือลูกหนี้อาจสามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้แต่ต้องใช้เวลาในกระบวนการฟื้นฟูกิจการนานกว่าที่ศาลจะมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ซึ่งส่งผลให้ลูกหนี้ไม่อาจแก้ไขปัญหาทางการเงินในกิจการของตนได้ทันเวลาที่และอาจต้องล้มละลาย ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรว่าไม่ควรมียกเว้นกฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย แต่ควรมีกฎหมายการฟื้นฟูกิจการแบบ

เร่งรัดเพื่อให้ลูกหนี้สามารถแก้ไขปัญหาทางการเงินได้ทัน่วงทีตามเจตนารมณ์ของกฎหมายการฟื้นฟู
กิจการ

ABSTRACT

Title of Thesis	Rehabilitation of SMEs' Debtor in Thailand
Author	Pimporn Hensawang
Degree	Master of Laws
Year	2018

This thesis is aimed to study the theory and history of the rehabilitation laws of SMEs' debtors in Thailand in order to analyze and solve financial problems for SMEs' debtors so that they can continue their business Without being adjudicated or bankruptcy

From the study, it was shown that the rehabilitation laws of SMEs' debtors in Thailand have problems in setting up improper items in rehabilitation plan due to the over number of items in the plan. As a result, debtors need longer period of time to complete the plan which directly affect the rehabilitation laws' process including the law enforcement process as well. Moreover, the current rehabilitation laws of SMEs' debtors in Thailand use the General Rehabilitation Law of large enterprise as a prototype which is very unpractical and unsuitable for the SMEs' debtors both in term of process and law enforcement.

From the problems mentioned above, it is obviously shown that SMEs' debtors are either set to fail in the rehabilitation law process or face problems during process which made them take longer period than usual to complete the process. Either of

reasons mentioned earlier, the result is the SMEs' debtors cannot solve the financial problems in time therefore, they might face being adjudicated or bankruptcy. To solve this re-occurring problem, the researcher believes that the rehabilitation laws of SMEs' debtors in Thailand should be suspended and replaced by the intensive rehabilitation laws instead in order to solve the problem promptly.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างยิ่งของท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริยา ล้ำเลิศ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณารับเป็นที่ปรึกษาและเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหัวข้อ แนวคิด ข้อมูล และคำแนะนำต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียน โดยเฉพาะการวางเค้าโครง แนวทางการเขียนเนื้อหาและบทวิเคราะห์ ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขร่างวิทยานิพนธ์ จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งใจและสำนึกในพระคุณของท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้

กราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.พินัย ณ นคร ที่กรุณาได้รับประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ และได้ชี้แนะแนวความคิด ให้คำแนะนำต่างๆในการไต่ตรองปัญหาได้รอบคอบมากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติพร อ่ำไพ ที่กรุณาได้รับกรรมการวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณท่านประธาน ทัศนปริชญา เลขาธิการศาลล้มละลาย ที่ได้แนะนำหัวข้อในการทำวิทยานิพนธ์ ทำให้ผู้เขียนได้หัวข้อในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำปรึกษาต่างๆเกี่ยวกับปัญหาในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนกราบขอบพระคุณบิดามารดา และน้องชายของผู้เขียน ที่ให้การสนับสนุนด้านการเรียนมาโดยตลอด และคอยให้กำลังใจทุกเวลาที่เหนื่อยล้า จนสำเร็จการศึกษา ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งปวงให้แก่ผู้เขียน และขอขอบคุณกัลยาณมิตรของผู้เขียนทุกท่าน ที่ได้ให้คำปรึกษา คอยช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์ด้วยความปรารถนาดีเสมอมา

พิมพ์พร เห็นสว่าง

ธันวาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.4 สมมติฐานในการศึกษา	5
1.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา	5
1.6 ระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษา.....	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	6
บทที่ 2 กฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย	7
2.1 ความหมายและความเป็นมาของการล้มละลาย	7
2.2 การฟื้นฟูกิจการ.....	8
2.2.1 ความหมายของการฟื้นฟูกิจการ.....	8
2.2.2 แนวคิดและความเป็นมาของการฟื้นฟูกิจการ	8
2.2.3 หลักการของการฟื้นฟูกิจการ.....	12
2.2.4 รูปแบบของการฟื้นฟูกิจการ	13
2.2.5 มาตรการต่างๆในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการ	14

2.2.6 ประโยชน์ของกฎหมายฟื้นฟูกิจการ	20
2.3 ความแตกต่างระหว่างคดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการ	21
2.4 กฎหมายการฟื้นฟูกิจการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย	23
2.4.1 ความหมายและประเภทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	24
2.4.2 การฟื้นฟูกิจการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	26
2.5 สภาวะพักการชำระหนี้	32
2.5.1 ความหมายของการสภาวะพักการชำระหนี้	32
2.5.2 วัตถุประสงค์ของสภาวะพักการชำระหนี้	32
2.5.3 จุดเริ่มต้นของการเกิดสภาวะพักการชำระหนี้	32
2.5.4 การคุ้มครองเจ้าหนี้ในสภาวะพักการชำระหนี้	32
2.5.5 บุคคลที่กฎหมายคุ้มครองในสภาวะพักการชำระหนี้	32
2.5.6 ผลของสภาวะพักการชำระหนี้	33
บทที่ 3 กฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในต่างประเทศ	34
3.1 ประเทศฝรั่งเศส	34
3.1.1 แนวคิดและความเป็นมาของการฟื้นฟูกิจการ	34
3.1.2 หลักการของกฎหมายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหากิจการที่ประสบปัญหาทางการเงินและการฟื้นฟูกิจการ	35
3.1.3 รูปแบบของการฟื้นฟูกิจการ	36
3.1.4 กระบวนการฟื้นฟูกิจการ	36
3.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา	54
3.2.1 แนวคิดและความเป็นมาของการฟื้นฟูกิจการ	54
3.2.2 หลักการของกฎหมายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหากิจการที่ประสบปัญหาทางการเงินและการฟื้นฟูกิจการ	55
3.2.3 รูปแบบของการฟื้นฟูกิจการ	55

3.2.4	กระบวนการฟื้นฟูกิจการ	55
3.3	ประเทศอังกฤษ	66
3.3.1	แนวคิดและความเป็นมาของการฟื้นฟูกิจการ	66
3.3.2	หลักการของกฎหมายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหากิจการที่ประสบปัญหาทางการเงินและ การฟื้นฟูกิจการ	67
3.3.3	รูปแบบของการฟื้นฟูกิจการ	67
3.3.4	กระบวนการฟื้นฟูกิจการ	67
บทที่ 4	วิเคราะห์การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย	76
4.1	ปัญหาการกำหนดรายการแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่ไม่เหมาะสมในประเทศไทย	76
4.2	ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการในการรับยื่นแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในประเทศไทย.....	78
4.2.1	ขั้นตอนการร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งฟื้นฟูกิจการ	79
4.2.2	ขั้นตอนการไต่สวนและมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้	80
4.2.3	ขั้นตอนผลของการที่ศาลมีคำสั่งรับคำขอ.....	81
4.3	การวิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมในประเทศไทย	84
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	89
5.1	บทสรุป.....	89
5.2	ข้อเสนอแนะ	92
5.2.1	การเสนอแก้ไขกฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อมในประเทศไทย	92
5.2.2	แนวทางการนำกฎหมายการฟื้นฟูกิจการของต่างประเทศมาปรับใช้กับประเทศไทย..	92
	บรรณานุกรม.....	95

ประวัติผู้เขียน.....100

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เป็นฉบับแรก ในพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่4) พ.ศ. 2541 เนื่องจากก่อนหน้าที่จะมีการบัญญัติพระราชบัญญัตินี้ขึ้นมา ประเทศไทยมีเพียงพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ได้มีการใช้มานาน แม้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมสองครั้ง แต่เป็นการแก้ไขในเรื่องของจำนวนหนี้ มิได้มีการแก้ไขในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักกฎหมาย จึงทำให้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 ซึ่งมีเพียงวิธีการเยียวยาแก้ไขสำหรับลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว มิให้ต้องล้มละลายเพียงกรณีเดียว คือการประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย ซึ่งลูกหนี้จะกระทำได้อีกต่อเมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้วเท่านั้น ซึ่งหมายความว่าลูกหนี้จะหมดอำนาจในการจัดการกิจการและทรัพย์สินด้วยตนเอง และต้องเสียชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือทางการค้าจนอาจจะเป็นการยากที่จะฟื้นตัวกลับมาทำธุรกิจได้ดีดังเดิม เมื่อลูกหนี้นายกที่จะกลับมาทำธุรกิจก็ย่อมส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นจึงมีการหาแนวทางที่จะช่วยเหลือลูกหนี้ให้มีทางเลือกอื่นนอกจากการล้มละลาย ซึ่งแนวทางการช่วยเหลือลูกหนี้นั้นเป็นแนวทางที่มีมากในระบบกฎหมายล้มละลายสากลแต่น้อยและเป็นไปได้ยากในกฎหมายล้มละลาย ตามพระราชบัญญัติล้มละลายพ.ศ. 2483 ของประเทศไทย จึงเกิดแนวทางแก้ไขปัญหาทางการเงินให้กับลูกหนี้ คือ กระบวนการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ที่ปรากฏในพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่4) พ.ศ.2541 เพื่อช่วยเหลือให้ลูกหนี้ที่ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราว ให้มีโอกาสได้ฟื้นฟูกิจการให้ดำเนินต่อไปได้ และเพื่อให้เจ้าหนี้ได้มีโอกาสรับชำระหนี้อย่างเป็นธรรม อีกทั้งยังเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจและการค้าของประเทศอีกด้วย

พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่4) พ.ศ.2541 เป็นพระราชบัญญัติที่มีการออกมาในช่วงที่มีปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ของประเทศไทย จึงมีการกล่าวว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นพระราชบัญญัติขายชาติฉบับหนึ่ง เพราะมีการเข้าใจผิดว่าการที่ประเทศไทยต้องออกพระราชบัญญัติ

ฉบับนี้ขึ้นมาเพราะถูกบีบบังคับจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ แต่ในความเป็นจริงแล้ว พระราชบัญญัติฉบับนี้มีการเริ่มแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขตั้งแต่ปีพ.ศ. 2531 และมีการเข้าสู่กระบวนการร่างกฎหมายในปีพ.ศ. 2535 จนได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ในปีพ.ศ. 2541 จากที่กล่าวมาจึงเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้มีการใช้ระยะเวลาในการร่างเป็นเวลานานนับ 10 ปี จึงส่งผลให้พระราชบัญญัติดังกล่าวมีความล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับการประกอบธุรกิจในช่วงปีพ.ศ. 2541 ที่ออกพระราชบัญญัติมา ส่งผลให้พระราชบัญญัติดังกล่าวไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้เท่าที่ควร ต่อมาจึงมีการแก้ไขเนื้อหาบทบัญญัติในเรื่องฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ขึ้นมาเพิ่มเติมในปีพ.ศ. 2542 คือ พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่5) พ.ศ. 2542 และในปีพ.ศ. 2547 คือ พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่7) พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นการแก้ไขเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ต่อมาในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคที่คนหันมาทำธุรกิจมากขึ้น ไม่เพียงแต่เฉพาะธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีจำนวนเงินในการหมุนเวียนเป็นจำนวนมาก แต่ยังมีธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเกิดขึ้นมากมาย และมีส่วนสำคัญในระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมากด้วยเช่นกัน อาจสืบเนื่องมาจากยุคนี้เป็นยุคที่เศรษฐกิจไม่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นมากมาย จึงเกิดปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงินขึ้นอย่างกว้างขวาง เช่น ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตสูงขึ้นจนทำให้รายรับไม่เพียงพอต่อรายจ่าย หรือการที่บริษัทใหญ่หลายบริษัทเกิดปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเงินจนต้องมีการลดจำนวนพนักงานลง โดยการปลดพนักงานออกจากบริษัท หรือบริษัทต้องปิดตัวลงเพราะสู้พิษเศรษฐกิจไม่ไหว ทำให้ลูกจ้างต้องตกอยู่ในสภาวะตกงานมากขึ้น คนเริ่มไม่มั่นใจที่จะเป็นลูกจ้างเพราะอาจมีความเสี่ยงในการออกจากงานได้ เป็นต้น จากที่กล่าวมาส่งผลให้คนเริ่มหาอาชีพหรือธุรกิจที่เป็นของตนเองเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังลดความเสี่ยงที่จะต้องตกงานเป็นผู้ขาดรายได้ จึงเกิดการทำธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นมากมาย แต่การทำธุรกิจในช่วงภาวะเศรษฐกิจไม่คงที่ ส่งผลให้ธุรกิจต่างๆไม่ว่าจะเป็น ธุรกิจขนาดใหญ่ ขนาดกลาง หรือขนาดย่อม เกิดปัญหาทางด้านการเงินเป็นจำนวนมาก จนอาจเกิดการล้มละลายซึ่งส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ในกรณีของธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีจำนวนหนี้ไม่น้อยกว่าสิบล้านบาท ได้มีกฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ในพระราชบัญญัติล้มละลาย ฉบับที่4 ฉบับที่5 และฉบับที่7 ที่จะช่วยแก้ปัญหาให้ไม่ต้องล้มละลายได้หากฟื้นฟูกิจการได้ทัน แต่สำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังไม่มียกกฎหมายตัวใดมาช่วยให้มีทางเลือกอื่นนอกจากการล้มละลาย

ในปีพ.ศ. 2559 จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่9) พ.ศ. 2559 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นสำหรับกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยเฉพาะ โดยเจตนารมณ์ของการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ เนื่องมาจากกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในฉบับก่อนๆ ยังไม่ครอบคลุมลูกหนี้ซึ่งประกอบธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่มีทั้งบุคคลธรรมดา คณะบุคคล ห้าง

หุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในระบบเศรษฐกิจปัจจุบัน และประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราว ดังนั้นจึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อให้ลูกหนี้ซึ่งไม่อยู่ในสถานะที่จะชำระหนี้ได้มีโอกาสได้รับการฟื้นฟูกิจการและไม่ต้องตกเป็นบุคคลล้มละลายหากมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการได้

แต่อย่างไรก็ดีเมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2559 แล้ว จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีเนื้อหาในบทบัญญัติเป็นไปในแนวทางเดียวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในฉบับก่อนๆ เช่น ในเรื่องของรายการในแผนฟื้นฟูกิจการ เรื่องการพิจารณาคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการและเห็นชอบด้วยแผน ก็ยังคงเดิม แต่มีการแก้ไขในเนื้อหาบางประการ เพื่อให้สอดคล้องกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เช่น ในเรื่องของค่านิยมของคำว่าลูกหนี้ โดยนิยามให้กว้างขึ้นและเป็นค่านิยมสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยเฉพาะ และเรื่องจำนวนหนี้ โดยลดจำนวนหนี้ลงจากไม่น้อยกว่าสิบล้านบาท เป็นไม่น้อยกว่าสองล้านบาท สามล้านบาท หรือไม่น้อยกว่าสามล้านบาท แต่ไม่ถึงสิบล้านบาทแล้วแต่กรณี ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติล้มละลายฉบับนี้ ยังไม่อาจจะช่วยแก้ปัญหาสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้เท่าที่ควร เนื่องจากธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นธุรกิจที่มีจำนวนหนี้้น้อยกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ จึงควรมีกระบวนการในการฟื้นฟูกิจการที่ง่ายและรวดเร็วกว่าการฟื้นฟูกิจการธุรกิจขนาดใหญ่ เช่น การลดขั้นตอนในกระบวนการพิจารณาลง หรือการลดรายการในแผนฟื้นฟูกิจการ เป็นต้น เพราะกระบวนการฟื้นฟูกิจการเดิมมีความล่าช้าเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ ไม่อาจฟื้นฟูกิจการได้ทันและกิจการนั้นต้องล้มละลายลง ซึ่งหากนำกระบวนการเดียวกันมาใช้ ก็อาจจะไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทันท่วงทีและเมื่อกิจการนั้นล้มละลายลงก็จะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศดังเดิมก่อนมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาถึงปัญหาในการกำหนดรายการในแผนฟื้นฟูกิจการ ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการรับยื่นแผนฟื้นฟูกิจการ และปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ไม่เหมาะสม

สำหรับในต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษต่างก็มีกฎหมายการฟื้นฟูกิจการในรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางช่วยเหลือแก้ไขปัญหาทางการเงินให้กับลูกหนี้ นอกเหนือจากการที่ลูกหนี้ต้องล้มละลายเพียงกรณีเดียว ซึ่งนอกจากจะช่วยเหลือลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางการเงินแล้ว ยังเป็นการช่วยเหลือเจ้าหนี้และลูกจ้าง โดยมีแนวทางที่จะให้โอกาสลูกหนี้ให้สามารถกลับมาดำเนินกิจการต่อได้ และมีเงินที่จะนำมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ อีกทั้งยังสามารถจ้างงานลูกจ้างต่อไปได้ โดยลูกจ้างไม่ต้องตกงานและขาดรายได้ และยังเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสำคัญอย่างมาก เพราะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้น ในปัจจุบันถือเป็นกิจการที่มีความกว้างขวาง ครอบคลุม

กิจการต่างๆ เช่น การให้บริการ การผลิตสินค้า หรือการค้าส่งและค้าปลีก เป็นต้น อีกทั้งกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นกิจการที่มีความคล่องตัวที่จะปรับให้เข้ากับสถานการณ์ของประเทศได้ง่าย และเป็นกิจการที่มีจำนวนมาก ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก จึงควรมีการศึกษา ภูมิหายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อหาสภาพปัญหาและ แนวทางการแก้ไขภูมิหาย ให้มีกระบวนการฟื้นฟูที่เหมาะสม และช่วยแก้ปัญหาทางการเงินของ กิจการได้อย่างทัน่วงที เพื่อระบบเศรษฐกิจซึ่งเป็นหัวใจหลักของประเทศ หากไม่มีการศึกษาถึง สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไข จะส่งผลให้กิจการขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการฟื้นฟูล่าช้า หรือได้รับการฟื้นฟูเป็นจำนวนน้อยและต้องล้มละลายลง ซึ่งส่งผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เป็นอย่างมาก จนอาจเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาแนวคิดและความเป็นมาภูมิหายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย
- 1.2.2 เพื่อศึกษาถึงปัญหาและวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของศาลในประเทศไทย
- 1.2.3 เพื่อให้ทราบถึงภูมิหายเกี่ยวกับเรื่องการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยกับต่างประเทศ
- 1.2.4 เพื่อทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาเฉพาะกรณีเรื่องการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย เรื่องการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป การฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ และการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัดในประเทศฝรั่งเศส เรื่องการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป การฟื้นฟูกิจการแบบต่อรองกับเจ้าหนี้ยกอนนำแผนเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ และการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัดในประเทศสหรัฐอเมริกา เรื่องการจัดการชำระหนี้ของแต่ละบุคคลโดยสมัครใจ และการจัดการชำระหนี้ของบริษัทโดยสมัครใจในประเทศอังกฤษ

1.4 สมมติฐานในการศึกษา

ปัญหากระบวนการพิจารณาเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เรื่องกระบวนการและรายการในแผนฟื้นฟูกิจการ ซึ่งทำให้การเห็นชอบของแผนการฟื้นฟูกิจการเป็นไปอย่างล่าช้าและผ่านการเห็นชอบเป็นจำนวนน้อย ส่งผลให้เกิดปัญหาในกิจการของลูกหนี้เช่นเดิม จึงไม่ควรีกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแต่ควรมีการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัด เพื่อให้การฟื้นฟูกิจการ สะดวก รวดเร็ว ช่วยแก้ไขปัญหาลูกหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายการฟื้นฟูกิจการ

1.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้ต้องการศึกษาปัญหาในการพิจารณาเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของศาล ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่9) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นใหม่ในปีพ.ศ. 2559 เนื่องจากการพิจารณาแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แม้จะมีการกำหนดบทบัญญัติขึ้นมาใหม่เพิ่มเติม จากเรื่องการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลายฉบับที่4 ฉบับที่5 และฉบับที่7 เพื่อให้ครอบคลุมลูกหนี้ซึ่งประกอบธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มิให้ต้องตกอยู่ในสถานะล้มละลาย แต่มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาแผนฟื้นฟูกิจการส่วนใหญ่ก็ยังคงใช้หลักเกณฑ์เดิม รายการในแผนฟื้นฟูกิจการก็ยังคงเดิม แต่มีการเปลี่ยนแปลง เช่น ในส่วนค่านิยามของลูกหนี้เพิ่มเติมไว้สำหรับลูกหนี้ที่ประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยเฉพาะ มีการลดจำนวนหนี้ของลูกหนี้ลง และลดขั้นตอนในการรับคำร้องขอให้ให้น้อยลง แต่อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณาแผนฟื้นฟูเพื่อมีคำสั่งเห็นชอบของศาลในแผนฟื้นฟูดังกล่าวก็ยังคงเดิม ซึ่งอาจทำให้ผลการพิจารณาแผนฟื้นฟูกิจการมีผลดังเช่นแผนฟื้นฟูกิจการในกรณีเดิม ดังเช่นการพิจารณาแผนการฟื้นฟูกิจการขนาดใหญ่ จึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงกฎหมายดังกล่าว ว่าบทบัญญัติต่างๆในกฎหมายนั้นเหมาะสม และจะช่วยลูกหนี้ให้ไม่ต้องตกอยู่ในสถานะล้มละลายตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้หรือไม่

1.6 ระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษา

การศึกษาเรื่องปัญหากระบวนการพิจารณาเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการในกิจการของลูกหนี้ ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมาย จากการเก็บรวบรวม ข้อมูลปฐมภูมิ เช่น ตัวบทกฎหมาย คำพิพากษาศาลฎีกา และการ

สัมภาษณ์ผู้พิพากษา และ ข้อมูลคดีฎุมิ เช่น หนังสือ วิทยานิพนธ์ บทความ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

- 1.7.1 ทำให้ทราบถึงแนวคิดและความเป็นมากฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย
- 1.7.2 ทำให้ทราบถึงถึงปัญหาและวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของศาลในประเทศไทย
- 1.7.3 ทำให้สามารถวิเคราะห์ถึงกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยกับต่างประเทศ
- 1.7.4 ทำให้สามารถเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

บทที่ 2

กฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

กฎหมายกระบวนพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ได้บัญญัติขึ้นในพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2541 และต่อมามีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายกระบวนพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2559

2.1 ความหมายและความเป็นมาของการล้มละลาย

จากการศึกษาประวัติศาสตร์ การเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และธุรกิจ เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาทางด้านสุขภาพ ทั้งร่างกายและจิตใจ ปัญหาการล่มสลายทางครอบครัว เป็นต้น ต่อมาสังคมได้หาวิธีการแก้ไขผลกระทบที่เกิดจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ กล่าวคือระบบล้มละลาย แต่เมื่อใดที่สังคมยังคงมีเจ้าหนี้และลูกหนี้ ระบบดังกล่าวก็จะยังคงดำรงอยู่

ล้มละลาย คือ การบังคับชำระหนี้ลูกหนี้โดยใช้กฎหมายล้มละลาย ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการจัดการชำระหนี้สินหรือหนี้เงินของบุคคล ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว¹ ซึ่งการมีหนี้สินล้นพ้นตัวนั้นกฎหมายได้มีการกำหนดไว้แล้วว่า หากเข้ากรณีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว กล่าวคือกรณีที่ลูกหนี้มีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สินและไม่มีความสามารถที่จะชำระหนี้ได้ โดยการที่เจ้าหนี้ฟ้องร้องลูกหนี้ต่อศาลเป็นคดีแพ่ง เพื่อร้องขอต่อศาลให้สั่งบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ของตนจากทรัพย์สินของลูกหนี้² โดยเมื่อลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

¹ วิชา มหาคุณ. (2553). คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย เรื่องกระบวนพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

² กมล วีระเวชพลกุล (2561). กฎหมายล้มละลายและฟื้นฟูกิจการ. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร พิมพ์ครั้งที่ 1.

แล้วกฎหมายล้มละลายบังคับให้เจ้าหนี้ต้องยื่นคำร้องขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อแบ่งเฉลี่ยให้กับเจ้าหนี้ที่ศาลอนุญาตให้ได้รับชำระหนี้ เมื่อลูกหนี้ตกเป็นบุคคลล้มละลายแล้วเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็จะขายทรัพย์สินนั้นเพื่อนำเงินมาแบ่งเฉลี่ยให้กับเจ้าหนี้ทั้งหลาย ส่วนลูกหนี้ก็อาจหลุดพ้นจากการล้มละลายด้วยการประนอมหนี้ก่อนล้มละลายหรือหลังล้มละลายหรือได้รับการปลดจากการล้มละลายหรือศาลสั่งยกเลิกการล้มละลาย ลูกหนี้จึงได้หลุดพ้นจากหนี้สินและสามารถเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้

กฎหมายล้มละลายเป็นกฎหมายที่มีลักษณะพิเศษซึ่งมีทั้งส่วนที่เป็นสารบัญญัติและศัพท์บัญญัติรวมถึงส่วนที่เป็นกรกระทำที่มีโทษทางอาญาเกี่ยวกับการล้มละลาย จึงถือเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนซึ่งเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ ลูกหนี้ ประชาชน และสังคมโดยรวม

แม้ในอดีตระบบล้มละลายจะเน้นแนวทางตามแบบอนุรักษนิยม ที่มีรูปแบบที่มุ่งลงโทษลูกหนี้มากกว่าการให้อภัยลูกหนี้ก็ตาม แต่ในปัจจุบันระบบล้มละลายได้เน้นแนวทางการให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้สิน โดยประเทศต่างๆ เช่น ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ซึ่งเป็นต้นแบบของกฎหมายล้มละลายในประเทศไทย ต่างก็พัฒนาแนวทางที่ให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้สิน ซึ่งมีความก้าวหน้ากว่าแนวทางกฎหมายล้มละลายของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เช่น แนวทางการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลฟื้นฟูกิจการได้อย่างไม่จำกัด โดยเฉพาะแต่ลูกหนี้ที่เป็นบริษัทจำกัดซึ่งมีหนี้สินตั้งแต่สิบล้านบาทขึ้นไปเหมือนดังหลักการฟื้นฟูกิจการของประเทศไทย ที่มีแนวทางที่เปิดโอกาสให้ลูกหนี้ฟื้นฟูกิจการได้ภายใต้เงื่อนไขที่จำกัดหรือเรียกว่ารูปแบบกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบอ่อน

2.2 การฟื้นฟูกิจการ

2.2.1 ความหมายของการฟื้นฟูกิจการ

การฟื้นฟูกิจการ คือ การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เป็นกระบวนการทางศาล โดยผู้ร้องขอต้องนำคดีขึ้นสู่ศาล แตกต่างจากคดีแพ่ง หรือคดีล้มละลายธรรมดา เป็นวิธีการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาทางการเงินของลูกหนี้ เพื่อให้ลูกหนี้กลับมาบริหารกิจการได้อีกครั้งและเป็นการเริ่มต้นใหม่โดยปราศจากหนี้สินที่ค้าง

2.2.2 แนวคิดและความเป็นมาของการฟื้นฟูกิจการ³

³ วิชา มหาคุณ. (2553). คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย เรื่องกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

โดยปกติเมื่อองค์กรทางธุรกิจ เช่น บริษัทจำกัด เกิดประสบปัญหาทางการเงินก็ต้องให้เจ้าหนี้หรือสถาบันการเงินเข้าช่วยเหลือแก้ไขสถานการณ์ และประคับประคองให้กิจการนั้นคงอยู่ต่อไปได้ มิเช่นนั้นอาจถึงขั้นล้มละลาย หรือเลิกกิจการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อพนักงานของบริษัทที่ต้องตกงานและบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายก็ไม่อาจที่จะได้รับชำระหนี้จากบริษัท แต่อย่างไรก็ตามเจ้าหนี้ที่เข้ามาช่วยเหลือแก้ไขสถานการณ์ของบริษัทอาจจะต้องประสบผลร้าย เพราะเดิมกฎหมายล้มละลายไม่มีมาตรการทางกฎหมายคุ้มครองป้องกันเจ้าหนี้ที่ผู้แก้ไขสถานการณ์ ทั้งนี้เนื่องจากบริษัทที่ตกอยู่ในสถานการณ์ยุ่งยากดังกล่าวต่อมาอาจถูกฟ้องให้ล้มละลายได้ ซึ่งหากศาลมีคำสั่งให้พิทักษ์ทรัพย์ของบริษัทเด็ดขาด ก็เป็นผลให้เจ้าหนี้ซึ่งให้ความช่วยเหลือแก่บริษัทไม่อาจขอรับชำระหนี้ได้ เพราะเป็นหนี้ที่เจ้าหนี้นยอมให้ลูกหนี้กระทำให้ขึ้นทั้งที่รู้ว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว แต่ในปัจจุบันพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 มาตรา 25 ได้แก้ไขโดยให้ หนี้ที่เจ้าหนี้นยอมให้กระทำให้ขึ้นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ดำเนินต่อไปได้ สามารถขอรับชำระหนี้ได้เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดของลูกหนี้

ตามพระราชบัญญัติล้มละลายพ.ศ. 2483 มีวิธีเยียวยาแก้ไขแก่ลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว⁴ มิให้ต้องล้มละลายเพียงอย่างเดียว คือการประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย ซึ่งลูกหนี้จะกระทำได้ที่ต่อเมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้วเท่านั้น ซึ่งหมายถึงว่าลูกหนี้จะหมดอำนาจในการจัดการกิจการและทรัพย์สินด้วยตนเอง และต้องเสียชื่อเสียงตลอดจนความเชื่อถือในทางการค้าจนยากที่จะฟื้นตัวให้กิจการกลับมาคืนดีดังเดิมได้ นอกจากนี้กระบวนการพิจารณาในการประนอมหนี้ยังต้องอาศัยมติพิเศษของที่ประชุมเจ้าหนี้ ซึ่งเป็นการยากที่จะประสบความสำเร็จ หรือมิฉะนั้นลูกหนี้ก็อาจสมคบกับเจ้าหนี้ที่มีเสียงข้างมากและจำนวนหนี้เท่ากับสามในสี่ ทำให้การประนอมหนี้ได้รับความเห็นชอบทุกอย่างที่ลูกหนี้ไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะชำระหนี้ตามคำขอประนอมหนี้ได้ จึงทำให้การชำระหนี้ต้องประสบความล้มเหลว จนต้องยกเลิกการประนอมหนี้ในที่สุด ส่วนวิธีการปลดจากการล้มละลายและการยกเลิกการล้มละลายก็ต้องใช้ระยะเวลายาวนานและมีเงื่อนไขที่ค่อนข้างยุ่งยาก

ด้วยเหตุนี้กระทรวงยุติธรรมจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติล้มละลายพ.ศ. 2483 โดยมีความมุ่งหวังที่จะปรับปรุงแก้ไขให้มีกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ขึ้นก่อนเป็นอันดับแรก ทั้งนี้โดยอาศัยแนวความคิดจากการฟื้นฟูองค์กรที่ประสบปัญหาทางการเงิน ของประเทศสหรัฐอเมริกา ตามที่ปรากฏในรัฐบัญญัติล้มละลาย ค.ศ. 1978 บทที่ 11 และการฟื้นฟูกิจการของบริษัทโดยศาลเป็นผู้แต่งตั้ง Judicial manager ของประเทศสิงคโปร์ ซึ่งปรากฏในบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายบริษัทค.ศ. 1987 ที่มีพื้นฐานมาจาก Insolvency Act, 1986 ของสหราชอาณาจักร

⁴ วิเชียร ติเรกอุดมศักดิ์. (2560). กฎหมายล้มละลายพิศดาร. กรุงเทพฯ : หจก.แสงจันทร์การพิมพ์

อย่างไรก็ตามทางคณะกรรมการได้พิจารณาร่างบทกฎหมายดังกล่าวด้วยความรอบคอบโดยพิเคราะห์ถึงพื้นฐานทางสังคมและทางจิตใจของคนไทย ตลอดจนสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทยประกอบกันด้วย ทั้งนี้เพื่อให้บทกฎหมายที่ร่างสามารถปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสังคมไทย ในปัจจุบันกฎหมายฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ได้ประกาศใช้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว คือพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่4) พ.ศ. 2541 และได้มีการแก้ไขบางประการตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่5) พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่7) พ.ศ. 2547 และล่าสุดได้มีการเพิ่มเติม บทบัญญัติเกี่ยวกับกฎหมายฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ในส่วนของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่9) พ.ศ. 2559 อันเป็นฉบับล่าสุดด้วย

ความเป็นมาของกฎหมายล้มละลายในประเทศไทยได้ใช้มานานตั้งแต่พ.ศ. 2483⁵ แม้จะได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมสองครั้งเมื่อพ.ศ. 2511 และพ.ศ. 2526 แต่เป็นการแก้ไขในเรื่องของจำนวนหนี้ไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักกฎหมาย จึงทำให้กฎหมายดังกล่าวไม่สอดคล้องกับยุคสมัยที่แปรเปลี่ยนไป เช่น หลักการช่วยเหลือลูกหนี้ให้มีทางเลือกอื่นนอกจากการล้มละลาย หรือทางเลือกที่ไม่ต้องล้มละลาย ซึ่งมีมากในระบบกฎหมายล้มละลายสากล แต่มีน้อยและยากที่จะประสบความสำเร็จในพระราชบัญญัติละลายพ.ศ. 2483 ของประเทศไทย เช่น การประนอมหนี้ก่อนล้มละลายการยกเลิกการล้มละลาย ซึ่งจะเริ่มกระบวนการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อลูกหนี้ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้วเท่านั้น หลังจากที่กระทรวงยุติธรรมได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติล้มละลายพ.ศ. 2483 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 โดยมีศาสตราจารย์ปรีชา พานิชวงศ์ เป็นประธานคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวก็เห็นความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องปรับปรุงหลักกฎหมายล้มละลายให้ทันสมัยยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของการให้โอกาสแก่ลูกหนี้ในการฟื้นฟูกิจการก่อนที่จะถูกฟ้องล้มละลาย โดยร่างพระราชบัญญัติล้มละลายฉบับแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องของการฟื้นฟูกิจการใช้ระยะเวลายาวนานเกือบ 4 ปีและเมื่อผ่านที่ประชุมคณะรัฐมนตรีแล้ว ก็ยังคงใช้เวลาในกระบวนการร่างกฎหมายอันเป็นเนิ่นนาน ทั้งที่ประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกาและที่ประชุมรัฐสภา รวมเบ็ดเสร็จอีก 5 ปีคิดเป็นเวลายาวนานกว่า 9 ปี กว่ากฎหมายฉบับนี้จะออกมาเป็นพระราชบัญญัติล้มละลาย(ฉบับที่4) พ.ศ. 2541 ด้วยเหตุที่กระบวนการร่างกฎหมายใช้ระยะเวลานานเกินสมควรนี้เอง จึงทำให้หลักกฎหมายเรื่องการฟื้นฟูกิจการซึ่งคาดว่าจะเป็นหลักที่ทันสมัยและสามารถรองรับสถานการณ์เลวร้ายของลูกหนี้ ให้มีทางเลือกอื่นนอกจากการล้มละลายแต่ฝ่ายเดียว ก็กลายเป็นกฎหมายที่ล้าสมัยมีข้อบกพร่องมากมาย ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์และยุคสมัยในการประกอบธุรกิจซึ่งมีความพลิกแพลงอย่างยิ่งขณะที่ประกาศใช้ ที่ร้ายไปกว่านั้นคือการพยายามเร่งให้กฎหมายรีบออกมาในช่วงสุดท้าย อันเป็นเวลาสอดคล้องกับช่วงวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ที่

⁵ กมล ธีรเวชพลกุล. (2561). กฎหมายล้มละลายและฟื้นฟูกิจการ. กรุงเทพฯ : กรุงเทพฯ พับลิชชิง จำกัด

รัฐบาลจำเป็นต้องยอมรับเงื่อนไขของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทำให้มีผู้เข้าใจผิดว่าประเทศไทยจำเป็นต้องออกกฎหมายฉบับนี้เพราะถูกบีบบังคับจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศซึ่งไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด ทั้งเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งว่าหากการร่างกฎหมายของประเทศไทยไม่ใช่ระยะเวลาอันยาวนานเช่นนี้ ก็คงมีหนทางแก้ไขวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจได้ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และก็คงมีหนทางแก้ไขกฎหมายล้มละลายที่ล้าสมัย ซึ่งควรจะต้องปรับปรุงอีกมากมายหลายประการมิใช่แต่เฉพาะเรื่องการฟื้นฟูกิจการเท่านั้น

เหตุใดการปรับปรุงกฎหมายล้มละลายจึงมุ่งแต่จะเลือกเอาแนวทางการฟื้นฟูกิจการ ทำให้ดูประหนึ่งว่าการแก้ไขกฎหมายล้มละลายครั้งนี้มุ่งที่จะช่วยเหลือลูกหนี้ที่ประกอบธุรกิจในรูปแบบของบริษัทจำกัดเท่านั้น และไม่เหลียวแลลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาให้มีโอกาสอื่นนอกจากการเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย และคล้ายกับผู้ร่างชาดวิสัยทัศน์ในการแก้ไขกฎหมายล้มละลาย เนื่องจากมีการแก้ไขเพียงประเด็นเดียวในท่ามกลางประเด็นที่ต้องแก้ไขอีกมากมาย ซึ่งแท้จริงแล้วหากเป็นเช่นนั้นไม่ เพราะขณะที่มีการตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติล้มละลาย คณะกรรมการเห็นว่าปัญหาเร่งด่วนในขณะนั้นคือโอกาสของบริษัทจำกัด ที่มีหนี้สินจำนวนมากขนาดล้นเกินขีดความสามารถที่จะมีทางเลือกอื่นนอกจากเข้าสู่ระบบกฎหมายล้มละลายนั้น ไม่มีหนทางอื่นที่จะเป็นไปได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลายพ.ศ. 2483 ทั้งนี้เพราะสภาพของบริษัทขนาดใหญ่ซึ่งมีหนี้สินล้นพ้นตัวเพราะประสบปัญหาทางธุรกิจ หากมีผู้ต้องการเข้ามาช่วยเหลือโดยให้กู้ยืมเงินหรือให้เครดิตด้วยประการใดๆ มูลหนี้นั้นก็อาจถูกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และศาลปฏิเสธไม่ให้ได้รับชำระหนี้ตามมาตรา 94 (2) ที่ว่า “เป็นหนี้ซึ่งเจ้าหนี้ยอมให้ลูกหนี้ระงับหรือผ่อนชำระเมื่อเจ้าหนี้ได้รู้ถึงการที่ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว” จึงทำให้บริษัทลูกหนี้ยากที่จะได้มาซึ่งเงินกู้ยืม หรือผู้ที่เข้ามาช่วยเหลือกอบกู้สถานการณ์ที่เลวร้ายของบริษัท เมื่อเป็นดังนี้ก็ควรมีหลักการที่แก้ไขความขัดข้องของบริษัทลูกหนี้ซึ่งกำลังเผชิญกับการฟ้องร้องคดีล้มละลายเป็นการด่วนที่สุด

ด้วยเหตุที่คณะกรรมการต้องเร่งพิจารณาในเรื่องของการฟื้นฟูกิจการสำหรับบริษัทขนาดใหญ่เพียงเรื่องเดียว จึงมิได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายล้มละลายในเรื่องอื่นและแม้จะได้มีการพิจารณาอย่างเร่งรีบต่อเนื่องเกือบทุกสัปดาห์ แต่การร่างกฎหมายของคณะกรรมการก็ไม่อาจเสร็จได้โดยเร็วดังที่ประธานคณะกรรมการมุ่งหวัง เพราะกฎหมายเรื่องการฟื้นฟูกิจการเป็นหลักกฎหมายใหม่ซึ่งต้องใช้เวลาในการศึกษาและทำความเข้าใจ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดข้อถกเถียงระหว่างกรรมการด้วยกันเองในประเด็นใหญ่และประเด็นย่อยต่างๆมากมายจนอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นกฎหมายที่มีความขัดแย้งกันมากที่สุดฉบับหนึ่งของประเทศไทยทำให้ต้องใช้เวลาในการแก้ไขความขัดแย้งและกว่าจะลงรอยกันได้ก็ต้องสิ้นเปลืองเวลาไปไม่น้อย โดยหากนำเวลาที่สิ้นเปลืองไปนานหมายกร่างกฎหมายล้มละลายใหม่ทั้งฉบับ ก็อาจจะได้กฎหมายล้มละลายฉบับปฏิรูปที่ทันสมัยกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แทนที่จะได้ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมมาเพียงประการเดียวเท่านั้น

2.2.3 หลักการของการฟื้นฟูกิจการ⁶

ระบบกฎหมายล้มละลายของประเทศไทยได้ผ่อนคลายจากหลักการลงโทษลูกหนี้มาสู่หลักการให้อภัยลูกหนี้เป็นลำดับมา นับตั้งแต่การให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้สินด้วยการ ประณอมหนี้ การปลดจากการล้มละลาย การยกเลิกการล้มละลายและการให้ลูกหนี้พ้นจากการเป็นคนล้มละลาย เมื่อครบสามปี นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดซึ่งมีหนี้สินตั้งแต่ สิบล้านบาทขึ้นไป สามารถฟื้นฟูกิจการได้ตามวิธีการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นบริษัทที่ใช้อยู่ใน ประเทศต่างๆ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ ญี่ปุ่นและฝรั่งเศส อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่วิธีการดังกล่าวของประเทศไทยได้ถูกโจมตีว่าเป็นหนึ่งใน กฎหมายขายชาติจำนวน 11 ฉบับ เนื่องจากเป็นกฎหมายที่ออกในช่วงวิกฤตการณ์เศรษฐกิจของ ประเทศไทย ซึ่งรัฐบาลในขณะนั้นจำต้องยอมรับเงื่อนไขของกองทุนการเงินระหว่างประเทศในการ ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและการเงินอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยง หลักกฎหมายฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้ของประเทศไทยสอดคล้องกับวิธีการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ที่เป็นบริษัทตามระบบสากลแม้ว่า หลักเกณฑ์บางประการยังไม่สมบูรณ์ครบถ้วนก็ตาม เพราะเป็นการเริ่มต้นพัฒนาแนวทางของประเทศไทยแต่จากระยะเวลาเริ่มตั้งแต่พ.ศ. 2541 อันเป็นปีที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติล้มละลายฉบับ ที่สี่และพ.ศ. 2542 อันเป็นปีที่มีการประกาศพระราชบัญญัติล้มละลายฉบับที่ห้าจนกระทั่งถึงปัจจุบัน มีบริษัทจำกัดมากมายที่ผ่านพ้นวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจโดยอาศัยวิธีการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ ตามบท กฎหมายดังกล่าวอย่างน่าประหลาดใจ เพราะผิดแผกแตกต่างจากสิ่งที่คาดการณ์กันว่าบรรดาลูกหนี้และเจ้าหนี้อาจประสบอุปสรรคอย่างใหญ่หลวงและมีความยากลำบากอย่างยิ่งในการปฏิบัติตามกฎหมายฟื้นฟูกิจการลูกหนี้แต่เหตุการณ์ก็ผ่านพ้นไปด้วยดี คงมีบางกรณีที่ต้องประสบความ ยุ่งยากในการบังคับใช้กฎหมายเพราะอยู่ในสถานะที่มีการต่อสู้กันรุนแรงระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ ทั้งหลาย

ตามแนวความคิดสากลมาสันนิษฐานให้มีกระบวนการอย่างเป็นทางการ ให้ลูกหนี้สามารถ ควบคุมธุรกิจของตนเองต่อไปได้โดยให้เจ้าหนี้ใช้สิทธิอย่างจำกัด ซึ่งเรียกว่าเป็นกระบวนการที่ให้ ประโยชน์กับฝ่ายลูกหนี้ อย่างไรก็ตามกระบวนการใดจะถือว่าให้ประโยชน์กับฝ่ายเจ้าหนี้หรือให้ ประโยชน์กับฝ่ายลูกหนี้ ดังกล่าวแล้วย่อมขึ้นอยู่กับหลักการต่อไปนี้

- 1) มีวิธีการที่สะดวกต่อการเข้าสู่กระบวนการหรือไม่
- 2) ลูกหนี้ได้รับการกระตุ้นให้เป็นผู้เริ่มต้นกระบวนการหรือไม่

⁶ วิชา มหาคุณ. (2553). คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย เรื่องกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการ ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่ง เนติบัณฑิตยสภา.

- 3) มีสถานะการชำระหนี้และการชำระบัญชีหรือไม่
- 4) มีข้อกำหนดเกี่ยวกับหนี้มีประกันหรือไม่
- 5) มีข้อกำหนดเกี่ยวกับลำดับชั้นการชำระหนี้หรือไม่
- 6) มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการหักกลบลบหนี้หรือไม่
- 7) มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการบังคับสิทธิตามสัญญาและการยึดทรัพย์ที่ให้เช่าหรือไม่
- 8) มีข้อกำหนดเกี่ยวกับอำนาจการไม่ยอมรับสิทธิตามสัญญาและการเลิกสัญญาของผู้บริหารแผนหรือไม่
- 9) มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการเพิกถอนการโอนหรือการให้เปรียบที่กระทำโดยลูกหนี้หรือไม่
- 10) ความสามารถในการเข้าแทนที่การบริหารจัดการและการขยายอำนาจในการกำกับดูแลของศาล ของคณะกรรมการเจ้าหนี้ และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นอย่างไร
- 11) มีหลักประกันสำหรับผู้ให้กู้ยืมเพื่อการฟื้นฟูหรือไม่
- 12) กำหนดขอบเขตของแผนการฟื้นฟูลูกหนี้กว้างขวางเพียงใด
- 13) อำนาจศาลในการดำเนินการตามกระบวนการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้มีแค่ไหน

หลักการดังกล่าวข้างต้นจำเป็นต้องใช้ในการตรวจสอบบัญชีนิติต่างๆในกฎหมายล้มละลายของประเทศไทยอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่บังคับใช้มาเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว

2.2.4 รูปแบบของการฟื้นฟูกิจการ⁷

โดยทั่วไปรูปแบบการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ที่เป็นบริษัทตามแนวคิดสากล ประกอบด้วยหลักการสำคัญคือการหยุดยั้งชั่วคราวของกระบวนการเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ ซึ่งกระทบถึงสิทธิของเจ้าหนี้ทั้งหลาย เหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการกำหนดหลักเกณฑ์ซึ่งรวบรวบขีดขวางสิทธิของเจ้าหนี้ดังกล่าว ก็คือสิทธินั้นมิได้เลิกไปเสียทีเดียวแต่จำเป็นต้องหยุดเวลาในการใช้สิทธิออกไป และจะได้สิทธิคืนคืนเมื่อมีการฟื้นฟูประสบความสำเร็จ ดังนั้นเจ้าหนี้จึงไม่ได้สูญเสียสิทธิแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามมีผู้โต้แย้งว่าเหตุผลดังกล่าวยากที่จะรับฟังได้ว่าเป็นธรรมต่อเจ้าหนี้ทั้งปวงเพราะในกรณีที่การฟื้นฟูไม่ประสบความสำเร็จเจ้าหนี้ก็ย่อมไม่ได้รับความเป็นธรรมอย่างยิ่ง

กระบวนการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ที่เป็นบริษัทของประเทศต่างๆแบ่งออกเป็นสองแนวทางคือ

- 2.2.4.1 แนวทางที่สนับสนุนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้อย่างเต็มที่เรียกว่ากระบวนการฟื้นฟูกิจการที่เข้มแข็ง เช่น ประเทศฝรั่งเศส ประเทศนอร์เวย์ และประเทศสหรัฐอเมริกา ภายใต้ของกฎหมายชื่ออันเป็นกฎหมายของสหพันธ์ เป็นต้น

⁷ วิชา มหาคณ. (2559). กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้. กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

2.2.4.2 แนวทางที่เปิดโอกาสให้ลูกหนี้ฟื้นฟูกิจการได้ภายใต้เงื่อนไขที่จำกัด ซึ่งเรียกว่ากระบวนการฟื้นฟูกิจการอย่างอ่อน เช่น ประเทศออสเตรเลีย ประเทศอังกฤษ ประเทศญี่ปุ่น และประเทศสเปน เป็นต้น

สำหรับกระบวนการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ของประเทศไทย อยู่ในแนวทางที่เปิดโอกาสให้ลูกหนี้ฟื้นฟูกิจการได้ภายใต้เงื่อนไขอันจำกัด เพราะยังมีได้สนับสนุนให้เกิดการฟื้นฟูกิจการอย่างเข้มแข็งตามแนวทางแรก ดังเช่นวิธีการของประเทศสหรัฐอเมริกา ตามที่วางหลักไว้ว่า ในกรณีลูกหนี้เป็นผู้ร้องขอฟื้นฟูกิจการ ให้ลูกหนี้ยังคงมีอำนาจจัดการทรัพย์สินและมีสิทธิเสนอแผนฟื้นฟูกิจการได้แต่เพียงผู้เดียว ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยที่กฎหมายเปิดโอกาสให้เจ้าหนี้คัดค้านและเสนอผู้ทำแผนของฝ่ายตนได้ในทันทีและศาลต้องมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมเจ้าหนี้เพื่อเลือกว่าผู้ใดสมควรเป็นผู้ทำแผน

2.2.5 มาตรการต่างๆในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการ⁸

2.2.5.1 ต้องมีคำสั่งของศาลให้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ

หลักการประการแรก ในการดำเนินการฟื้นฟูกิจการ⁹ ของบริษัทที่ประสบปัญหาทางการเงิน คือจะต้องมีการร้องขอต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งเห็นชอบให้มีการฟื้นฟูกิจการ หลักการนี้จะปรากฏอยู่ในกฎหมายของทุกประเทศที่กล่าวมาแล้ว โดยยอมรับกันว่าศาลเป็นสถาบันที่เหมาะสมที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องในการฟื้นฟูกิจการ และเป็นการกำหนดบทบาทที่สำคัญทางเศรษฐกิจให้แก่ศาล ในการใช้ดุลพินิจว่าสมควรที่จะให้บริษัทที่ประสบปัญหาทางการเงินดำเนินการฟื้นฟูเพื่อประกอบธุรกิจต่อไปได้หรือไม่

หลักการประการที่สอง ผู้ที่มีสิทธิร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งนั้นคือเจ้าหนี้และตัวบริษัทลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางการเงิน ซึ่งเป็นหลักการที่เห็นว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในความอยู่รอดของบริษัท แต่อย่างไรก็ตามบางประเทศก็มีการเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นของบริษัทนั้นสามารถร้องขอได้เพราะถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียเช่นกัน

ในการพิจารณาคำร้องขอนั้นศาลย่อมมาจากพยานหลักฐานสำคัญ คือศาลต้องพอใจและพิจารณาได้ว่าบริษัทที่ประสบปัญหาทางการเงินนั้นจะต้องอยู่ในสภาพที่สามารถฟื้นฟูกิจการได้ ศาลจึงจะมีคำสั่งให้มีการฟื้นฟูกิจการ ศาลจะไม่อยู่ในฐานะที่จะสั่งให้มีการฟื้นฟูกิจการเมื่อมีการร้องขอและสามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างเต็มที่

2.2.5.2 การจำกัดสิทธิของบรรดาเจ้าหนี้

⁸ สุธีร์ ศุภนิติย์. (2556). หลักกฎหมายล้มละลายและฟื้นฟูกิจการ (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ:วิญญูชน

⁹ ศึกษาเพิ่มเติมได้จาก R.M. Goode, Principle of Corporate Insolvency Law (1990) 25-44.

มาตรการข้อนี้เป็นมาตรการที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินการฟื้นฟูกิจการของบริษัทที่ประสบปัญหาทางการเงิน กล่าวคือเมื่อมีการยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งว่าจะอนุญาตให้มีการฟื้นฟูหรือไม่นั้นจำเป็นที่จะต้องไม่ให้บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายใช้สิทธิดำเนินการใดใดต่อบริษัทและทรัพย์สินของบริษัทในทางที่เป็นการขัดขวางต่อการฟื้นฟูกิจการ ดังนั้นจึงต้องมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ห้ามไม่ให้บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้ธรรมดาหรือเจ้าหนี้มีประกันดำเนินการฟ้องร้องเพื่อบังคับชำระหนี้หรือบังคับเอาแก่ทรัพย์สินอันเป็นหลักประกัน หรือฟ้องล้มละลายรวมตลอดถึงการห้ามบังคับคดี และหากกำลังดำเนินการบังคับคดีก็ให้หยุดการดำเนินการต่อไปด้วย นอกจากนี้เจ้าหนี้จะเรียกเอาทรัพย์สินคืนจากบริษัทก็ไม่ได้ เช่น เจ้าหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาเช่า เป็นต้น มาตรการนี้จะก่อให้เกิดภาวะหยุดนิ่งซึ่งมีความจำเป็น หากไม่มีมาตรการนี้โอกาสของการฟื้นฟูก็จะมี เพราะบรรดาเจ้าหนี้ต่างก็ใช้สิทธิของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจจะทำให้ไม่มีทรัพย์สินเหลือพอที่จะดำเนินการฟื้นฟู ประการสำคัญมาตรการนี้จำเป็นต้องใช้ต่อบรรดาเจ้าหนี้มีประกัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นมาตรการที่กระทบถึงสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันเป็นอย่างมากเพราะไม่อาจจะบังคับเอาทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันได้ ซึ่งจะต่างจากการดำเนินการตามกฎหมายล้มละลายที่บรรดาสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันจะไม่ถูกจำกัดแต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะความจำเป็นที่จะต้องรักษาทรัพย์สินของบริษัทลูกหนี้ไว้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการฟื้นฟู

สภาวะการหยุดนิ่งนี้จะมีผลอยู่ตลอดไปหากศาลไม่ได้มีคำสั่งยกคำร้องขอให้ฟื้นฟู จนกว่าศาลจะสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งเท่ากับว่าแม้จะอยู่ในระยะเวลาของการดำเนินการฟื้นฟูบริษัทลูกหนี้ก็ยังคงได้รับความคุ้มครองอยู่ ผลจากการที่บรรดาเจ้าหนี้ถูกจำกัดสิทธิในลักษณะเช่นนี้ อาจจะมีบริษัทลูกหนี้แสวงหาประโยชน์เพื่อไม่ต้องการให้เจ้าหนี้ดำเนินการเร่งรัดหนี้เอาที่ตนก็อาจจะแก้งยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหานี้จำเป็นที่จะต้องวางมาตรการบางอย่างไว้เช่นมาตรการห้ามถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเมื่อมีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูไปแล้ว เป็นต้น

2.2.5.3 ต้องจำกัดสิทธิของบริษัทลูกหนี้

เมื่อมีการร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการต่อศาล จำเป็นต้องมีมาตรการที่ห้ามมิให้บริษัทลูกหนี้ดำเนินการใดใดเพื่อเลิกบริษัท เช่น การร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลสั่งเลิกบริษัท เป็นต้น หากไม่จำกัดสิทธิของบริษัทลูกหนี้ก็ย่อมไม่สามารถดำเนินการฟื้นฟู เพราะในการดำเนินการฟื้นฟูจำเป็นต้องมีตัวบริษัทอยู่และในขณะที่เดียวกันก็ต้องห้ามมิให้บริษัทลูกหนี้กระทำการใดๆอันเป็นการจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สิน หรือชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ผู้ใดผู้หนึ่งหรือกระทำการใดอันเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายแก่บริษัทหรือทรัพย์สินของบริษัท และเพื่อการนี้ในกฎหมายของบางประเทศมีการกำหนดให้ ตั้งผู้จัดการชั่วคราวเพื่อเข้าควบคุมกอง

ทรัพย์สินและจัดการดำเนินธุรกิจของบริษัทลูกหนึ่งเป็นการชั่วคราว จนกว่าศาลจะได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ทั้งนี้เพราะเมื่อมีการรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการอาจจะเกิดระยะเวลานานกว่าศาลจะมีคำสั่ง การจัดให้มีผู้จัดการชั่วคราวเข้าดำเนินการเช่นนี้เป็นการป้องกันความเสียหายอันอาจจะเกิดแก่กองทรัพย์สินได้และไม่ทำให้ธุรกิจหยุดชะงัก

2.2.5.4 ระบบการฟื้นฟูกิจการ

ระบบการฟื้นฟูกิจการของบริษัทที่ประสบปัญหาทางการเงิน แบ่งได้เป็น 2 ระบบคือ

1) การเปลี่ยนตัวผู้บริหารบริษัทเป็นการชั่วคราว

ระบบนี้เป็นที่ยอมรับกันเป็นส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นในประเทศอังกฤษ ออสเตรเลีย สิงคโปร์ หรือ ฝรั่งเศส โดยหลักการของระบบการบริหารจัดการบริการและอำนาจการครอบครองดูแลทรัพย์สินของบริษัทให้แก่บุคคลภายนอกที่ศาลจะแต่งตั้ง บุคคลผู้นี้ย่อมจะต้องเป็นความสามารถในการบริหารจัดการบริษัทเป็นอย่างดี บุคคลผู้นี้จะอยู่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของศาล ที่จะต้องดำเนินการภายใต้การควบคุมดูแลของศาลและในขณะเดียวกันก็มีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของบริษัทด้วย จะมีอำนาจในการบริหารกิจการและการจัดการทรัพย์สินของบริษัท โดยจะเป็นตัวแทนของบริษัทที่ไม่ต้องรับผิดชอบในส่วนใดในสัญญาใดใดที่บริษัททำกับบุคคลภายนอก ส่วนในการควบคุมจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของบริษัทนั้นมีความอำนาจโดยสมบูรณ์ เช่น อาจจะดำเนินการจำหน่ายทรัพย์สินของบริษัทเพื่อนำมาเป็นทุนในการดำเนินการก็ได้ หรืออาจจะดำเนินการเงินจากบุคคลภายนอกเพื่อนำมาใช้ในการจัดการอย่างไรก็ตามในการปฏิบัติงาน เมื่อมีปัญหาหยาบสามารถที่จะขอความเห็นชอบจากศาลก่อนการดำเนินกิจการใดๆได้ และถ้าหากดำเนินการบริหารผิดพลาดจนเกิดความเสียหายต่อบริษัท ศาลมีอำนาจถอดถอนออกจากตำแหน่งได้และอาจจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย

เห็นได้ว่าผู้บริหารเดิมของบริษัทหมดอำนาจในการบริหารจัดการทรัพย์สินของบริษัทโดยสิ้นเชิง ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการฟื้นฟูแต่อย่างใด แต่ประเด็นปัญหาของระบบนี้คือการที่จะต้องสรรหามบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถเข้าทำหน้าที่บริหารบริษัท เพื่อดำเนินการฟื้นฟูซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย อย่างไรก็ตามเพื่อให้เกิดการยอมรับในตัวบุคคลดังกล่าว ฝ่ายบริษัทลูกหนึ่งและเจ้าหน้าที่บางประเทศสร้างระบบให้มีการคัดเลือกตัวบุคคลที่ได้มีการเสนอชื่อมาพร้อมคำร้องขอเพื่อให้ศาลแต่งตั้งและให้มีการเสนอชื่อใหม่เข้ามาได้ด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม

ตามทฤษฎีไม่สามารถจะแต่งตั้งบุคคลใดได้ ย่อมมีผลเป็นการยกคำร้องขอให้มีการฟื้นฟูได้ในตัว

การเปลี่ยนตัวผู้บริหารนี้จะขึ้นอยู่กับระยะเวลาของการดำเนินการฟื้นฟูกิจการเท่านั้น ดังนั้นการฟื้นฟูกิจการสิ้นสุดลงอำนาจการบริหารและอำนาจการครอบครองการจัดการทรัพย์สินย่อมจะสิ้นสุดลง จึงต้องมีการโอนกิจการดังกล่าวคืนให้แก่ผู้บริหารชุดใหม่ของบริษัทต่อไป แนวความคิดของการดำเนินการตามระบบนี้คือเห็นว่าเมื่อบริษัทประสบปัญหาที่มีความจำเป็นต้องให้บุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถที่ดีกว่าเขาบริหารแทนอย่างไรก็ตามระบบนี้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันมากถึงความชอบธรรมของการนำบุคคลภายนอกเข้ามาบริหารบริษัทเพราะไม่ได้มีส่วนได้เสียในบริษัทแต่อย่างใด แต่ต้องเข้ารับหน้าที่เป็นการฟื้นฟูบริษัท ประกอบกับการที่บุคคลภายนอกของบริษัทอาจจะไม่ได้รับการยอมรับจากพนักงานของบริษัท อาจเกิดการความล่าช้าในการศึกษางาน และการเข้ารับหน้าที่เป็นผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบอย่างมาก เพื่อให้การฟื้นฟูเกิดผลสำเร็จ ด้วยเหตุนี้อาจจะไม่มีผู้ใดกล้าเสี่ยงเข้ารับหน้าที่นี้ก็ได้

2) ระบบที่บริษัทลูกหนึ่งยังคงมีอำนาจบริหารกิจการของบริษัทด้วยตนเอง

ระบบนี้เป็นระบบที่ใช้อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา บริษัทที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการจะอยู่ในฐานะที่เรียกว่า มีอำนาจในการดำเนินกิจการ และมีอำนาจในการครอบครองจัดการทรัพย์สินด้วยตนเองต่อไป แม้กระนั้นก็ตามศาลและกรรมการเจ้าหนี้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการคุมให้การดำเนินการฟื้นฟูเป็นไปด้วยดี เช่น บริษัทลูกหนึ่งจะต้องทำรายงานถึงการดำเนินกิจการสภาพทางการเงินและสถานะของบริษัท ให้ศาลทราบเพื่อที่ศาลและกรรมการเจ้าหนี้สามารถติดตามความเป็นไปของบริษัทตลอดเวลา อย่างไรก็ตามในระบบนี้ศาลยังคงมีอำนาจในการแต่งตั้ง Trustee ให้เข้าบริหารจัดการบริษัทของลูกหนึ่งก็ได้ กล่าวคือถ้าศาลเห็นว่าบริษัทไม่มีความสามารถหรือซื่อสัตย์ต่อการบริหารและการจัดการทรัพย์สิน Trustee ที่ศาลจะแต่งตั้งนั้นจะต้องเป็นผู้ไม่มีส่วนได้เสีย แต่จะเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์และความชำนาญในด้านการบริหารธุรกิจเป็นสำคัญ

2.2.5.5 ต้องจัดทำแผนฟื้นฟู

ต้องมีการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการเพื่อให้บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายของบริษัทพิจารณาและให้ความเห็นชอบ ผู้จัดทำแผนฟื้นฟูขึ้นอยู่กับระบบการฟื้นฟู กล่าวคือในระบบการเปลี่ยนตัวผู้บริหาร ผู้ที่ได้รับตำแหน่งแต่งตั้งจากศาลจะเป็นผู้ดำเนินการ ส่วนในระบบที่บริษัทลูกหนึ่งยังคงมีอำนาจบริหาร บริษัทลูกหนึ่งจะเป็นผู้จัดทำ แผนฟื้นฟูกิจการมีความสำคัญ

ตรงที่ว่าเป็นการสร้างคามผูกมัดขึ้นหากว่าแผนไม่ได้รับความเห็นชอบจากบรรดาเจ้าหนี้แล้ว ก็เป็นอันว่าการฟื้นฟูกิจการบริษัทที่ประสบปัญหาทางการเงินจะไม่เกิดขึ้น ศาลต้องยกเลิกคำสั่งให้มีการฟื้นฟูกิจการ จะว่าไปแล้วแผนการฟื้นฟูกิจการเปรียบเสมือนหลักประกันแก่บรรดาเจ้าหนี้ความเป็นไปได้ของแผนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นรายละเอียดที่ปรากฏในระบบจึงต้องมีอะไรความกระจ่างชัดที่จะทำให้บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายพอใจ และเชื่อมั่นได้ว่าจะมีการดำเนินการตามแผนนั้นได้แผนฟื้นฟูย่อมจะต้องปรากฏในเรื่องต่างๆ เช่น เรื่องการดำเนินการชำระหนี้ การปลดหนี้ ระยะเวลาของการชำระหนี้ แผนการก่อหนี้ แผนการระดมทุน วิธีการและขั้นตอนต่างๆของการดำเนินการฟื้นฟู เป็นต้น ประเด็นที่สำคัญจะอยู่ที่บรรดาเจ้าหนี้ต้องการจะทราบว่าตามแผนการฟื้นฟูจะมีการดำเนินการอย่างไรเกี่ยวกับหนี้สินของตน จะมีผลกระทบมากน้อยแค่ไหน เช่น ในบางครั้งตามแผนการฟื้นฟูอาจมีความจำเป็นจะต้องขายทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันของเจ้าหนี้เพื่อนำมาลงทุนในการดำเนินกิจการ เจ้าหนี้มีประกันรายนั้นจึงต้องการอยากทราบว่าจะได้ยาวยาวแก่ตนอย่างไร เป็นต้น แผนการฟื้นฟูที่มีการเสนอต่อเจ้าหนี้อาจมีการแก้ไขก็ได้แต่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ทำแผนเป็นสำคัญ ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้ทำแผนต้องมีความรับผิดชอบตามแผนโดยจะต้องทำให้ได้ตามแผนที่ตนเสนอ

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าแผนการฟื้นฟูกิจการนั้นจะตั้งได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้เสียก่อน แม้กระนั้นก็ตามศาลก็จะต้องให้ความเห็นชอบกับแผนซึ่งที่ประชุมเจ้าหนี้ลงมติเห็นชอบด้วยจึงจะมีการดำเนินการตามระบบฟื้นฟูได้ อย่างไรก็ตามในบางประเทศศาลไม่จำเป็นต้องให้ความเห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง เช่น ประเทศสิงคโปร์ ส่วนบางประเทศได้กำหนดให้ศาลต้องรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนฟื้นฟูจากสหภาพแรงงานบริษัทด้วย ในกรณีที่ไม่มีสหภาพแรงงานศาลจะต้องฟังความคิดเห็นจากผู้แทนพนักงานที่มาจากเสียงข้างมากของพนักงานทั้งหมด

2.2.5.6 บทบาทของเจ้าหนี้

การฟื้นฟูกิจการของบริษัทที่ประสบปัญหาทางการเงิน จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฟื้นฟูกิจการมาตรการต่างๆที่กำหนดขึ้นจึงมีลักษณะเป็นการไม่ให้เจ้าหนี้ทำการขัดขวางหรือก่อความยุ่งยากจนทำให้การฟื้นฟูไม่อาจจะทำได้ ซึ่งมาตรการที่ว่าย่อมมีผลกระทบกระเทือนถึงสิทธิของบรรดาเจ้าหนี้ไม่มากนักน้อย รวมทั้งอาจจะต้องยอมรับถึงความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นด้วย อย่างไรก็ตามเจ้าหนี้ทั้งหลายก็จะได้รับผลประโยชน์จากการฟื้นฟูกิจการของบริษัทลูกหนี้ ในท้ายที่สุดคือการได้รับชำระหนี้แม้จะต้องยื่นกำหนดเวลาออกไป

บรรดาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูกิจการแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือบรรดาเจ้าหน้าที่ก่อนการฟื้นฟูกิจการและบรรดาเจ้าหน้าที่ที่เกิดขึ้นเมื่อมีการดำเนินการตามแผนฟื้นฟู

สำหรับบรรดาเจ้าหน้าที่ก่อนการฟื้นฟูถูกกำหนดบทบาทไว้ดังนี้ คือ

1) เมื่อมีการยื่นคำร้องขอให้มีการฟื้นฟู บรรดาเจ้าหน้าที่ไม่อาจจะใช้สิทธิของตนเพื่อการฟ้องร้องบังคับชำระหนี้หรือบังคับเอาจากทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันการบังคับคดีและหากกำลังดำเนินการบังคับคดีก็ต้องหยุดการดำเนินการหรือฟ้องล้มละลาย หรือเรียกคืนทรัพย์สินจากบริษัทอันเกิดจากสัญญาต่างๆที่ทำได้กับบริษัท

2) การเป็นผู้อนุมัติแผนฟื้นฟู เจ้าหน้าที่ทั้งหลายถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในความอยู่รอดของบริษัท การให้อนุมัติแผนเป็นการรักษาผลประโยชน์อย่างหนึ่งของเจ้าหน้าที่เพราะในแผนการฟื้นฟูอาจจะมีผลเป็นการจำกัดหรือขัดผลประโยชน์ในบางอย่างในหนี้ของตนก็ได้ หรือบางกรณีอาจจะเป็นการให้ผลประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่กลุ่มหนึ่งมากเกินไป หรือวิธีการดำเนินการตามแผนมีความล่าช้า ไม่มีความรัดกุมพออาจเกิดความเสียหายในการลงมือออกเสียงของบรรดาเจ้าหน้าที่นั้น อาจมีการแบ่งกลุ่มการออกเสียงตามประเภทของเจ้าหน้าที่เช่น กลุ่มที่เจ้าหน้าที่มีประกันกลุ่มของเจ้าหน้าที่บุริมสิทธิ หรือกลุ่มของเจ้าหน้าที่ไม่มีประกันก็ได้ทั้งนี้เพื่อให้เจ้าหน้าที่แต่ละกลุ่มต่างก็ได้รับการผลประโยชน์ของตนได้อย่างเต็มที่

3) กรรมการเจ้าหน้าที่ในกรณีที่มีหนี้เป็นจำนวนมาก การมีกรรมการเจ้าหน้าที่ย่อมเป็นสิ่งจำเป็นทำหน้าที่เป็นตัวแทนของเจ้าหน้าที่ทั้งหลายในการควบคุมดูแลให้การดำเนินงานตามแผนฟื้นฟูเป็นไปได้โดยดี อันเป็นการเข้ารักษาผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ทั้งหลายนั่นเอง บทบาทของกรรมการเจ้าหน้าที่อาจจะเริ่มตั้งแต่การให้คำปรึกษาในการดำเนินการจัดทำแผนเป็นที่ปรึกษาแก่บริษัทลูกหนี้ในการดำเนินกิจการ ในกรณีที่หากไม่มีการดำเนินการตามแผนกรรมการเจ้าหน้าที่อาจร้องขอต่อศาลให้มีการยกเลิกการฟื้นฟูกิจการก็ได้ เป็นต้น

ส่วนบรรดาเจ้าหน้าที่ที่เกิดขึ้นภายหลังเมื่อมีการดำเนินการตามแผนฟื้นฟู บรรดาเจ้าหน้าที่เหล่านี้ย่อมได้รับการชำระหนี้ไปตามปกติของการดำเนินธุรกิจของบริษัทขณะที่กำลังดำเนินการตามแผนฟื้นฟู แต่อย่างไรก็ตามสิทธิของเจ้าหน้าที่เหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ เช่น เจ้าหน้าที่ให้สินเชื่อเพื่อการฟื้นฟู ทั้งนี้หากการฟื้นฟูไม่ประสบผลสำเร็จและต้องล้มละลายเจ้าหน้าที่เหล่านี้จะได้รับความคุ้มครองให้ได้รับการชำระหนี้ก่อนบรรดาเจ้าหน้าที่ก่อนการฟื้นฟู ที่มีมาตรการนี้ก็เพื่อ

จะทำให้เจ้าหนี้ที่เข้ามาในภายหลังเกิดความมั่นใจในการดำเนินธุรกิจร่วมกับบริษัทที่กำลังดำเนินการฟื้นฟู

2.2.5.7 การสิ้นสุดการฟื้นฟูกิจการ

เมื่อการฟื้นฟูกิจการของบริษัทที่ประสบปัญหาทางการเงินประสบความสำเร็จ คือได้มีการดำเนินการเป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟู ศาลก็จะมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารที่ศาลแต่งตั้งก็จะสิ้นสุดลง บริษัทก็จะกลับมามีอำนาจในการบริหารกิจการด้วยตนเองต่อไป

ระยะเวลาในการดำเนินการตามแผนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ อาจจะมีการกำหนดระยะเวลาไว้ในกฎหมาย เช่น ต้องไม่เกิน 5 ปีและหากมีความจำเป็นก็อาจจะขอต่อศาลเพื่อขยายระยะเวลาออกไปได้อีกระยะหนึ่ง อย่างไรก็ตามระยะเวลาของการดำเนินการตามแบบฟื้นฟูจะต้องไม่ยาวจนเกินไปเพราะอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อบรรดาเจ้าหนี้ที่ถูกจำกัดสิทธิไว้

ในกรณีที่การฟื้นฟูไม่ประสบผลสำเร็จ ศาลก็ต้องมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูเช่นกัน ในกรณีเช่นนี้มีความจำเป็นที่ควรให้ดำเนินการต่อบริษัทเป็นไปอย่างต่อเนื่อง จึงได้มีการกำหนดให้มีการดำเนินตามกฎหมายล้มละลายโดยอัตโนมัติ

2.2.6 ประโยชน์ของกฎหมายฟื้นฟูกิจการ¹⁰

- 1) ขณะที่เกิดสภาวะพักชำระหนี้ ทำให้ลูกหนี้เกิดความคล่องตัวในการเจรจาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ยิ่งกว่าการขออนุญาตในขณะที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด
- 2) ทำให้ธุรกิจของลูกหนี้ดำเนินการต่อไปได้อันจะทำให้ธุรกิจนั้นมีค่ามากกว่าที่จะแยกขายทรัพย์สินของลูกหนี้ออกเป็นส่วนๆแบบล้มละลาย การที่ธุรกิจของลูกหนี้ดำเนินการต่อไปนี้จะส่งผลต่อเนื้อให้ลูกจ้างของลูกหนี้มีงานทำต่อไปส่วนลูกหนี้เองก็สามารถนำเงินจากการดำเนินกิจการต่อไปมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้ และสุดท้ายเมื่อลูกหนี้ออกจากการฟื้นฟูกิจการแล้วลูกหนี้ก็สามารถมีเงินปันผลแบ่งปันให้แก่บรรดาผู้ถือหุ้นของลูกหนี้ได้
- 3) เมื่อดำเนินการฟื้นฟูกิจการสำเร็จ จะทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ไม่น้อยกว่ากรณีศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายหรือกรณีที่มีการชำระบัญชี
- 4) สามารถรักษาองค์กรทางธุรกิจเอาไว้ได้
- 5) ทำให้ลูกหนี้สามารถผลิตสินค้าและบริการเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไปได้

¹⁰ วิชา มหาคณ. (2559). กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้. กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

6) เป็นการเปิดโอกาสให้เจ้าหนี้ไม่มีประกัน มีโอกาสได้รับชำระหนี้ เนื่องจากในการฟื้นฟูกิจการนั้นจะทำให้มูลค่าทรัพย์สินต่างๆของลูกหนี้เพิ่มมากขึ้น

2.3 ความแตกต่างระหว่างคดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการ

แม้ว่าคดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการของประเทศไทยนั้นจะบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลายพ.ศ. 2483 เหมือนกัน แต่พอจะแยกลักษณะแตกต่างที่สำคัญระหว่างคดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการได้ดังนี้¹¹

- 2.3.1 คดีล้มละลายเริ่มต้นด้วยการฟ้องบังคับให้ล้มละลายโดยเจ้าหนี้ ส่วนในคดีฟื้นฟูกิจการเริ่มต้นด้วยการยื่นคำร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการโดยผู้ที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอซึ่งจะเป็นลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ก็ได้
- 2.3.2 คดีล้มละลายลูกหนี้จะได้รับความคุ้มครองเมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด ส่วนในคดีฟื้นฟูกิจการลูกหนี้จะได้รับความคุ้มครองให้อยู่ในสภาวะพักการชำระหนี้ได้เมื่อศาลรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ
- 2.3.3 คดีล้มละลายกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย ประกอบไปด้วยคู่ความ ศาลและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ส่วนในคดีฟื้นฟูกิจการกระบวนการพิจารณานอกจากจะประกอบไปด้วยคู่ความ ศาล และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ยังเพิ่มผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน ผู้บริหารแผนชั่วคราว ผู้บริหารชั่วคราวและผู้บริหารลูกหนี้เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการพิจารณาด้วย
- 2.3.4 คดีล้มละลายลูกหนี้ต้องหยุดประกอบกิจการและเก็บรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ ส่วนในคดีฟื้นฟูกิจการไม่มีการเก็บรวบรวมทรัพย์สิน ไม่มีกองทรัพย์สินของลูกหนี้เหมือนคดีล้มละลายเพราะคดีฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ยังคงดำเนินกิจการต่อไปโดยมีผู้ทำแผนหรือผู้บริหารแผนเป็นผู้บริหารจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้
- 2.3.5 คดีล้มละลายเมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะดำเนินธุรกิจของลูกหนี้ต่อไปได้ก็แต่เฉพาะกิจการส่วนที่ยังค้างอยู่ และดำเนินกิจการต่อไปเพื่อให้กิจการนั้นสิ้นสุดลง ส่วนในคดีฟื้นฟูกิจการเป็นการดำเนินการเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ดำเนินการต่อไปได้

¹¹ เอื้อน ขุนแก้ว. (2552). คู่มือการศึกษากฎหมายฟื้นฟูกิจการ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พลสยามพริ้นท์ติ้ง แอน พับลิชชิ่ง.

- 2.3.6 คดีล้มละลายการขอรับชำระหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหน้าที่เพียงทำให้เห็นเสนอศาล โดยความเห็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่มีสภาพบังคับ ไม่มีผลทำให้เจ้าหนี้ต้องเสื่อมเสียสิทธิแต่อย่างใด ส่วนในคดีฟื้นฟูกิจการการขอรับชำระหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้มีอำนาจในการทำคำสั่ง คำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีผลบังคับ ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียอาจยื่นคำร้องขอคัดค้านคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต่อศาลได้
- 2.3.7 คดีล้มละลายอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้เดียวที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ส่วนในคดีฟื้นฟูกิจการส่วนใหญ่แล้วเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะมีอำนาจในการกำกับดูแลบุคคลที่มีอำนาจกระทำการแทนลูกหนี้ โดยหลักแล้วอำนาจในการบริหารและจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้จะตกแก่ผู้บริหารชั่วคราวผู้ทำแผนหรือผู้บริหารแผน ส่วนเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะมีอำนาจในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้เฉพาะกรณีที่ไมอาจตั้งผู้บริหารชั่วคราวได้ ซึ่งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ชั่วคราว หรือกรณีที่ศาลมีคำสั่งตั้งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้บริหารแทนชั่วคราว
- 2.3.8 คดีล้มละลายเจ้าหนี้มีประกันจะขอรับชำระหนี้หรือไม่ก็ได้ การที่เจ้าหนี้มีประกันไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ไม่ทำให้สิทธิของเจ้าหนี้มีประกันเปลี่ยนแปลงไปหรือสิ้นสุดลง ถ้าหากเจ้าหนี้มีประกันไม่ได้ยื่นคำขอชำระหนี้ เจ้าหนี้มีประกันก็ยังมีสิทธิเลือกว่าจะขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์บังคับแก่ทรัพย์นั้นโดยขอรับชำระหนี้บุริมสิทธิ หรือเจ้าหนี้มีประกันจะบังคับเอากับทรัพย์หลักประกันโดยฟ้องคดีแพ่งบังคับจำนองต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีในส่วนแพ่งก็ได้ ส่วนในคดีฟื้นฟูกิจการเจ้าหนี้มีประกันจะขอรับชำระหนี้หรือไม่ก็ได้ แต่เจ้าหนี้มีประกันไม่มีอำนาจบังคับหลักประกันได้โดยอิสระ การบังคับคดีเอาแก่หลักประกันของเจ้าหนี้มีประกันจะต้องได้รับอนุญาตจากศาลล้มละลาย และการที่ศาลล้มละลายจะอนุญาตให้บังคับแก่ทรัพย์หลักประกันได้นั้นจะต้องอยู่ภายใต้บังคับในบทบัญญัติ กล่าวคือทรัพย์สินนั้นไม่มีความจำเป็นในการฟื้นฟูกิจการหรือเจ้าหนี้มีประกันมิได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอ
- 2.3.9 คดีล้มละลายไม่ต้องมีการจัดกลุ่มเจ้าหนี้ ส่วนในคดีฟื้นฟูกิจการจัดการต้องมีการจัดกลุ่มเจ้าหนี้ เพื่อกำหนดให้แผนฟื้นฟูกิจการเหมาะสมแก่เจ้าหนี้ต่างกลุ่มกัน
- 2.3.10 คดีล้มละลายแบ่งมติดอกเป็นมติธรรมดาและมติพิเศษ ส่วนในคดีฟื้นฟูกิจการเช่นแบ่งมติดอกเป็นมติธรรมดาและมติพิเศษเช่นเดียวกัน แต่วิธีการนับจำนวนหนี้ต่างจากมติพิเศษในคดีล้มละลาย

2.3.11 คดีล้มละลายเจ้าหนี้มีประกันมีสิทธิเหนือทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันโดยไม่ต้องขอชำระหนี้ สามารถบังคับชำระหนี้เอาแก่หลักประกันได้ ส่วนในคดีฟื้นฟูกิจการเจ้าหนี้มีประกันนั้นมีสิทธิเหนือทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันโดยไม่ต้องขอชำระหนี้ แต่ไม่อาจบังคับชำระหนี้เอาแก่หลักประกันได้เพราะลูกหนี้ได้รับความคุ้มครอง โดยเจ้าหนี้ผู้นั้นจะต้องขอให้ศาลมีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกข้อจำกัดสิทธิดังกล่าว

2.3.12 คดีล้มละลายสิ้นสุดลงโดยการยกฟ้อง การประนอมหนี้สำเร็จ การปลดจากการล้มละลาย และการยกเลิกการล้มละลาย ส่วนในคดีฟื้นฟูกิจการสิ้นสุดลงโดยการยกคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ การยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ การยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ หรือพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

2.4 กฎหมายการฟื้นฟูกิจการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

ประเทศไทยมีกฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ด้วยกันทั้งหมด 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 คือพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2541 ซึ่งได้เพิ่มบทบัญญัติกระบวนการพิจารณาการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไว้ในมาตรา 90/1 ถึงมาตรา 90/90 โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้มุ่งเน้นไปที่การแก้ปัญหาของธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีจำนวนหนี้มากกว่าสิบล้านบาทขึ้นไป ซึ่งในขณะนั้นถือเป็นธุรกิจที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก

ฉบับที่ 2 คือพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมบางประการในเรื่องการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เช่น เรื่องการไถ่ถอนหลักประกันในแผนฟื้นฟูกิจการ มาตรา 90/42 ที่แต่เดิมเป็นเพียงกรณีที่มีเจ้าหนี้มีประกัน เพิ่มเป็นครอบคลุมถึงกรณีความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกันด้วย และให้เพิ่มมาตรา 90/42 ทวิในเรื่องการจัดกลุ่มของเจ้าหนี้ เป็นต้น

ฉบับที่ 3 คือพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมบางประการในเรื่องการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เช่นกัน เช่น คำนิยามในมาตรา 6 (3) ที่จากเดิมคือคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลตามอนุหนึ่งหรือสอง เพิ่มเป็นคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของลูกหนี้หรือบุคคลตามอนุหนึ่งหรือสอง และการแก้ไขคำนิยามของคำว่าบุคคลล้มละลาย ทุจริต เป็นต้น

ส่วน ฉบับที่ 4 คือพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2559 โดยเพิ่มบทบัญญัติในเรื่องกระบวนการพิจารณาการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมาตรา 90/91 ถึงมาตรา 90/128 โดยพระราชบัญญัตินี้มีขึ้นเพื่อเพิ่มบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการฟื้นฟู

กิจการของลูกหนี้ขนาดกลางและขนาดย่อมโดยเฉพาะ ซึ่งเนื้อหาในบทบัญญัติมีการตราขึ้นโดยนำเอาบทบัญญัติของพระราชบัญญัติทั้งสามฉบับก่อนหน้ามาเป็นต้นแบบ เนื่องจากพระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับก่อนหน้า เป็นพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นไว้เพื่อฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ขนาดใหญ่ แต่มีการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาบางประการให้เหมาะกับลูกหนี้ขนาดกลางและขนาดย่อม เช่น คำนิยามของลูกหนี้ ได้มีการบัญญัติให้กว้างขึ้น ซึ่งยังรวมไปถึงลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาอีกด้วย หรือ การเปลี่ยนแปลงจำนวนหนี้ให้ลดลง จากเดิมต้องไม่น้อยกว่าสิบล้านบาท เปลี่ยนเป็น ไม่น้อยกว่าสองล้านบาท สามล้านบาท และ ไม่น้อยกว่าสามล้านบาทแต่ไม่ถึงสิบล้านบาทแล้วแต่กรณี และการลดขั้นตอนในการรับคำร้องขอ เป็นต้น

โดยพระราชบัญญัตินี้มีขึ้นภายหลังจากที่มีการใช้กระบวนการพิจารณาการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นบริษัทหรือนิติบุคคลที่เป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่ ซึ่งมีหนี้สินตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป ใน 3 ฉบับก่อนหน้าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 ถึง 2559 รัฐบาลจึงมีแนวคิดที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพราะในปัจจุบันมีผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นจำนวนมากในประเทศไทยและได้ประสบปัญหาทางการเงิน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อบุคคลหลายฝ่ายไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้ ลูกจ้าง ผู้ประกอบการ และรวมถึงกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกิจการนั้นด้วย และยังกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้กับลูกหนี้ให้สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้โดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย ดังนั้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจึงถือเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยเหลือสนับสนุนระบบเศรษฐกิจในประเทศไทย

2.4.1 ความหมายและประเภทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.4.1.1 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมาจากคำว่า Small and Medium Enterprise หรือที่เรียกสั้นๆว่า SMEs ซึ่งหมายถึงธุรกิจที่มีขนาดย่อมและเป็นอิสระ โดยมีเอกชนเป็นเจ้าของและดำเนินการโดยเจ้าของเอง ไม่เป็นเครื่องมือหรืออยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลหรือธุรกิจอื่น มีต้นทุนในการดำเนินงานในกิจการต่ำและมีพนักงานจำนวนไม่มาก

ในพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2543 คำว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หมายถึง กิจการผลิตสินค้า กิจการให้บริการ กิจการค้าส่ง และกิจการค้าปลีก หรือ กิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศ

2.4.1.2 ประเภทของธุรกิจที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม¹²

¹² พริยะ ผลพิรุฬห์. (2556). บทบาทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยในระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาศาสตร์

1) ธุรกิจประเภทการผลิต คือ ธุรกิจที่เป็นลักษณะของการประกอบการอุตสาหกรรมรวมทุกประเภทโดยทำการแปรรูปปัจจัยการผลิต จากวัตถุดิบให้เป็นสินค้าหรือบริการตามความต้องการของผู้บริโภคโดยไม่คำนึงว่างานนั้นจะทำได้ด้วยเครื่องจักรหรือด้วยมือ ทั้งนี้รวมไปถึงการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรด้วย

กรณีที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง มีจำนวนคนงานตั้งแต่ 51 คนแต่ไม่เกิน 200 คนหรือมีสินทรัพย์ถาวรมากกว่า 50 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 200 ล้านบาท

กรณีที่เป็นวิสาหกิจขนาดย่อม มีจำนวนคนงานไม่เกิน 50 คน มีสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้านบาท

2) ธุรกิจประเภทการบริการ คือ ธุรกิจที่ใช้พนักงานบริการตอบสนองความต้องการของลูกค้า ซึ่งเป็นธุรกิจที่ต้องอาศัยแรงงานและฝีมือของบุคลากร เช่น โรงแรม ร้านอาหาร สำนักงานบัญชีและกฎหมาย ร้านตัดผม ร้านตัดเสื้อผ้า รวมไปถึงธุรกิจที่เกี่ยวกับการซ่อมแซมทุกชนิด และธุรกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เป็นต้น

กรณีที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง มีจำนวนคนงานตั้งแต่ 51 คนแต่ไม่เกิน 200 คนหรือมีสินทรัพย์ถาวรมากกว่า 50 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 200 ล้านบาท

กรณีที่เป็นวิสาหกิจขนาดย่อม มีจำนวนคนงานไม่เกิน 50 คน มีสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้านบาท

3) ธุรกิจประเภทค้าส่ง คือ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการขายสินค้าไม่ว่าจะเป็นสินค้าใหม่หรือสินค้าที่ใช้แล้วและบริการให้กับองค์กรที่ซื้อไปเพื่อนำไปขายต่อหรือใช้ในทางธุรกิจทั้งในงานอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมโดยเป็นการขายสินค้าในปริมาณที่มาก

กรณีที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง มีจำนวนคนงานตั้งแต่ 26 คนแต่ไม่เกิน 50 คนหรือมีสินทรัพย์ถาวรมากกว่า 50 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 100 ล้านบาท

กรณีที่เป็นวิสาหกิจขนาดย่อม มีจำนวนคนงานไม่เกิน 25 คน มีสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้านบาท

4) ธุรกิจประเภทค้าปลีก คือ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการขายสินค้าและบริการให้กับประชาชนที่เป็นผู้บริโภคคนสุดท้ายเพื่อนำไปใช้ส่วนตัวไม่ได้เป็นการนำไปใช้ในทางธุรกิจ

กรณีที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง มีจำนวนคนงานตั้งแต่ 16 คนแต่ไม่เกิน 30 คนหรือมีสินทรัพย์ถาวรมากกว่า 30 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 60 ล้านบาท

กรณีที่เป็นวิสาหกิจขนาดย่อม มีจำนวนคนงานไม่เกิน 15 คน มีสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 30 ล้านบาท

จากที่กล่าวมาข้างต้น เห็นได้ว่าการจะพิจารณาว่ากิจการใดถือเป็นกิจการที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้น พิจารณาได้จากจำนวนคนงานหรือสินทรัพย์ถาวรว่าในกิจการนั้นมีจำนวนคนงานกี่คนหรือสินทรัพย์ถาวรกี่ล้านบาท หากกิจการนั้นมีคนงานหรือสินทรัพย์ถาวรเป็นจำนวนตามข้อกำหนดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในแต่ละประเภทกิจการ กิจการนั้นถือเป็นกิจการที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.4.2 การฟื้นฟูกิจการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.4.2.1 การร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งฟื้นฟูกิจการ

การฟื้นฟูกิจการเริ่มต้นจากบุคคลตามที่กฎหมายกำหนด ยื่นคำร้องขอต่อศาลโดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการและเห็นชอบด้วยแผน

(1) เจ้าหนี้ในหนี้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการ ซึ่งอาจเป็นคนเดียวหรือหลายคนรวมกัน และมีจำนวนหนี้แน่นอนตามมาตรา 90/92 วรรคหนึ่ง กล่าวคือในสามกรณีข้างต้น

(2) ลูกหนี้ซึ่งมีลักษณะตามมาตรา 90/92 วรรคหนึ่ง กล่าวคือเป็นลูกหนี้ที่ไม่อยู่ในสถานะที่จะชำระหนี้ได้ และเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการซึ่งเป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนรวมกัน และมีจำนวนหนี้แน่นอนตามมาตรา 90/92 วรรคหนึ่ง กล่าวคือในสามกรณีข้างต้น

2) ระยะเวลาในการร้องขอฟื้นฟูกิจการ

อาจมีการร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการได้ ไม่ว่าจะมีการถูกฟ้องล้มละลายแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่

(1) ได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว

(2) นิติบุคคลที่เลิกกันไม่ว่า โดยเหตุที่ศาลหรือนายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกหรือเพิกถอนทะเบียน หรือมีการจดทะเบียนเลิกหรือด้วยเหตุอื่นไม่ว่าจะได้ชำระบัญชีเสร็จแล้วหรือไม่

(3) ได้เคยมีคำสั่งยกเลิกคำร้องขอยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและเห็นชอบด้วยแผนหรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามความในหมวดนี้ ภายในระยะเวลาหกเดือนก่อนยื่นคำร้องขอ

3) เหตุในการขอฟื้นฟูกิจการ

การขอให้ฟื้นฟูกิจการจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

(1) ลูกหนี้ไม่อยู่ในสถานะที่จะชำระหนี้ได้ คือลูกหนี้ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้เนื่องจากมีทรัพย์สินน้อยกว่าหนี้สิน

(2) เป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนรวมกันซึ่งเป็นหนี้ที่เกิดจากการดำเนินกิจการและมีจำนวนหนี้ที่แน่นอน ตามมาตรา 90/92 วรรคหนึ่ง กล่าวคือจำนวนหนี้ตามมาตรา 90/1 แบ่งได้ 3 กรณีคือ

(ก) ลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาต้องมีจำนวนหนี้แน่นอนไม่น้อยกว่าสองล้านบาท

(ข) ลูกหนี้ที่เป็นคณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงต้องมีจำนวนหนี้แน่นอนไม่น้อยกว่าสามล้านบาท

(ค) ลูกหนี้ที่เป็นบริษัทจำกัดต้องมีจำนวนหนี้แน่นอนไม่น้อยกว่าสามล้านบาทแต่ไม่ถึงสิบล้านบาท

ไม่ว่าหนี้นั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม

(3) มีเหตุอันสมควรและมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

(ก) เหตุอันสมควรในการฟื้นฟูกิจการ เช่น กิจการมีพื้นฐานที่ดีมาโดยตลอดแต่เพิ่งจะเกิดปัญหาทางการเงิน เป็นต้น

(ข) ช่องทางในการฟื้นฟูกิจการ เช่น เป็นกิจการที่ได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารของลูกหนี้และเจ้าหนี้ อันจะทำให้การฟื้นฟูกิจการสำเร็จได้โดยง่าย เป็นต้น

4) รายละเอียดในคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

(1) การที่ลูกหนี้ไม่อยู่ในสถานะจะชำระหนี้ได้

(2) รายชื่อและที่อยู่ของเจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนซึ่งลูกหนี้เป็นหนี้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการ

(3) เหตุอันสมควรและช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการ

(4) แผนการฟื้นฟูกิจการ

(5) หลักฐานแสดงว่าเจ้าหนี้ได้รับความเห็นชอบในแผน ไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนหนี้ทั้งหมด

5) ค่าขึ้นศาลและเงินประกัน

ผู้ร้องขอต้องชำระค่าขึ้นศาลหนึ่งพันบาท และต้องวางเงินประกัน
ค่าใช้จ่ายต่อศาลในขณะที่ยื่นคำร้อง อีกเป็นจำนวนหนึ่งหมื่นบาท หากผู้ร้อง
ขอไม่ยอมวางเงินประกันให้ถือว่าผู้ร้องขอทั้งคำร้องขอและศาลจะมีคำสั่ง
จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

6) การถอนคำร้องขอ

ผู้ร้องขอจะถอนคำร้องขอไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล
แต่หากศาลได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและเห็นชอบด้วยแผนแล้ว ศาลจะ
อนุญาตให้ถอนคำร้องขอไม่ได้

2.4.2.2 การไต่สวนและมีคำสั่งให้มีการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

เมื่อศาลรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้ว ศาลจะดำเนินการไต่สวนโดยด่วน และจะ
ประกาศคำสั่งรับคำร้องขอและวันเวลานัดไต่สวนลงในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลาย หนึ่ง
ฉบับล่วงหน้าก่อนวันนัดไต่สวนไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และต้องส่งสำเนาคำร้องขอและแจ้งวัน
เวลานัดไต่สวนแก่ลูกหนี้เจ้าหนี้ทั้งหลาย และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ และต้องแจ้งให้นาย
ทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทหรือในทะเบียนนิติบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อนายทะเบียนจะได้จัดแจ้ง
คำสั่งศาลไว้ในทะเบียนด้วย ทั้งนี้ให้ส่งก่อนวันนัดไปสวนไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน กรณีดังกล่าวเพื่อ
เปิดโอกาสให้ลูกหนี้หรือเจ้าหนี้อาจยื่นคำคัดค้านก่อนวันนัดไต่สวนนัดแรกไม่น้อยกว่าสามวัน
โดยการไต่สวนรับคำร้องขอ ศาลต้องไต่สวนเอาความจริงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 90/92
และมาตรา 90/95 กล่าวคือเรื่องของบุคคลที่มีสิทธิยื่นขอให้ฟื้นฟูกิจการและคำร้องขอแสดง
โดยชัดแจ้งครบถ้วนทุกประการ และแผนเข้าหลักเกณฑ์ตามที่สามารทำให้ความเห็นชอบได้
ตามมาตรา 90/100 ถ้าได้ความจริงและมีเหตุอันสมควรที่จะฟื้นฟูกิจการและแผนเข้า
หลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้วทั้ง ผู้ร้องขอยื่นคำร้องขอโดยสุจริต ให้ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและ
เห็นชอบด้วยแผน มิฉะนั้นให้มีคำสั่งยกคำร้องขอ

1) หลักเกณฑ์ การให้ความเห็นชอบด้วยแผนของศาล¹³

- (1) แผนต้องมีรายการครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 90/96
- (2) แผนต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหนี้จำนวนไม่น้อยกว่าสอง
ในสามของจำนวนหนี้ทั้งหมด
- (3) ข้อเสนอในการชำระหนี้ตามแผนนั้น เป็นไปตามลำดับที่
กฎหมายบัญญัติไว้ว่าด้วยการแบ่งทรัพย์สินในคดีล้มละลาย เว้นแต่เจ้าหนี้ผู้

¹³ กลุ่มพลังวิชาการเพื่ออนาคต. (2553). เจาะหลักกฏล้มละลายและฟื้นฟูกิจการลูกหนี้. กรุงเทพฯ : หจก. พิมพ์อักษร

เสียเปรียบจะให้ความยินยอมเป็นหนังสือกับข้อเสนอชำระหนี้ในลำดับซึ่งแตกต่างออกไป

(4) เมื่อการดำเนินการตามแผนสำเร็จ จะทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ไม่น้อยกว่ากรณีศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย

(5) เจ้าหนี้ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน เว้นแต่เจ้าหนี้ได้รับการปฏิบัติที่เสียเปรียบในกลุ่มนั้น จะให้ความยินยอมเป็นหนังสือ

ข้อยกเว้นของกรณีนี้คือในกรณีที่แผนมีรายการไม่ครบถ้วนตามมาตรา 90/96 ให้ศาลสอบถามผู้ร้องขอ ถ้าศาลเห็นว่ารายการในแผนที่ขาดไปไม่ใช่สาระสำคัญ ให้ถือว่าแผนมีรายการครบถ้วนตามมาตรา 90/96

2) แผนของการฟื้นฟูกิจการต้องมีรายการต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย

(1) เหตุผลในการฟื้นฟูกิจการ

(2) รายละเอียดของทรัพย์สิน หนี้สิน และภาระผูกพันต่าง ๆ ของลูกหนี้ในขณะที่ยื่นคำร้องขอ

(3) หลักการและวิธีการฟื้นฟูกิจการ

(ก) ขั้นตอนของการฟื้นฟูกิจการ

(ข) การชำระหนี้ การยืดกำหนดเวลาชำระหนี้ การลดจำนวนหนี้ลง และการจัดกลุ่มเจ้าหนี้โดยสิทธิของเจ้าหนี้ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันต้องได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกัน เว้นแต่เจ้าหนี้ที่ได้รับการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมในกลุ่มนั้นจะให้ความยินยอมเป็นหนังสือ

(ค) การลดทุนและเพิ่มทุน

(ง) การก่อหนี้และระดมเงินทุน รวมตลอดถึงแหล่งของเงินทุนและเงื่อนไขแห่งหนี้สินและเงินทุนดังกล่าว

(จ) การจัดการทรัพย์สินและการหาประโยชน์จากทรัพย์สินของลูกหนี้

(ฉ) เงื่อนไขในการจ่ายเงินปันผลและประโยชน์อื่นใด

(4) การไถ่ถอนหลักประกัน ในกรณีที่มีเจ้าหนี้อีกประกัน และความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกัน

(5) การแก้ปัญหาในกรณีการขาดสภาพคล่องชั่วคราวในระหว่างการปฏิบัติตามแผน

(6) วิธีปฏิบัติในกรณีที่มีการโอนสิทธิเรียกร้องหรือโอนหนี้

(7) ชื่อ คุณสมบัติ หนังสือยินยอมของผู้บริหารแผน และ
คำตอบแทน

(8) การแต่งตั้งและการพ้นตำแหน่งของผู้บริหารแผน

(9) ระยะเวลาดำเนินการตามแผนซึ่งไม่เกินสามปี

(10) การไม่ยอมรับทรัพย์สินของลูกหนี้หรือสิทธิตามสัญญา ใน
กรณีที่ทรัพย์สินของลูกหนี้หรือสิทธิตามสัญญามีภาระเกินควรกว่า
ประโยชน์ที่จะพึงได้

2.4.2.3 ผลของการที่ศาลมีคำสั่งรับคำขอ

การฟื้นฟูกิจการมีขึ้นเพื่อประโยชน์แก่กิจการของลูกหนี้ให้สามารถดำเนิน
ต่อไปได้ เพื่อให้การฟื้นฟูกิจการดำเนินไปได้โดยสะดวกและบรรลุวัตถุประสงค์ จึงมี
มาตรา 90/12 เพื่อจำกัดสิทธิของเจ้าหนี้และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูกิจการ
ของลูกหนี้ นับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้เพื่อพิจารณาเป็นต้นไป จนกว่า
จะถึงวันครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามแผน หรือวันที่ดำเนินการเป็น
ผลสำเร็จตามแผน หรือวันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอ หรือจำหน่ายคดี หรือยกเลิก
คำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและเห็นชอบด้วยแผนหรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการในเรื่อง
ดังต่อไปนี้

- 1) ห้ามฟ้องหรือร้องขอให้ศาลพิพากษาหรือสั่งให้เลิกนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้
ถ้ามีการฟ้องหรือร้องขอคดีดังกล่าวไว้ก่อนแล้วให้ศาลงดพิจารณาคดีนั้นไว้
- 2) ห้ามนายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกหรือจดทะเบียนเลิกนิติบุคคลที่เป็น
ลูกหนี้และห้ามให้นิติบุคคลนั้นเลิกกันโดยประการอื่น
- 3) ห้ามฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือเสนอข้อ
พิพาทที่ลูกหนี้อาจได้รับความเสียหายให้อนุญาตศาลพิจารณาคดี หากหนี้นั้น
ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและเห็นชอบด้วยแผน และ
ห้ามฟ้องลูกหนี้เป็นคดีล้มละลายในกรณีที่มีการฟ้องคดีหรือเสนอข้อพิพาท
ให้อนุญาตศาลพิจารณาคดีไว้ก่อนแล้ว โดยให้งดการพิจารณาคดีไว้ เว้นแต่ศาล
รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น
- 4) ห้ามเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ หากมูลหนี้
ตามคำพิพากษานั้นได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและ
เห็นชอบด้วยแผน ในกรณีที่ดำเนินการบังคับไว้ก่อนแล้ว ให้ศาลงดการ
บังคับนั้นไว้ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น หรือการบังคับคดีได้สำเร็จ

แล้วก่อนเจ้าพนักงานบังคับคดีจะทราบว่าได้มีการยื่นคำร้องขอหรือการ
บังคับคดีตามคำพิพากษาให้ลูกหนี้ส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่งเสร็จก่อนวัน
ดังกล่าว

- 5) ห้ามเจ้าหนี้มีประกันบังคับชำระหนี้แก่ทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน เว้น
แต่จะได้รับอนุญาตจากศาลที่รับคำร้องขอ
- 6) ห้ามเจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิบังคับชำระหนี้ได้เองตามกฎหมาย ยึดหรือขาย
ทรัพย์สินของลูกหนี้
- 7) ห้ามเจ้าของทรัพย์สินที่เป็นสาระสำคัญในการดำเนินกิจการของลูกหนี้
ตามสัญญาเช่าซื้อ สัญญาซื้อขาย หรือสัญญาอื่นซึ่งมีเงื่อนไขหรือเงื่อนไข
ในการโอนกรรมสิทธิหรือสัญญาเช่าที่ยังไม่สิ้นสุดเวลาที่ตกลงไว้
ติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินดังกล่าวที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้
หรือของบุคคลอื่นที่อาศัยสิทธิของลูกหนี้ รวมทั้งการฟ้องบังคับคดีเกี่ยวกับ
ทรัพย์สินและหนี้ซึ่งเกิดจากการสัญญาดังกล่าวด้วย ถ้ามีการฟ้องคดีไว้ก่อน
ให้ศาลงดการพิจารณาคดีนั้นไว้ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น
- 8) ห้ามลูกหนี้จำหน่าย จ่ายโอน ให้เช่า ชำระหนี้ ก่อหนี้หรือกระทำการใดๆ
ที่ก่อให้เกิดภาระในทรัพย์สิน นอกจากเป็นการกระทำที่จำเป็นเพื่อให้การ
ดำเนินการค้าตามปกติของลูกหนี้สามารถดำเนินต่อไปได้ เว้นแต่ศาลที่
รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น
- 9) คำสั่งตามวิธีการชั่วคราวของศาลที่ให้ยึดอายัดจำหน่ายจ่ายโอน
ทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือให้พิทักษ์ทรัพย์สินของลูกหนี้ชั่วคราว ซึ่งมีอยู่ก่อน
วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้เพื่อพิจารณานั้น ให้ศาลที่รับคำร้องขอมี
อำนาจสั่งให้ระงับผลบังคับไว้ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างใดตามที่
เห็นสมควรก็ได้
- 10) ห้ามผู้ประกอบการสาธารณูปโภคดให้บริการแก่ลูกหนี้ เว้นแต่จะ
ได้รับอนุญาตจากศาลที่รับคำร้องขอ

โดยคำพิพากษา คำสั่งของศาล หรือคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ที่ขัดแย้งกับบทบัญญัติใน
ข้อใดดังกล่าวนี้ไม่มีผลผูกพันกับลูกหนี้ ส่วนกรณีคำสั่งของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท นายทะเบียน
นิติบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับนิติบุคคลซึ่งเป็นลูกหนี้ การทำนิติกรรมหรือการ
ชำระหนี้ใดใดที่ขัดแย้งกับบทบัญญัติข้อใดที่กล่าวมาการนั้นเป็นโมฆะ

2.5 สภาวะพักการชำระหนี้¹⁴

2.5.1 ความหมายของการสภาวะพักการชำระหนี้

กล่าวคือ เมื่อศาลได้มีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาแล้ว นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการจะก่อให้เกิดสภาวะพักการชำระหนี้ตามกฎหมาย ซึ่งทำให้ลูกหนี้ปลอดจากสภาวะที่จะต้องถูกฟ้องร้อง ถูกบังคับหรือถูกกระทำการใดๆ ที่มุ่งต่อทรัพย์สินของลูกหนี้

2.5.2 วัตถุประสงค์ของสภาวะพักการชำระหนี้

กล่าวคือ มีวัตถุประสงค์ที่จะสงวนรักษาทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีอยู่ในวันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้ มีผลให้เจ้าหนี้ทั้งหลายไม่อาจบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ในช่วงเวลาดังกล่าว ทำให้ลูกหนี้มีช่วงระยะเวลาพอที่จะคิดปรับปรุงพัฒนาองค์กรของตน โดยไม่ต้องกังวลกับการที่จะถูกเจ้าหนี้บังคับยึดทรัพย์ หรือยึดหลักประกัน และจัดระบบในการดำเนินกิจการ เพื่อให้ลูกหนี้อกลับมาสู่สภาวะในการดำเนินการตามปกติได้และให้ลูกหนี้ได้รับการบรรเทาจากภาวะกดดันทางด้านการเงิน ซึ่งอาจทำให้ลูกหนี้ไปสู่สภาวะการล้มละลายได้ นอกจากนี้ยังให้ลูกหนี้มีโอกาสที่จะต่อรองกับเจ้าหนี้ โดยไม่อยู่ในสภาวะที่ถูกกดดันด้วย

2.5.3 จุดเริ่มต้นของการเกิดสภาวะพักการชำระหนี้

กล่าวคือ ทันทีก่อนที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณา สภาวะพักการชำระหนี้จะเกิดขึ้นโดยทันที โดยไม่ต้องคำนึงว่าเจ้าหนี้หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้นจะทราบคำสั่งรับคำร้องขอของศาลแล้วหรือไม่ อีกทั้งผลบังคับของสภาวะพักชำระหนี้ตามกฎหมายระบุไว้เพียงว่าเมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องแล้ว ไม่ได้บังคับว่าจะต้องมีการประกาศหรือแจ้งคำสั่งก่อนที่จะให้เกิดสภาวะการพักชำระหนี้มีผลใช้บังคับแต่อย่างใด

2.5.4 การคุ้มครองเจ้าหนี้ในสภาวะพักการชำระหนี้

กล่าวคือ เมื่อเกิดสภาวะพักการชำระหนี้ เจ้าหนี้ต่างๆ จะต้องหยุดดำเนินการฟ้องร้องหรือบังคับคดีต่อทรัพย์สินของลูกหนี้ เพราะหากปล่อยให้เจ้าหนี้เหล่านี้บังคับคดีได้ ต่างรายต่างบังคับคดีก็จะเกิดการได้เปรียบเสียเปรียบกัน โดยผลของสภาวะพักการชำระหนี้ จะก่อให้เกิดภาวะหยุดนิ่งแล้วรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีอยู่ มาจัดสรรชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้อย่างเป็นระบบตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าหนี้ทั้งหลายและเป็นไปตามบุริมสิทธิ

2.5.5 บุคคลที่กฎหมายคุ้มครองในสภาวะพักการชำระหนี้

¹⁴ เอื้อน ขุนแก้ว. (2552). คู่มือการศึกษากฎหมายฟื้นฟูกิจการ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พลสยามพริ้นท์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

กล่าวคือ สภาวะพักการชำระหนี้ที่ผู้คุมครองเฉพาะลูกหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการเท่านั้น ส่วนบุคคลที่ต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้ เช่น ลูกหนี้ร่วม ผู้ค้ำประกัน หรือบุคคลผู้ต้องรับผิดชอบอย่างผู้ค้ำประกัน มิได้รับประโยชน์จากสภาวะพักการชำระหนี้แต่อย่างใด

2.5.6 ผลของสภาวะพักการชำระหนี้

กล่าวคือ สภาวะพักการชำระหนี้จะมีผลต่อการกระทำของเจ้าหนี้ที่จะกระทำต่อไป ไม่มีผลต่อการกระทำต่างๆที่เกิดขึ้นแล้ว ก่อนที่สภาวะพักการชำระหนี้จะเกิดขึ้น

กฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย เป็นกระบวนการฟื้นฟูกิจการที่นำกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไปซึ่งใช้กับกิจการขนาดใหญ่มาเป็นต้นแบบ มีความแตกต่างเพียงคำนิยามของลูกหนี้ที่นิยามไว้สำหรับกิจการที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทำให้การที่ลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจะเริ่มต้นเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการจนเสร็จสิ้นกระบวนการนั้นเป็นการล่าช้าเพราะมีขั้นตอนเยอะและแต่ละขั้นตอนต้องใช้ระยะเวลาเนื่องจากเงื่อนไขต่างๆในแต่ละกระบวนการ ซึ่งความล่าช้านี้เองอาจทำให้กิจการของลูกหนี้ที่ประสบปัญหาอยู่ไม่อาจแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที จนอาจทำให้ลูกหนี้ต้องตกเป็นบุคคลล้มละลาย อีกทั้งยังไม่สามารถทำตามเจตนารมณ์ของกฎหมายการฟื้นฟูกิจการที่ต้องการช่วยเหลือลูกหนี้ได้อีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ซึ่งมีการประกอบธุรกิจที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นมากมาย การที่มีบทบัญญัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขึ้นมา ที่ถึงแม้ว่าจะมีกระบวนการที่ล่าช้าไปบ้าง แต่กระบวนการดังกล่าวก็อาจเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยเหลือลูกหนี้ซึ่งอาจตกเป็นบุคคลล้มละลาย ไม่ให้ต้องตกเป็นบุคคลล้มละลายและยังสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อสภาพเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

บทที่ 3

กฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในต่างประเทศ

การศึกษากฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในต่างประเทศนี้ ต้องการที่จะศึกษาในประเทศฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และ อังกฤษ เนื่องจากทั้งสามประเทศถือเป็นประเทศที่เป็นต้นแบบของกฎหมายต่างๆ ที่หลายๆประเทศในโลกนำไปเป็นแนวทางไปปรับใช้กับการร่างกฎหมายในประเทศของตนเอง โดยผู้เขียนต้องการศึกษาว่าในแต่ละประเทศมีแนวคิดและความเป็นมาของการฟื้นฟูกิจการอย่างไร ใช้หลักการใดในการแก้ไขปัญหากิจการที่ประสบปัญหาทางการเงิน และมีรูปแบบและกระบวนการอย่างไรในการฟื้นฟูกิจการ เพื่อนำมาวิเคราะห์และปรับใช้กับกระบวนการฟื้นฟูกิจการในประเทศไทย

3.1 ประเทศฝรั่งเศส

3.1.1 แนวคิดและความเป็นมาของการฟื้นฟูกิจการ

กฎหมายล้มละลายและฟื้นฟูกิจการของประเทศฝรั่งเศส เริ่มต้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะนำทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ออกขายเพื่อนำเงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินนั้นมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย ซึ่งกระบวนการนี้มีลักษณะเป็นการบังคับให้ลูกหนี้ปฏิบัติตามสัญญา บังคับชำระหนี้เอาแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้เป็นสำคัญ¹⁵ และเป็นการลงโทษลูกหนี้ทั้งในทางแพ่งและในทางวิชาชีพ

ต่อมาแนวความคิดดังกล่าวค่อยๆมีการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ โดยเน้นให้กระบวนการดังกล่าวมีความยืดหยุ่นและเป็นอิสระมากขึ้นโดยยินยอมให้ลูกหนี้ที่สุจริตสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ โดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ศาลกำหนด ในปีค.ศ. 1985 มีการยกเลิกกฎหมายเดิมที่ใช้อยู่และตรากฎหมาย

¹⁵ สมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธิ์, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายฝรั่งเศสว่าด้วยบริษัทที่ประสบปัญหาทางการเงิน, วารสารนิติศาสตร์ 29 : 3 (กันยายน 2542)

ขึ้นมาใหม่เรียกว่ากฎหมายว่าด้วยกิจการที่ประสบปัญหาทางการเงิน ซึ่งมีให้ความสำคัญกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้มากกว่ากระบวนการชำระบัญชี¹⁶

ในปัจจุบันกฎหมายล้มละลายและฟื้นฟูกิจการได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายพาณิชย์ ในส่วนกฎหมายว่าด้วยกิจการที่ประสบปัญหาทางการเงิน ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีแนวโน้มในการคุ้มครองลูกหนี้จากเจ้าหนี้และเน้นการช่วยเหลือฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ให้กลับมามีสถานะทางการเงินที่ดีขึ้น โดยรูปแบบกระบวนการแก้ไขปัญหา กิจการที่ประสบปัญหา ทางการเงิน ในหลายรูปแบบ เพื่อให้สามารถนำมาปรับใช้ ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาของกิจการนั้นๆ

3.1.2 หลักการของกฎหมายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหากิจการที่ประสบปัญหาทางการเงิน และการฟื้นฟูกิจการ

กฎหมายเกี่ยวกับการล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการ ได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายพาณิชย์ บรรพหก ว่าด้วยกิจการที่ประสบปัญหาทางการเงิน โดยกระบวนการแก้ไขปัญหากิจการที่ประสบปัญหาทางการเงินและกระบวนการล้มละลายและฟื้นฟูกิจการมีทั้งหมด 6 รูปแบบดังนี้

- 1) กระบวนการฟื้นฟูกิจการ (Reorganization proceeding - redressement judiciaire)
- 2) กระบวนการชำระบัญชี (Liquidation proceeding - liquidation judiciaire)
- 3) กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้
- 4) กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัด
- 5) กระบวนการไกล่เกลี่ยพิเศษ
- 6) กระบวนการประนอมหนี้ในศาล

โดยการจะพิจารณาเลือกใช้กระบวนการในแต่ละรูปแบบนั้นจะต้องพิจารณาจากสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้เป็นหลักเกณฑ์สำคัญ หากเป็นกรณีที่กิจการประสบปัญหาวิกฤตถึงขั้นตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้จะต้องเลือกใช้กระบวนการในสองรูปแบบแรก ในส่วนของกระบวนการเลือกรูปแบบหลังเป็นกระบวนการที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาทางการเงินก่อนที่กิจการของลูกหนี้จะตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ซึ่งเป็นการแก้ไขเพื่อไม่ให้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการประกอบกิจการลุกลามไปจนอาจส่งผลให้กิจการไม่สามารถดำรงอยู่ต่อไปได้

สถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ หมายถึง การที่กิจการไม่สามารถชำระหนี้สินค้างจ่ายของกิจการด้วยสินทรัพย์ที่นำมาใช้ได้ ซึ่งสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้นั้นซึ่งเป็นหลักเกณฑ์สำคัญที่จะนำมาพิจารณาว่าลูกหนี้จะต้องเข้าสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ที่ประสบปัญหาทางการเงินในรูปแบบใด

¹⁶ Andrew Tetley and Marcel Bayle, Insolvency Law in France

หนี้สินค้างจ่าย หมายถึง หนี้สินทั้งหมดหรือบางส่วนของกิจการ ซึ่งกิจการมีหน้าที่จะต้องชำระและถึงกำหนดชำระแล้ว โดยต้องเป็นหนี้ที่มีอยู่จริงและเป็นหนี้กำหนดจำนวนได้แน่นอนซึ่งไม่ได้หมายถึงหนี้ทั้งหมดของกิจการ¹⁷ โดยกิจการนั้นอาจมีเจ้าหนี้เพียงคนเดียวหรือหลายคนก็ได้

สินทรัพย์ หมายถึง สินทรัพย์ที่ลูกหนี้สามารถนำมาใช้ชำระหนี้ได้ทันทีมิใช่สินทรัพย์ทั้งหมดที่มีอยู่ในกิจการ ไม่ว่าจะเป็ของสังหาริมทรัพย์ สังหาริมทรัพย์ หรือทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น ซึ่งลูกหนี้ไม่สามารถนำไปแลกเป็นเงินเพื่อนำมาชำระหนี้ได้ทันทีที่กิจการต้องการใช้

กิจการที่จะถือว่าตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้คือกิจการที่มีหนี้สินค้างจ่ายและสินทรัพย์ที่มีอยู่นั้นไม่สามารถนำมาชำระหนี้ได้ทันทีเมื่อหนี้ของกิจการถึงกำหนดชำระ ตัวอย่างเช่น กรณีที่กิจการมีอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์แต่ไม่อาจขายได้ทันทีเช่นโรงงานหรือรถบรรทุกที่ไว้ใช้ส่งของ จึงไม่อาจถือเป็นสินทรัพย์ที่นำมาใช้ได้ อย่างไรก็ตามลูกหนี้ยังสามารถพิสูจน์ได้ว่าตนเองไม่ตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้โดยการทำหนังสือขอรักษาเครดิตหรือหนังสือขอเลื่อนการชำระหนี้ไว้ให้แก่เจ้าหนี้อันจะเป็นประโยชน์ทำให้กิจการไม่ต้องตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ ดังนั้นเมื่อพิจารณา จากที่กล่าวไปข้างต้นสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ กับสถานะมีหนี้สินล้นพ้นตัว ซึ่งเป็นคนละกรณีกันเนื่องจากการที่กิจการจะตกอยู่ในสถานะหนี้สินล้นพ้นตัวนั้นก็ต่อเมื่อกิจการมีหนี้สินมากกว่าสินทรัพย์ที่มีอยู่ทั้งหมด ในทางกลับกันกรณีที่กิจการจะตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้เพียงเพราะกิจการ ไม่สามารถชำระหนี้สินค้างจ่ายของกิจการได้ด้วยสินทรัพย์ที่นำมาใช้ได้ การตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้จึงเป็นการง่ายกว่าการตกอยู่ในสถานะหนี้สินล้นพ้นตัว

3.1.3 รูปแบบของการฟื้นฟูกิจการ

มี 3 รูปแบบคือ

- 1) กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป
- 2) กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้
- 3) กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัด

3.1.4 กระบวนการฟื้นฟูกิจการ

3.1.4.1 กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป

เป็นกระบวนการรูปแบบหนึ่งที่จะนำมาใช้แก้ไขปัญหากิจการที่ประสบปัญหาทางการเงินซึ่งกระบวนการนี้จะนำมาใช้ในกรณีที่ลูกหนี้ตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้

- 1) การเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการ

17

Andrew Tetley and Marcel Bayle, Insolvency Law in France

การที่กิจการของลูกหนี้จะเริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการได้จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่า กิจการของตน ตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ และกิจการยังมีโอกาสที่จะได้รับความช่วยเหลือให้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้

การเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการสามารถเริ่มต้นได้จาก ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการซึ่งได้แก่

(1) ลูกหนี้ โดยผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัท ดำเนินการยื่นคำร้องขอเริ่มต้นกระบวนการภายใน 45 วันนับตั้งแต่วันที่กิจการของตนตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้และกิจการยังสามารถที่จะดำเนินต่อไปได้ โดยผู้บริหารกิจการของลูกหนี้มีหน้าที่ต้องแจ้งและปรึกษาหารือกับผู้แทนลูกจ้างในกิจการก่อนที่จะยื่นคำร้องขอเริ่มกระบวนการ แต่ไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนลูกจ้างในการยื่นคำร้องขอแต่อย่างใด¹⁸

(2) เจ้าหนี้ ทั้งเจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าหนี้ไม่มีประกัน

(3) พนักงานอัยการ โดยการที่เจ้าหนี้หรือพนักงานอัยการจะเป็นผู้ยื่นคำร้องขอเริ่มต้นได้ ก็ต่อเมื่อต้องเป็นกรณีที่พบว่าลูกหนี้ตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้และยังมีหนทางที่จะสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้

นอกจากผู้มีสิทธิยื่นข้างต้น ศาลยังสามารถมีคำสั่งเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการได้เองโดยไม่ต้องมีผู้ร้องขอในกรณีที่ลูกหนี้ดำเนินกระบวนการประนอมหนี้ในศาลภายใต้การพิจารณาของศาลนั้นแล้วปรากฏว่าลูกหนี้ไม่สามารถทำข้อตกลงกับเจ้าหนี้ได้เป็นผลสำเร็จและผู้ประนอมหนี้รายงานต่อศาลว่าลูกหนี้ตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้

เมื่อศาลมีคำสั่งเริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการ จะมีการแต่งตั้งบุคคลต่อไปนี้โดยคำสั่งศาล

(1) ผู้พิพากษาศติล้มละลาย เป็นเจ้าหน้าที่ในคดีฟื้นฟูกิจการ ทำหน้าที่กำกับดูแลและดำเนินกระบวนการทั้งหมด รวมทั้งทำหน้าที่ชี้ขาดให้ความเห็นชอบในบางเรื่อง ของกระบวนการเช่นยินยอมให้มีการทำกฎหมายบางเรื่องหรือยินยอมให้ขายทรัพย์สินของกิจการ เป็นต้น

(2) เจ้าพนักงานคดีฟื้นฟูกิจการ เป็นเจ้าหน้าที่ในคดีฟื้นฟูกิจการ ซึ่งเลือกมาจากรายชื่อของเจ้าพนักงานคดีฟื้นฟูกิจการทั้งหมดที่ได้ลงทะเบียนไว้หรืออาจแต่งตั้งมาจากคนที่ลูกหนี้เสนอชื่อต่อศาล โดยมี

หน้าที่เป็นที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือลูกหนี้ในการบริหารกิจการและทำแผนฟื้นฟูกิจการ โดยลูกหนี้ยังเป็นผู้มีอำนาจบริหารกิจการอยู่ แต่หากเกิดกรณีที่กิจการของลูกหนี้ต้องตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้โดยมีสาเหตุมาจากการตัดสินใจบริหารกิจการผิดพลาดของลูกหนี้ ศาลอาจมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานคดีฟื้นฟูกิจการเข้าทำหน้าที่บริหารจัดการกิจการแทนลูกหนี้และมีอำนาจตัดสินใจกระทำการใดๆเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจต่อไปของลูกหนี้ได้¹⁹

(3) ผู้แทนเจ้าหนี้ เป็นเจ้าหน้าที่ในคดีฟื้นฟูกิจการโดยเลือกมาจากรายชื่อของผู้แทนเจ้าหนี้ที่มีการลงทะเบียนไว้โดยทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการปกป้องส่วนได้ส่วนเสียของเจ้าหนี้และตรวจพิสูจน์คำขอรับชำระหนี้

เมื่อมีคำสั่งเริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการมีผลทำให้เกิดการเริ่มต้นสถานะการพักชำระหนี้ตามกฎหมาย ซึ่งเป็นการห้ามการดำเนินการใดใดอันเป็นการบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้และเป็นการเริ่มต้นระยะเวลาสังเกตการณ์โดยมีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน แต่สามารถขยายระยะเวลาได้รวมสูงสุดไม่เกิน 18 เดือน

การเริ่มต้นระยะเวลาสังเกตการณ์ คือการเริ่มต้นระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการ เป็นช่วงเวลาที่กำหนดไว้ให้ลูกหนี้ทำแผนฟื้นฟูกิจการและยื่นแผนดังกล่าวเพื่อให้ศาลเห็นชอบเพื่อนำไปปรับโครงสร้างหนี้หรือฟื้นฟูแก้ไขปัญหของกิจการภายในกำหนดระยะเวลาสังเกตการณ์นี้ โดยมีกำหนดไม่เกิน 6 เดือนแต่สามารถขอขยายได้ ซึ่งในกรณีปกติจะขอขยายได้สูงสุดไม่เกิน 6 เดือนและอาจขอขยายครั้งที่สองได้อีกไม่เกิน 6 เดือนแต่ต้องเป็นกรณีที่พนักงานอัยการเป็นผู้ขอขยายในพฤติการณ์พิเศษเท่านั้น จึงมีระยะเวลารวมสูงสุดไม่เกิน 18 เดือน

2) การยื่นคำขอรับชำระหนี้

เมื่อศาลมีคำสั่งให้เริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้จะต้องดำเนินการต่อไป และต้องทำแผนฟื้นฟูกิจการ ซึ่งแผนนั้นต้องอยู่ภายใต้การให้คำปรึกษาของเจ้าพนักงานคดีฟื้นฟูกิจการ ส่วนเจ้าหนี้ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อผู้แทนเจ้าหนี้ภายใน 2 เดือนหลังจากมีประกาศคำสั่งเริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการ โดยขยายเป็น 4 เดือนได้ ในกรณีที่เจ้าหนี้ไม่ได้อยู่ในประเทศ

19

Joanna Gumpelson et al., Survey on: Claw-back of security in insolvency (France)

แผนฟื้นฟูกิจการที่ลูกหนี้ทำขึ้นต้องผ่านความเห็นชอบจากบรรดาเจ้าหนี้ที่ ถูกเชิญมาลงคะแนนเสียงเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการ ซึ่งกิจการขนาดใหญ่ที่มีลูกจ้าง มากกว่า 150 คนหรือมีเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ 20,000,000 ยูโรขึ้นไป เมื่อได้รับการรับรองจากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบบัญชี จะมีการแบ่งกลุ่มเจ้าหนี้เป็นสามกลุ่มโดย อัตโนมัติ คือ กลุ่มเจ้าหนี้สถาบันการเงิน กลุ่มเจ้าหนี้การค้าและกลุ่มผู้ถือหุ้น ส่วน กรณีที่ลูกหนี้เป็นกิจการขนาดเล็กซึ่งไม่เข้าเงื่อนไขดังกล่าว ลูกหนี้จะเลือกให้มีการ แบ่งกลุ่มเจ้าหนี้ตามหลักเกณฑ์นี้ได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษาคดี ล้มละลายด้วย

3) การลงคะแนนเสียงเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการ

เมื่อลูกหนี้ร่างแผนฟื้นฟูกิจการเรียบร้อยแล้ว ต้องเสนอแผนต่อเจ้าหนี้กลุ่ม ต่างๆภายในเวลา 20 ถึง 30 วัน หลังจากนั้น เมื่อเจ้าหนี้เหล่านั้นได้พิจารณาแผน ร่วมกับลูกหนี้และเจ้าพนักงานคดีฟื้นฟูกิจการแล้ว²⁰ กลุ่มเจ้าหนี้ทั้งสามกลุ่มคือ กลุ่มเจ้าหนี้สถาบันการเงิน กลุ่มเจ้าหนี้การค้าและกลุ่มผู้ถือหุ้น จะถูกเชิญมา ลงคะแนนเสียงให้ความเห็นชอบแผน เมื่อแผนได้รับความเห็นชอบเป็นสองในสาม ของเจ้าหนี้แต่ละกลุ่ม จึงจะถือว่าแผนฟื้นฟูกิจการได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหนี้

เมื่อแผนฟื้นฟูกิจการผ่านความเห็นชอบจากเจ้าหนี้จะเข้าสู่การพิจารณา การให้ความเห็นชอบของศาลและหากศาลให้ความเห็นชอบในแผนฟื้นฟูกิจการ แผนฟื้นฟูกิจการนั้นจะมีผลผูกพันกับบรรดาสมาชิกของเจ้าหนี้ทุกกลุ่ม รวมทั้ง เจ้าหนี้เสียงข้างน้อยที่ลงคะแนนไม่เห็นชอบแผน เว้นแต่เจ้าหนี้ซึ่งอยู่ในฐานะที่ต้อง เจริญเป็นรายบุคคล

หากเกิดกรณีที่เจ้าหนี้คัดค้านหรือไม่เห็นชอบแผน หากแผนไม่ผ่านความ เห็นชอบจากเจ้าหนี้กลุ่มใดไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเจ้าหนี้สถาบันการเงิน กลุ่มเจ้าหนี้ การค้าหรือกลุ่มผู้ถือหุ้น หรือกรณีเจ้าหนี้ที่ไม่ได้ถูกจัดกลุ่มขึ้นมาเพื่อให้เข้ามา ลงคะแนนเสียงเห็นชอบแผน เจ้าหนี้เหล่านั้นจะอยู่ในฐานะที่ต้องเจริญรายบุคคล และศาลยังสามารถกำหนดให้มีการแปลงหนี้ใหม่เป็นหนี้ระยะยาว โดยต้องมี กำหนดเวลาชำระหนี้สูงสุดไม่เกิน 10 ปีและต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ข้อตกลงการ แปลงหนี้ใหม่

การผ่อนชำระหนี้ตามข้อตกลงแปลงหนี้ใหม่ ในการผ่อนครั้งแรกนั้นต้องอยู่ ภายในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่แผนฟื้นฟูกิจการมีผลบังคับใช้ แต่ไม่ได้มี

²⁰ Clifford Chance , European Insolvency Procedures – 2010 Edition, 2010

กฎหมายกำหนดว่าต้องชำระหนี้เป็นจำนวนขั้นต่ำเท่าไร เมื่อแผนฟื้นฟูกิจการมีผลบังคับใช้แล้วสามปี จำนวนเงินที่ต้องผ่อนชำระในแต่ละปีจะต้องกำหนดไว้ไม่ต่ำกว่า 5% ของหนี้ทั้งหมด เว้นแต่เจ้าหนี้กลุ่มนั้นจะสมัครใจยินยอมให้มีการผ่อนชำระหนี้เป็นจำนวนต่ำกว่าปีละ 5% ของทั้งหมด

หากในกรณีที่ลูกหนี้ไม่สามารถนำเสนอแผนให้มีความเป็นไปได้เพียงพอในการฟื้นฟูกิจการและชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ ศาลอาจไม่ให้ความเห็นชอบในแผนฟื้นฟูกิจการและอาจมีดุลยพินิจให้ขายกิจการลูกหนี้ ไม่ว่าจะ เป็นแบบทั้งกิจการหรือเพียงบางส่วน ของกิจการ ซึ่งต้องอยู่ภายใต้แผนการขายกิจการที่วางหลักเกณฑ์ไว้ในกระบวนการชำระบัญชี ซึ่งเจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้ตามส่วนขึ้นอยู่กับลำดับชั้นและบุริมสิทธิของเจ้าหนี้ และในระยะเวลาสังเกตการณ์ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงอย่างชัดเจนว่าการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่สามารถเป็นไปได้ ศาลอาจมีอำนาจสั่งเริ่มต้นกระบวนการชำระบัญชี

กระบวนการชำระบัญชีจะนำมาใช้กับกิจการของลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางการเงินถึงขั้นตกอยู่ในสถานะไม่อาจชำระหนี้ได้และหมดหนทางที่จะเยียวยาให้กิจการกลับมาดำเนินการได้ต่อ โดยกระบวนการชำระบัญชีมีความมุ่งหมายที่จะขายกิจการของลูกหนี้ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วนเพื่อที่จะนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามลำดับก่อนหลัง

3.1.4.2 กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้

เป็นการแก้ไขปัญหาทางการเงินในกรณีที่กิจการยังไม่ถึงขั้นตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้เป็นกระบวนการที่อนุญาตให้กิจการที่เป็นฝ่ายลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางการเงินสามารถเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ได้ เพื่อที่จะไม่ต้องตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ ได้รับฟื้นฟูกิจการภายใต้ความคุ้มครองของศาลและได้รับประโยชน์จากสถานะการพักชำระหนี้ โดยวัตถุประสงค์หลักของกระบวนการนี้มีขึ้นเพื่อให้กิจการที่ยังไม่มีปัญหาร้ายแรงถึงระดับที่ต้องตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ ได้รับการฟื้นฟู โดยมุ่งแก้ไขปัญหาทางการเงินให้กับกิจการของลูกหนี้เพื่อจะสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้และเพื่อรักษาการจ้างงานด้วย

1) การเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้

การเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้เป็นการเริ่มต้นของลูกหนี้ที่จะกระทำได้โดยความสมัครใจ ของฝ่ายลูกหนี้

เพียงฝ่ายเดียวโดยผู้ที่มีอำนาจกระทำการแทนบริษัทของลูกค้านี้ ซึ่งกิจการดังกล่าวของลูกค้านี้นั้นยังไม่ตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ แต่อาจเป็นกิจการที่ประสบปัญหาทางการเงินซึ่งเป็นการยากหากแก้ไขด้วยตนเอง จึงมีการดำเนินการยื่นคำร้องขอเริ่มต้นกระบวนการต่อศาล ซึ่งการเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการนี้ลูกค้านี้มีหน้าที่แสดงว่ากิจการของตนเองกำลังประสบปัญหาทางการเงินที่ไม่อาจแก้ไขได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องคำนึงถึงสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

2) ผลของการเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกค้านี้มีดังนี้

(1) มีคำสั่งศาลแต่งตั้งบุคคลต่อไปนี้

(ก) ผู้พิพากษาศาลล้มละลายเป็นเจ้าหน้าที่ในคดีฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกค้านี้โดยทำหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกระบวนการทั้งหมด และทำหน้าที่ชี้ขาดให้ความเห็นชอบในบางเรื่องของกระบวนการเช่นเห็นชอบยอมรับสิทธิเรียกร้องเหนืออสังหาริมทรัพย์ในคดี หรือยินยอมให้มีการทำธุรกรรมบางเรื่องซึ่งอาจเป็นธุรกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับทางการค้าปกติของลูกค้านี้เป็นต้น อย่างไรก็ตามผู้พิพากษาศาลพาณิชย์ซึ่งเป็นผู้พิพากษาประจำคดียังคงมีหน้าที่ชี้ขาดในเรื่องที่เป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการอยู่เช่นมีหน้าที่ชี้ขาดให้ความเห็นชอบในแผนฟื้นฟูกิจการโดยสมัครใจเป็นต้น

(ข) เจ้าพนักงานคดีฟื้นฟูกิจการเป็นเจ้าหน้าที่ในคดีฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกค้านี้ ซึ่งเลือกมาจากรายชื่อของเจ้าพนักงานคดีฟื้นฟูกิจการทั้งหมดที่ได้ลงทะเบียนไว้หรืออาจแต่งตั้งมาจากคนที่ลูกค้านี้เสนอชื่อต่อศาล โดยทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือลูกค้านี้ในการทำแผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจ

(ค) ผู้แทนเจ้าหนี้เป็นเจ้าหน้าที่ในคดีฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกค้านี้โดยเลือกมาจากรายชื่อของผู้แทนเจ้าหนี้ที่ได้ลงทะเบียนไว้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนปกป้องส่วนได้เสียของเจ้าหนี้และตรวจพิสูจน์คำขอรับชำระหนี้

(2) มีการประกาศการเริ่มกระบวนการต่อหน้าสาธารณชนโดยการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(3) มีการเริ่มสภาวะการพักชำระหนี้ตามกฎหมาย โดยอัตโนมัติ ไม่ให้มีการดำเนินการใดอันเป็นการบังคับชำระหนี้จากบริษัทซึ่งเป็นลูกหนี้ บุคคลธรรมดาซึ่งอยู่ในฐานะผู้ค้ำประกันและลูกหนี้ร่วม แต่ไม่รวมไปถึงการบังคับเอาจากบริษัทที่อยู่ในฐานะผู้ค้ำประกันหรือลูกหนี้ร่วม

(4) การเร่งรัดบังคับหลักประกันโดยหลักแล้วเมื่อศาลมีคำสั่งเริ่มกระบวนการจะมีผลเริ่มสภาวะการพักชำระหนี้ทันทีและลูกหนี้ห้ามมิให้ชำระหนี้ใดใดที่เกิดขึ้นก่อนยื่นคำร้องขอเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้เว้นแต่กรณีที่กฎหมายให้เป็นข้อยกเว้นดังต่อไปนี้

(ก) เจ้าหนี้ที่มีหลักประกันสามารถโต้แย้งสิทธิของตนในช่วงระยะเวลาสังเกตการณ์ได้โดยการร้องขอของเจ้าพนักงานคดีฟื้นฟูกิจการ ในบางกรณีผู้พิพากษาคดีล้มละลายอาจจะอนุญาตให้มีการจ่ายเงินแก่เจ้าหนี้ก่อนยื่นคำร้องขอเพื่อให้เจ้าหนี้ปล่อยทรัพย์สินหลักประกันซึ่งเป็นทรัพย์สินที่จำเป็นต้องดำเนินกิจการของลูกหนี้ ในส่วนของการหักกลบลบหนี้ระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ นั้น ต้องกระทำภายใต้ประมวลกฎหมายการเงินของฝรั่งเศส

(5) การเริ่มต้นระยะเวลาสังเกตการณ์ คือ การเริ่มต้นระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ เป็นช่วงเวลาที่กำหนดไว้ให้ลูกหนี้ทำแผนฟื้นฟูกิจการและยื่นแผนดังกล่าวเพื่อให้ศาลเห็นชอบเพื่อนำไปปรับโครงสร้างหนี้หรือฟื้นฟูกิจการ แก้ไขปัญหาของกิจการภายในกำหนดระยะเวลาสังเกตการณ์นี้ ส่วนอำนาจในการบริหารกิจการยังเป็นของลูกหนี้ อยู่แต่ลูกหนี้จะได้รับการช่วยเหลือและควบคุมโดยเจ้าพนักงานคดีฟื้นฟูกิจการ โดยมีกำหนดไม่เกินหกเดือนแต่สามารถขอขยายได้ซึ่งในกรณีปกติจะขอขยายได้สูงสุดไม่เกินหกเดือนและอาจขอขยายครั้งที่สองได้อีกไม่เกินหกเดือนแต่ต้องเป็นกรณีที่พนักงานอัยการเป็นผู้ขอขยายในกรณีพิเศษเท่านั้น จึงมีระยะเวลารวมสูงสุดไม่เกิน 18 เดือน ซึ่งระยะเวลาสังเกตการณ์จะสิ้นสุดลงเมื่อศาลมีคำสั่ง

เห็นชอบด้วยฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจกล่าวคือระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ขึ้นอยู่กับ การดำเนินการภายในระยะเวลาสังเกตการณ์นั่นเอง

3) การยื่นคำขอรับชำระหนี้

เมื่อศาลมีคำสั่งให้เริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้จะต้องดำเนินกิจการต่อไปพร้อมทั้งทำแผนฟื้นฟูกิจการภายใต้การให้คำปรึกษาของเจ้าพนักงานคดีฟื้นฟูกิจการ ส่วนเจ้าหนี้ทั้งหมดต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อผู้แทนเจ้าหนี้ภายในระยะเวลาสองเดือนนับแต่มีประกาศคำสั่งเริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยระยะเวลาดังกล่าวให้ขยายเป็นสี่เดือนได้ในกรณีที่เจ้าหนี้ไม่ได้อยู่ในประเทศ

การฟื้นฟูกิจการภายใต้กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้จะดำเนินไปโดยให้ลูกหนี้จัดทำแผนฟื้นฟูกิจการและปรับโครงสร้างหนี้ โดยแผนดังกล่าวนั้นต้องผ่านความเห็นชอบของบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายที่ถูกเชิญมาลงคะแนนเสียงเห็นชอบแผน

กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้นั้น กำหนดให้มีการแบ่งกลุ่มเจ้าหนี้ออกเป็นอย่างน้อยสองกลุ่ม สำหรับกิจการที่มีลูกจ้างมากกว่า 150 คนหรือมีเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ 20,000,000 ยูโรขึ้นไปซึ่งได้รับการรับรองจากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบบัญชีแล้ว ส่วนกิจการขนาดเล็กซึ่งไม่เข้าเงื่อนไขดังกล่าว สามารถแบ่งกลุ่มเจ้าหนี้เป็นอย่างน้อยสองกลุ่มได้เช่นเดียวกัน แต่ทำได้โดยต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้พิพากษาคดีล้มละลาย

การแบ่งกลุ่มเจ้าหนี้ดำเนินการโดยเจ้าพนักงานคดีฟื้นฟูกิจการภายใต้ระยะเวลาสังเกตการณ์

กลุ่มที่หนึ่ง กลุ่มเจ้าหนี้สถาบันการเงิน ได้แก่ สถาบันการเงิน ธนาคารหรือเจ้าหนี้ที่มีสิทธิเรียกร้องเดิมเป็นของธนาคาร

กลุ่มที่สอง กลุ่มเจ้าหนี้การค้า ได้แก่ เจ้าหนี้รายใหญ่ซึ่งมีส่วนในสิทธิเรียกร้องมากกว่า 3% ของหนี้การค้าทั้งหมดของลูกหนี้

กลุ่มที่สาม กลุ่มผู้ถือหุ้นกู้ ได้แก่ ผู้ถือหุ้นกู้ซึ่งไม่รวมกับกลุ่มเจ้าหนี้สถาบันการเงินเนื่องจากมีสิทธิแตกต่างกับกลุ่มอื่นคือ มีสิทธิลงคะแนนเสียงเห็นชอบร่างแผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจในภายหลัง หลังจากที่ร่าง

แผนดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากกลุ่มเจ้าหน้าที่สถาบันการเงินและกลุ่มเจ้าหน้าที่การค้ามาแล้วเท่านั้น

สำหรับเจ้าหน้าที่เป็นหน่วยงานของรัฐนั้นไม่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มใดเลย แต่จะถูกเชิญมาเจรจาต่อรองเพื่อทำการตกลงขยายระยะเวลาการชำระหนี้หรือปลดหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนภายในสองเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งเริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกค้า เจ้าหน้าที่งานคดีฟื้นฟูกิจการหรือผู้แทนเจ้าหน้าที่จะต้องยื่นคำร้องขอปลดหนี้ต่อหน่วยงานของรัฐซึ่งหน่วยงานของรัฐจะดำเนินการพิจารณาคำร้องโดยพิเคราะห์ถึงฐานะทางเศรษฐกิจของลูกค้าประวัติการชำระหนี้ที่ผ่านมาและข้อมูลแวดล้อมอื่นๆแต่โดยปกติแล้วหน่วยงานรัฐมักจะไม่ปลดหนี้ให้แต่จะขยายเวลาชำระหนี้ให้แทน

4) เนื้อหาของแผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจ

ต้องมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการปรับโครงสร้างหนี้ เช่น การปลดหนี้บางส่วนไม่ว่าจะเป็นเงินต้นหรือดอกเบี้ย การขยายเวลาชำระหนี้ หรือการขายทรัพย์สินของกิจการ เป็นต้น โดยระยะเวลาของแผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกค้า ต้องกำหนดไว้สูงสุดไม่เกิน 10 ปี

5) การลงคะแนนเสียงเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจ

เมื่อมีการร่างแผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจเรียบร้อยแล้ว แผนจะถูกเสนอต่อเจ้าหน้าที่กลุ่มต่างๆภายใน 20 ถึง 30 วัน หลังจากที่เจ้าหน้าที่ได้พิจารณาแผนร่วมกับลูกหนี้แล้วเจ้าพนักงานคดีฟื้นฟูกิจการแล้ว กลุ่มเจ้าหน้าที่สถาบันการเงินและกลุ่มเจ้าหน้าที่การค้าจะถูกเชิญมาลงคะแนนเสียงให้ความเห็นชอบแผน แผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจจะผ่านความเห็นชอบต่อเมื่อได้รับคะแนนเสียงส่วนใหญ่จากเจ้าหน้าที่ เป็นอย่างน้อยสองในสามของเจ้าหน้าที่ในแต่ละกลุ่มที่ได้เข้าร่วมประชุมลงคะแนนเสียงจึงจะถือว่าแผนได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองกลุ่ม

หากแผนผ่านการเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองกลุ่มแล้วจะถูกนำเข้าสู่การลงคะแนนเสียงของกลุ่มผู้ถือหุ้นกู้ ในกรณีที่มิกลุ่มผู้ถือหุ้นกู้ด้วย ซึ่งแผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจจะผ่านความเห็นชอบจากกลุ่มผู้ถือหุ้นกู้ต้องได้รับคะแนนเสียงส่วนใหญ่เป็นสองในสามของผู้ถือหุ้นกู้ที่เข้าร่วมประชุมลงคะแนนเสียงทั้งหมด

การลงคะแนนเสียงเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของเจ้าหนี้จะต้องดำเนินการลงคะแนนเสียงภายในระยะเวลาหกเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งเริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ หากเจ้าหนี้ทุกกลุ่มไม่ได้ร่วมลงคะแนนเสียงเห็นชอบแผนในระยะเวลาที่กำหนดจะถือว่าเจ้าหนี้ทุกกลุ่มอยู่ในฐานะที่ต้องเจรจาเป็นรายบุคคล

6) ผลของการที่เจ้าหนี้คัดค้านหรือไม่เห็นชอบแผนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจ

ในกรณีที่แผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจไม่ผ่านความเห็นชอบของเจ้าหนี้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือเจ้าหนี้ที่ไม่ได้ถูกกำหนดจัดกลุ่มขึ้นมาเพื่อเข้ามาลงคะแนนเสียงเห็นชอบก็ตาม เจ้าหนี้เหล่านั้นจะอยู่ในฐานะที่ต้องเจรจาเป็นรายบุคคล หากในกรณีที่เจ้าหนี้รายใดไม่เห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจที่ลูกหนี้ได้นำเสนอ ศาลจะกำหนดให้มีการแปลงหนี้ใหม่เป็นหนี้ระยะยาวซึ่งมีกำหนดเวลาชำระหนี้สูงสุดไม่เกิน 10 ปี สำหรับเจ้าหนี้รายที่ไม่มีความเห็นชอบแต่สำหรับเจ้าหนี้รายที่ให้ความเห็นชอบแผนจะได้รับสิทธิประโยชน์โดยมีกำหนดชำระหนี้หรือกำหนดเวลาวันหมดอายุของตราสารหนี้ที่สั้นกว่าตามแต่เจ้าหนี้และลูกหนี้ตกลงกัน²¹ แต่ศาลไม่สามารถกำหนดให้มีการปลดหนี้เงินต้นหรือดอกเบี้ยในข้อตกลงการแปลงหนี้ใหม่ได้

การผ่อนชำระหนี้ตามข้อตกลงแปลงหนี้ใหม่ในครั้งแรกนั้นต้องชำระภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่แผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจมีผลบังคับใช้ แต่ไม่มีกฎหมายกำหนดว่าต้องชำระหนี้เป็นจำนวนขั้นต่ำเท่าไรหากแผนมีผลบังคับใช้ไปแล้วสามปีจำนวนเงินที่ผ่อนชำระหนี้ในแต่ละปีนั้นจะต้องไม่ต่ำกว่า 5% ของหนี้ทั้งหมด เว้นแต่กรณีที่เจ้าหนี้กลุ่มนั้นยินยอมให้มีการผ่อนชำระหนี้ในแต่ละปีเป็นจำนวนต่ำกว่า 5% ของหนี้ทั้งหมดได้

7) การให้ความเห็นชอบแผนของศาล

เมื่อแผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ผ่านความเห็นชอบของเจ้าหนี้ทุกกลุ่มแล้ว จะเข้าสู่ขั้นตอนต่อมาคือการเสนอให้ศาลพิจารณาเพื่อให้ความเห็นชอบ ซึ่งศาลจะพิจารณาว่ามีความเป็นไปได้

21

Jacques Henrot, Paul Talbourdet & Joanna Gumpelson, Restructuring and insolvency in France: overview

หรือไม่ที่ลูกหนี้จะสามารถดำเนินการตามแผนเพื่อให้กิจการสามารถดำเนินต่อไปได้ และพิจารณาว่าแผนมีความเหมาะสมและเป็นธรรมเพียงพอหรือไม่ ผลประโยชน์ของเจ้าหนี้ทั้งหลายได้รับความคุ้มครองเหมาะสมหรือไม่ ถึงแม้ว่าเจ้าหนี้เหล่านั้นจะได้ให้ความเห็นชอบหรือคัดค้านแผนก็ตาม

กรณีที่ศาลให้ความเห็นชอบในแผนฟื้นฟูกิจการด้วยความสมัครใจ แผนดังกล่าวจะมีผลผูกพันบรรดาสมาชิกของเจ้าหนี้ทุกกลุ่มรวมถึงเจ้าหนี้เสียงข้างน้อยที่ลงคะแนนไม่เห็นชอบแผนด้วย แต่แผนจะไม่ผูกพันเจ้าหนี้ที่ไม่ได้ถูกกำหนดจัดกลุ่มขึ้นมาเพื่อให้เขามาลงคะแนนเห็นชอบแผนซึ่งอยู่ในฐานะที่ต้องเจรจาเป็นรายบุคคล และศาลจะแต่งตั้งเจ้าพนักงานกำกับดูแลการปฏิบัติตามแผนเขาทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะนำการปฏิบัติตามแผนให้แก่ลูกหนี้ซึ่งมักจะเป็นคนเดียวกับเจ้าพนักงานคดีฟื้นฟูกิจการที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ลูกหนี้ในช่วงระยะเวลาสังเกตการณ์

ในช่วงเวลาที่แผนฟื้นฟูกิจการด้วยความสมัครใจของลูกหนี้มีผลบังคับใช้หากลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้และตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ ศาลจะมีคำสั่งยกเลิกแผนฟื้นฟูกิจการด้วยความสมัครใจและเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการ หรือในกรณีที่ศาลพิจารณาแล้ว เห็นว่าลูกหนี้หมดหนทางที่จะดำเนินธุรกิจต่อไปได้ก็จะมีคำสั่งเริ่มต้นกระบวนการชำระบัญชี

การเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการด้วยความสมัครใจหรือการมีผลบังคับของแผนฟื้นฟูกิจการด้วยความสมัครใจไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงสิทธิของบรรดาเจ้าหนี้มีประกันซึ่งมีสิทธิก่อนมีการยื่นคำร้องขอเริ่มต้นกระบวนการแต่หากศาลไม่ให้ความเห็นชอบในแผน เจ้าหนี้ทั้งหมดจะอยู่ในฐานะต้องเจรจาเป็นรายบุคคล

8) การยกเลิกกระบวนการฟื้นฟูกิจการด้วยความสมัครใจของลูกหนี้

หากในช่วงระยะเวลาสังเกตการณ์ได้ปรากฏว่าปัญหาทางการเงินที่ลูกหนี้มีได้รับการคลี่คลายเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ลูกหนี้สามารถดำเนินการต่อไปได้โดยไม่มีควมจำเป็นต้องทำแผนฟื้นฟูกิจการเพื่อแก้ไขปัญหาทางการเงินอีกต่อไป กระบวนการฟื้นฟูกิจการด้วยความสมัครใจของลูกหนี้ก็จะถูกยกเลิกไป แต่หากในช่วงระยะเวลาสังเกตการณ์ปรากฏว่าลูกหนี้ต้องตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้หรือเป็นที่ชัดเจนว่าแผนฟื้นฟูกิจการด้วยความสมัครใจไม่เป็นผลสำเร็จขึ้นมาได้ กิจการไม่สามารถดำเนินต่อไป

ได้ กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้จะถูกเปลี่ยนเป็น กระบวนการฟื้นฟูกิจการหรือกระบวนการชำระบัญชี ซึ่งเป็นกระบวนการ สองกระบวนการที่เป็นการแก้ไขปัญหาทางการเงินในกรณี ที่กิจการของ ลูกหนี้ตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้

3.1.4.3 กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัด

เป็นการแก้ไขปัญหาทางการเงินในกรณีที่กิจการยังไม่ถึงขั้นตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้

กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัดเกิดขึ้น โดยได้รับ แรงบันดาลใจมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ในรูปแบบ pre-pack plan โดยปรากฏครั้งแรก ในกฎหมายว่าด้วยการธนาคารและการเงินปีค.ศ. 2010 และได้นำมาใช้บังคับในปีค.ศ. 2011

กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัดเป็นกระบวนการใน รูปแบบที่เร่งรัดของกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ เพื่อให้ กระบวนการมีความรวดเร็ว และมุ่งผสมผสานกระบวนการประนอมหนี้ในศาลเข้ากับ กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ในรูปแบบที่เร่งรัด²² โดยการประนอม หนี้ในศาลเป็นขั้นตอนกระบวนการก่อนเกิดกระบวนการล้มละลาย โดยลูกหนี้หรือผู้ประนอม หนี้ไม่มีสิทธิที่จะบังคับเจ้าหนี้เสี่ยงข้างน้อยหรือเจ้าหนี้อื่นที่ไม่ได้ตกลงในข้อประนอมหนี้ ให้ ผูกพันกับแผนการปรับโครงสร้างหนี้ที่ลูกหนี้ได้เจรจาไว้ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ เสี่ยงข้างมากแล้ว แต่ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัด แผนการปรับโครงสร้างหนี้และข้อตกลงในการประนอมหนี้ที่ได้มีการเจรจามาแล้วในศาล จะ สามารถมีผลบังคับกับเจ้าหนี้เสี่ยงข้างน้อยที่ไม่เห็นชอบกับแผนได้

1) การเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบ เร่งรัด

เป็นการเริ่มต้นของลูกหนี้ซึ่งจะกระทำได้โดยความสมัครใจของลูกหนี้เพียง ฝ่ายเดียว โดยผู้ที่มีอำนาจกระทำการแทนบริษัท ดำเนินการยื่นคำร้องขอเริ่มต้น กระบวนการต่อศาล ในกรณีที่ลูกหนี้ยังไม่ตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้แต่ อาจเป็นกรณีที่เกิดการประสบปัญหาทางการเงินซึ่งเป็นการยากหากแก้ไขด้วยตนเอง จึงมีการยื่นคำร้องขอเริ่มต้นกระบวนการต่อศาล กฎเกณฑ์ดังเช่นเดียวกับ

กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ และมีเงื่อนไขพิเศษเพิ่มขึ้นมา คือ

- (1) ลูกหนี้ต้องอยู่ระหว่างกระบวนการประนอมหนี้ในศาล
- (2) ลูกหนี้ต้องเป็นกิจการที่มีลูกจ้างมากกว่า 150 คนหรือกิจการมีเงินทุนหมุนเวียน 20,000,000 ยูโรขึ้นไป
- (3) ลูกหนี้ได้ร่างแผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจซึ่งคาดว่าแผนดังกล่าวจะสามารถทำให้กิจการของลูกหนี้ดำเนินต่อไปได้และหากในระหว่างกระบวนการประนอมหนี้ในศาล ลูกหนี้ต้องตกอยู่ในสภาวะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ แผนนี้จะสามารถทำให้ลูกหนี้พ้นจากสภาวะนั้นได้
- (4) แผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจที่จัดทำขึ้นโดยลูกหนี้และผู้ประนอมหนี้ จะต้องได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหนี้สถาบันการเงินและผู้ถือหุ้นกู้ในระดับที่คาดว่าจะทำให้แผนผ่านการเห็นชอบในขั้นตอนการลงคะแนนเสียงได้

เมื่อกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัดเริ่มต้นขึ้น บุคคลที่จะถูกตั้งขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือและควบคุมลูกหนี้ในกระบวนการมีเช่นเดียวกับกรณีกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ แต่มีการเพิ่มเติมโดยศาลอาจตั้งผู้ประนอมหนี้ในกระบวนการประนอมหนี้ในศาลเป็นเจ้าพนักงานคดีฟื้นฟูกิจการด้วยได้

เมื่อกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัดเริ่มต้นขึ้น มีผลเป็นการเริ่มสภาวะการพักชำระหนี้ตามกฎหมายโดยอัตโนมัติ ไม่ให้มีการดำเนินการใดๆอันเป็นการบังคับชำระหนี้จากบริษัทซึ่งเป็นลูกหนี้ บุคคลธรรมดาซึ่งอยู่ในฐานะผู้ค้าประกันและลูกหนี้ร่วมแต่ไม่รวมไปถึงการบังคับเอาจากบริษัทที่อยู่ในฐานะผู้ค้าประกันหรือลูกหนี้ร่วม

ระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัดจะใช้กำหนดเวลาในการดำเนินกระบวนการทั้งหมดไม่เกินหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งเริ่มกระบวนการ และอาจขอขยายได้เพิ่มอีกหนึ่งเดือนเป็นจำนวนเพียงหนึ่งครั้งเท่านั้น ซึ่งรวมระยะเวลาดำเนินการรวมกันทั้งหมดไม่เกินสองเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งเริ่มกระบวนการ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่รวดเร็วแตกต่างจากกรณีกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ ที่ใช้กำหนดระยะเวลาสังเกตการณ์ 6 เดือน

การแบ่งกลุ่มเจ้าหน้าที่ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัดจะมีเพียงกลุ่มเจ้าหน้าที่สถาบันการเงินและกลุ่มผู้ถือหุ้นกู้เพียงสองกลุ่มที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อให้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเห็นชอบแผน โดยใช้หลักที่ถือคะแนนเสียงส่วนใหญ่ซึ่งต้องเป็นคะแนนเสียงสองในสามของผู้ที่เข้าร่วมประชุม ส่วนขั้นตอนในการลงคะแนนเสียงเห็นชอบแผนเป็นขั้นตอนเดียวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ ในกรณีนี้กลุ่มเจ้าหน้าที่การชำระหนี้ถูกตัดออกจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัด กลุ่มเจ้าหน้าที่ทางการค้าจึงไม่ต้องผูกพันในแผนที่เจ้าหน้าที่สถาบันการเงินและผู้ถือหุ้นกู้เห็นชอบ และสามารถรับชำระหนี้จากลูกหนี้ได้ตามปกติที่ตกลงกันได้ตามสัญญา โดยการลงคะแนนเสียงเห็นชอบแผนจะต้องทำภายในระยะเวลาหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งเริ่มกระบวนการ หากกลุ่มเจ้าหน้าที่สถาบันการเงินและผู้ถือหุ้นกู้ไม่อยู่ขอแผนในกำหนดเวลา ศาลจะมีคำสั่งยกเลิกกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัด

2) การให้ความเห็นชอบแผนของศาล

เมื่อแผนได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่ทุกกลุ่มแล้วจะเข้าสู่การพิจารณาเพื่อให้ศาลพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งศาลจะพิจารณาถึงความเป็นไปได้ที่ลูกหนี้จะสามารถดำเนินการตามแผนเพื่อให้กิจการสามารถดำเนินต่อไปได้และพิจารณาว่าแผนมีความเหมาะสมและเป็นธรรมเพียงพอหรือไม่ ผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ทั้งหลายได้รับความคุ้มครองเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งเป็นหลักที่เดียวกันกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้

หากศาลให้ความเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัดจะมีผลผูกพันบรรดาสมาชิกของเจ้าหน้าที่ทุกคนรวมถึงเจ้าหน้าที่เสียงข้างน้อยที่ลงคะแนนไม่เห็นชอบด้วย แต่แผนจะไม่ผูกพันกับเจ้าหน้าที่ที่ไม่ได้ถูกกำหนดจัดกลุ่มขึ้นมาเพื่อให้เข้ามาลงคะแนนเห็นชอบแผน อันได้แก่ เจ้าหน้าที่การค้าเป็นต้น ซึ่งตอนนี้เหล่านี้จะอยู่ในฐานะที่ต้องเจรจาตกลงกันเป็นรายบุคคลและศาลจะแต่งตั้งเจ้าพนักงานกำกับดูแลการปฏิบัติตามแผนเข้าทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะนำการปฏิบัติตามแผนให้แก่ลูกหนี้ซึ่งมักจะเป็นคนเดียวกับเจ้าพนักงานคดีฟื้นฟูกิจการที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ลูกหนี้ในช่วงระยะเวลาสังเกตการณ์

3) ขั้นตอนหลังแผนมีผลบังคับใช้

ในช่วงเวลาที่แผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัดมีผลบังคับใช้หากลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้และตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ศาลจะ

มีคำสั่งยกเลิกแผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัดและเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการหรือในกรณีที่ศาลพิจารณมาแล้วเห็นว่าลูกหนี้หมดหนทางที่จะดำเนินธุรกิจต่อไปได้ก็จะมีคำสั่งเริ่มต้นกระบวนการชำระบัญชี

4) การยกเลิกกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัด

หากในช่วงระยะเวลาสังเกตการณ์ปรากฏว่าปัญหาทางการเงินของลูกหนี้ได้รับการคลี่คลายเป็นที่เรียบร้อยแล้วลูกหนี้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้โดยไม่มี ความจำเป็นต้องทำแผนฟื้นฟูกิจการเพื่อแก้ไขปัญหาทางการเงินอีกต่อไป กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัดจะถูกยกเลิก แต่หากในช่วงระยะเวลาสังเกตการณ์ปรากฏว่าลูกหนี้ตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้หรือเป็นที่ชัดเจนว่าแผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัดไม่ เป็นผลสำเร็จขึ้นมาได้กิจการไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ กระบวนการฟื้นฟูกิจการ โดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัดจะถูกเปลี่ยนเป็นกระบวนการฟื้นฟูกิจการ หรือกระบวนการชำระบัญชีซึ่งกระบวนการสองกระบวนการนี้เป็นการแก้ไขปัญหาทางการเงินในกรณีที่กิจการของลูกหนี้ตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้

กล่าวโดยสรุป ในประเทศฝรั่งเศส มีกระบวนการฟื้นฟูกิจการที่จะนำมาแก้ไขปัญหากิจการที่ ประสบปัญหาทางการเงินทั้งหมดสามรูปแบบ คือ กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป กระบวนการ ฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบ เร่งรัด โดยกระบวนการฟื้นฟูกิจการในรูปแบบที่หนึ่งจะนำมาใช้แก้ปัญหากิจการที่ประสบปัญหาทาง การเงินในกรณีที่กิจการของลูกหนี้ตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ ส่วนกระบวนการฟื้นฟูกิจการ โดยความสมัครใจของลูกหนี้ในรูปแบบที่สอง และกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของ ลูกหนี้แบบเร่งรัดในรูปแบบที่สาม จะนำมาใช้แก้ปัญหากิจการที่ประสบปัญหาทางการเงินในกรณีที่ กิจการของลูกหนี้ยังไม่ตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้

1) กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป นำมาใช้ในกรณีที่กิจการตกอยู่ในสถานะที่ไม่ อาจชำระหนี้ได้แต่ยังมีโอกาสที่จะได้รับความช่วยเหลือให้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ โดย ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการได้แก่ ลูกหนี้ เจ้าหนี้ พนักงานอัยการ หรือศาล เมื่อศาลมีคำสั่งให้เริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการจะมีการแต่งตั้งผู้พิพากษาล้มละลาย เจ้าพนักงานคดีฟื้นฟูกิจการและผู้แทนเจ้าหนี้เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ในคดีฟื้นฟูกิจการ และมีผลทำให้กิจการเกิดการเริ่มต้นสถานะการพักชำระหนี้ ซึ่งมีผลเป็นการห้ามดำเนินการ ใดได้อันเป็นการบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้และมีผลเป็นการเริ่มต้นระยะเวลาสังเกตการณ์ซึ่งมี กำหนดระยะเวลาไม่เกินหกเดือนแต่สามารถขยายระยะเวลารวมได้สูงสุดไม่เกิน 18 เดือน

ส่วนลูกหนี้จะต้องดำเนินกิจการต่อไปพร้อมทั้งทำแผนฟื้นฟูกิจการเพื่อให้ได้รับความเห็นชอบ หากในกรณีที่ลูกหนี้เป็นกิจการขนาดใหญ่ที่มีลูกจ้างมากกว่า 50 คน หรือมีเงินทุนหมุนเวียน ในกิจการ 20,000,000 ยูโรขึ้นไป ให้เสนอแผนฟื้นฟูกิจการต่อเจ้าหนี้ทั้งสามกลุ่มที่ได้รับการ แบ่งกลุ่มโดยอัตโนมัติ ส่วนในกรณีที่ลูกหนี้เป็นกิจการขนาดเล็ก ซึ่งไม่เข้าเงื่อนไขเป็นกิจการ ขนาดใหญ่ดังกล่าว ลูกหนี้จะเลือกแบ่งกลุ่มเจ้าหนี้เป็นสามกลุ่มตามหลักเกณฑ์ของกิจการ ขนาดใหญ่ได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษาศาลล้มละลายด้วย และหากแผนฟื้นฟู กิจการผ่านการเห็นชอบจากเจ้าหนี้แล้วจะเข้าสู่การพิจารณาให้ความเห็นชอบของศาลเมื่อศาลให้ ความเห็นชอบ แผนฟื้นฟูกิจการนั้นจะมีผลผูกพันกับบรรดาสมาชิกของเจ้าหนี้ทุกกลุ่มรวมถึง เจ้าหนี้เสียงข้างน้อยที่ลงคะแนนเสียงไม่เห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการ เว้นแต่เจ้าหนี้ที่อยู่ในฐานะ ต้องเจรจาเป็นรายบุคคล และในระยะเวลาสังเกตการณ์หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าการฟื้นฟู กิจการไม่สามารถเป็นไปได้ ศาลอาจมีคำสั่งเริ่มต้นกระบวนการชำระบัญชี แต่หากเจ้าหนี้ กลุ่มใดคัดค้านไม่เห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการเจ้าหนี้เหล่านั้นจะต้องเจรจาเป็นรายบุคคลและ ศาลสามารถกำหนดให้มีการแปลงหนี้ใหม่เป็นหนี้ระยะยาวได้ภายในกำหนดระยะเวลาและ หลักเกณฑ์ ส่วนในกรณีที่ลูกหนี้ไม่สามารถนำเสนอแผนฟื้นฟูกิจการแก่เจ้าหนี้ได้ ศาลจะ ไม่ให้ความเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการและอาจมีดุลยพินิจให้ขายกิจการทั้งหมดหรือบางส่วน ภายใต้หลักเกณฑ์

2) กระบวนการฟื้นฟูกิจการด้วยความสมัครใจของลูกหนี้ นำมาใช้ในกรณีที่กิจการยัง ไม่ถึงขั้นตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ โดยกระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่ให้อำนาจ กิจการของฝ่ายลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางการเงินสามารถเริ่มต้นกระบวนการได้ เพื่อที่กิจการของ ตนจะไม่ต้องตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ ให้ได้รับการฟื้นฟูกิจการและได้รับประโยชน์ จากสถานะการพักชำระหนี้เพื่อสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอเริ่มต้น กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้แก่ ลูกหนี้ผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัทของลูกหนี้เท่านั้น เมื่อ ศาลมีคำสั่งให้เริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการ จะมีการแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลล้มละลาย เจ้า พนักงานคดีฟื้นฟูกิจการและผู้แทนเจ้าหนี้เพื่อทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ในคดีฟื้นฟูกิจการ และ ให้มีการประกาศการเริ่มกระบวนการในราชกิจจานุเบกษา ทำให้เกิดสถานะการพักชำระหนี้ ตามกฎหมายโดยอัตโนมัติ ซึ่งมีผลเป็นการห้ามดำเนินการใดใดอันเป็นการบังคับชำระหนี้จาก ลูกหนี้และบุคคลธรรมดาในฐานะผู้ค้าประกันและลูกหนี้ร่วม และห้ามลูกหนี้ชำระหนี้ใดใดที่ เกิดก่อนยื่นคำร้องขอเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการเว้นแต่กรณีที่เป็นการข้อยกเว้นตาม กฎหมาย อีกทั้งยังเกิดการเริ่มต้นระยะเวลาสังเกตการณ์ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่กำหนดให้ลูกหนี้ทำ แผนฟื้นฟูกิจการและยื่นแผนดังกล่าวเพื่อให้ศาลเห็นชอบเมื่อศาลเห็นชอบระยะเวลาดังกล่าว จะสิ้นสุดลง

เมื่อเริ่มกระบวนการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ต้องดำเนินกิจการต่อไปพร้อมทำแผนการฟื้นฟูกิจการส่วนเจ้าหนี้ทั้งหมดต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อผู้แทนเจ้าหนี้ โดยแผนฟื้นฟูกิจการจะต้องถูกเสนอต่อเจ้าหนี้กลุ่มต่างๆ หากในกรณีที่ลูกหนี้เป็นกิจการขนาดใหญ่ที่มีลูกจ้างมากกว่า 50 คน หรือมีเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ 20,000,000 ยูโรขึ้นไป ซึ่งได้รับการรับรองจากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบบัญชีแล้ว ให้แบ่งกลุ่มเจ้าหนี้ออกเป็นอย่างน้อยสองกลุ่ม ส่วนในกรณีที่ลูกหนี้เป็นกิจการขนาดเล็ก ซึ่งไม่เข้าเงื่อนไขเป็นกิจการขนาดใหญ่ดังกล่าว สามารถแบ่งกลุ่มเจ้าหนี้เป็นสองกลุ่มได้เช่นเดียวกันแต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษาศาลล้มละลายด้วย และเมื่อเสนอต่อเจ้าหนี้กลุ่มต่างๆแล้วจะต้องผ่านการเห็นชอบจากคณะเสียงอย่างน้อยสองในสามของเจ้าหนี้ที่ถูกเชิญมาลงคะแนนเสียง การลงคะแนนเสียงจะต้องดำเนินการภายในหกเดือนหากเจ้าหนี้ทุกกลุ่มไม่ได้ลงคะแนนเสียงในเวลาดังกล่าวจะถือว่าอยู่ในฐานะต้องเจรจาเป็นรายบุคคล หากเจ้าหนี้ที่ไม่ให้ความเห็นชอบหรือไม่ได้ถูกจัดให้ลงคะแนนเสียงจะถือว่าอยู่ในฐานะต้องเจรจาเป็นรายบุคคลและศาลสามารถกำหนดให้มีการแปลงหนี้ใหม่เป็นหนี้ระยะยาวได้ภายในกำหนดระยะเวลาและหลักเกณฑ์ ในกรณีที่แผนผ่านการเห็นชอบจากเจ้าหนี้ทุกกลุ่มจะเข้าสู่การพิจารณาให้ความเห็นชอบของศาลเมื่อศาลให้ความเห็นชอบแล้วจะมีผลผูกพันเจ้าหนี้ทุกกลุ่ม รวมถึงเจ้าหนี้เสียงข้างน้อยที่ไม่เห็นชอบในแผนด้วยแต่จะไม่ผูกพันเจ้าหนี้ที่ไม่ได้ถูกจัดกลุ่มให้ลงคะแนนเสียง ซึ่งอยู่ในฐานะต้องเจรจาเป็นรายบุคคลแต่จะไม่มีผลเปลี่ยนแปลงสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันซึ่งมีสิทธิก่อนยื่นคำขอเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการ หากศาลไม่ให้ความเห็นชอบในแผนฟื้นฟูกิจการเจ้าหนี้ทั้งหมดจะอยู่ในฐานะต้องเจรจารายบุคคล และในช่วงเวลาสังเกตการณ์หากปรากฏว่าปัญหาทางการเงินของลูกหนี้ได้รับการคลี่คลายและสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้โดยไม่จำเป็นต้องทำแผนฟื้นฟูกิจการ กระบวนการฟื้นฟูกิจการดังกล่าวจะถูกยกเลิกไป แต่หากปรากฏว่าลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้และตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ ศาลจะมีคำสั่งยกเลิกแผนฟื้นฟูกิจการและเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการหรือหากศาลเห็นว่าลูกหนี้หมดหนทางที่จะดำเนินกิจการต่อไปได้ศาลอาจมีคำสั่งเริ่มต้นกระบวนการชำระบัญชี

3) กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัด นำมาใช้ในกรณีที่กิจการยังไม่ถึงขั้นตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ ซึ่งกระบวนการนี้เป็นกระบวนการในรูปแบบที่เร่งรัดของกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยสมัครใจของลูกหนี้ เพื่อให้กระบวนการมีความรวดเร็วและมุ่งผสมผสานกับกระบวนการประนอมหนี้ในศาล โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องฟื้นฟูกิจการคือลูกหนี้ผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัทเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งบริษัทยังไม่ตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้แต่อาจประสบปัญหาทางการเงินซึ่งเป็นการยากหากแก้ไขด้วยตนเอง จึงมีการยื่นคำร้องขอเริ่มต้นกระบวนการต่อศาลโดยมีกฎเกณฑ์เช่นเดียวกับ

กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แต่มีเงื่อนไขพิเศษเพิ่มเติม คือ ลูกหนี้จะต้องอยู่ในระหว่างกระบวนการประนอมหนี้ในศาล ลูกหนี้ต้องเป็นกิจการขนาดใหญ่ที่มีลูกจ้างมากกว่า 150 คน มีเงินทุนหมุนเวียน 20,000,000 ยูโรขึ้นไป แผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้จะสามารถทำให้ลูกหนี้พ้นจากสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ และ แผนฟื้นฟูกิจการที่ทําขึ้นโดยลูกหนี้และผู้ประนอมหนี้ ต้องได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการเงินและผู้ถือหุ้นกู้ ในระดับที่คาดว่าจะทำให้แผนผ่านการเห็นชอบในการลงคะแนนเสียงได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหากในกรณีที่ลูกหนี้เป็นกิจการขนาดเล็กซึ่งไม่เข้าเงื่อนไขเป็นกิจการขนาดใหญ่ดังกล่าว จะไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัดนี้ได้

เมื่อกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัดเริ่มต้นขึ้น บุคคลที่ถูกแต่งตั้งขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือและควบคุมลูกหนี้ มีเช่นเดียวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจแต่ศาลอาจตั้งผู้ประนอมหนี้ให้เป็นเจ้าพนักงานคดีฟื้นฟูกิจการเพิ่มเติมด้วยได้ ส่วนผลการเริ่มสถานะการพักชำระหนี้ก็เป็นเช่นเดียวกัน แต่ระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัดจะใช้เวลาในการดำเนินกระบวนการทั้งหมดไม่เกินหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งเริ่มกระบวนการและอาจขอขยายเวลาเพิ่มอีกหนึ่งเดือนได้เพียงหนึ่งครั้งรวมกันทั้งหมดไม่เกินสองเดือน อีกทั้ง การแบ่งกลุ่มเจ้าหนี้จะมีเพียงสองกลุ่มคือกลุ่มเจ้าหนี้สถาบันการเงินและกลุ่มผู้ถือหุ้นกู้ที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อให้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการเช่นเดียวกับกรณีของกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ ส่วนกลุ่มเจ้าหนี้ทางการค้าจะถูกตัดออกจึงไม่ต้องผูกพันตามคะแนนเสียงเห็นชอบ การลงคะแนนเสียงเห็นชอบจะต้องทำภายในระยะเวลาหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งเริ่มกระบวนการ เมื่อแผนได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ทุกกลุ่มแล้วจะเข้าสู่การพิจารณาเพื่อให้ศาลให้ความเห็นชอบ หากศาลให้ความเห็นชอบแผนดังกล่าว จะมีผลผูกพันเจ้าหนี้ทุกกลุ่มรวมถึงเจ้าหนี้เสียงข้างน้อยที่ไม่ได้ลงคะแนนเสียงเห็นชอบแผนด้วยแต่จะไม่ผูกพันเจ้าหนี้ที่ไม่ได้ถูกจัดกลุ่มให้ลงคะแนนซึ่งอยู่ในฐานะต้องเจรจาเป็นรายบุคคล

ในช่วงเวลาที่แผนฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัดมีผลบังคับใช้ ปรากฏว่าปัญหาทางการเงินของลูกหนี้ได้รับการคลี่คลายและสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ โดยไม่จำเป็นต้องทำแผนฟื้นฟูกิจการ กระบวนการฟื้นฟูกิจการดังกล่าวจะถูกยกเลิกไปแต่หากปรากฏว่าลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้และตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ ศาลจะมีคำสั่งยกเลิกแผนฟื้นฟูกิจการและเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการหรือหากศาลเห็นว่าลูกหนี้หมดหนทางที่จะดำเนินธุรกิจต่อไปได้ศาลอาจมีคำสั่งเริ่มต้นกระบวนการชำระบัญชี

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ากระบวนการฟื้นฟูกิจการในประเทศฝรั่งเศสที่แบ่งออกเป็นสามรูปแบบนั้น การจะพิจารณาว่ากิจการใดควรใช้กระบวนการฟื้นฟูกิจการในรูปแบบใดนั้นจะพิจารณาจากสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการการอยู่ระหว่างกระบวนการประนอมหนี้ในศาลและจำนวนลูกจ้างหรือเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ ซึ่งเป็นเงื่อนไขในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ

3.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา

3.2.1 แนวคิดและความเป็นมาของการฟื้นฟูกิจการ

กฎหมายล้มละลายในประเทศสหรัฐอเมริกาเริ่มต้นครั้งแรกในปีค.ศ. 1800 เนื่องจาก ปัญหาสภาพเศรษฐกิจ และได้มีการปรับและออกกฎหมายฉบับใหม่เรื่อยมาเพื่อให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจ จนในปีค.ศ. 1933 เกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจทั้งใหญ่ สหรัฐอเมริกาได้ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายล้มละลายครั้งใหญ่ให้มีความทันสมัยมากขึ้น พัฒนาหลัก Fresh Start เพื่อให้ลูกหนี้ที่ซื่อสัตย์สุจริตแต่ประสบปัญหาการชำระหนี้ได้หลุดพ้นจากหนี้ทั้งปวง หลังออกจากกระบวนการล้มละลายลูกหนี้มีโอกาสได้เริ่มต้นใหม่โดยปราศจากภาระหนี้สิน

ในปีค.ศ. 1938 สหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการที่เกี่ยวกับธุรกิจเป็นครั้งแรก จนกระทั่งในปีค.ศ. 1978 สหรัฐอเมริกาได้ปรับปรุงกฎหมายและออก Bankruptcy Code ใน Chapter 11 ซึ่งเป็นกฎหมายฟื้นฟูกิจการบัญญัติรวมอยู่ด้วยและใช้มาจนถึงปัจจุบัน แต่เนื่องจากมีคดีฟื้นฟูกิจการเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล และมีคดีค้างอยู่ในระหว่างการพิจารณาเป็นจำนวนมาก ประเทศสหรัฐอเมริกาได้คิดค้นวิธีการใหม่ คือกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัด และกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบต่อรองกับเจ้าหนังก่อนนำแผนเข้าสู่กระบวนการ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ได้พูดคุยและเจรจาท่อนองกับเจ้าหนังก่อนนำคดีขึ้นสู่ศาล เพื่อให้คดีมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพ และประหยัดค่าใช้จ่าย

ต่อมาในปีค.ศ. 2005 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายใหม่มาเพื่ออุดช่องว่างของกฎหมาย โดยให้บุคคลธรรมดาเข้าสู่กระบวนการล้มละลายได้ยากขึ้น เพื่อป้องกันการนำกฎหมายล้มละลายมาใช้เป็นเครื่องมือและยังเน้นความโปร่งใสของกระบวนการล้มละลายด้วย

กระบวนการฟื้นฟูกิจการสามารถใช้ได้กับลูกหนี้ทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล เว้นแต่เป็นธุรกิจบางประเภทที่กฎหมายกำหนดยกเว้นไว้ ไม่ให้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพราะมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว เช่น บริษัทประกันภัย เป็นต้น

3.2.2 หลักการของกฎหมายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายที่ประสบปัญหาทางการเงิน และการฟื้นฟูกิจการ

กระบวนการฟื้นฟูกิจการ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1) การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ ไม่ว่าจะลูกหนี้จะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ตาม ซึ่งกรณีที่ลูกหนี้จะขอฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจนี้ไม่จำเป็นที่ลูกหนี้จะต้องอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ เพียงแต่ลูกหนี้มีหนี้สินเป็นจำนวนมากและต้องการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายในหนี้สินเหล่านั้น ก็สามารถยื่นคำร้องขอเพื่อฟื้นฟูกิจการของตนเองที่กำลังประสบปัญหาในการดำเนินกิจการ

2) การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการโดยลูกหนี้ไม่สมัครใจ หรือการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการโดยเจ้าหนี้ ซึ่งเป็นการบังคับให้ลูกหนี้ต้องฟื้นฟูกิจการเพื่อปรับปรุงกิจการของตนให้สามารถชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ได้

3.2.3 รูปแบบของการฟื้นฟูกิจการ

กระบวนการฟื้นฟูกิจการมี 3 รูปแบบ ดังนี้

- 1) กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป
- 2) กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบต่อรองกับเจ้าหนี้ก่อนนำแผนเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ
- 3) กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัด

3.2.4 กระบวนการฟื้นฟูกิจการ

3.2.4.1 กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป

- 1) การเริ่มต้นกระบวนการ

ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้แก่

- (1) ลูกหนี้ กรณียื่นคำร้องโดยสมัครใจ

(2) เจ้าหนี้หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ กรณีเป็นการยื่นคำร้องโดยลูกหนี้ไม่สมัครใจ

- 2) ลูกหนี้ที่จะสามารถยื่นคำร้องขอต่อศาลได้ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(1) ลูกหนี้มีภูมิลำเนา สถานประกอบการ หรือมีที่ตั้งทรัพย์สินอยู่ในสหรัฐอเมริกา

(2) ลูกหนี้จะต้องไม่เป็นผู้ประกอบการเกี่ยวกับบริษัทประกันภัย ธนาคาร ธนาคารต่างชาติที่ได้ประกอบกิจการในสหรัฐอเมริกา สถาบันการเงิน หรือ บริษัทขนาดเล็กภายใต้ Small Business Investment Act of 1958

(3) ลูกหนี้จะต้องไม่เป็นนายหน้าค้าหุ้นและนายหน้าค้าสินค้าเกษตรล่วงหน้า

(4) ภายในกำหนด 180 วันก่อนยื่นคำร้องขอ ลูกหนี้จะต้องไม่ตกเป็นบุคคลล้มละลายในคดีอื่น ซึ่งศาลได้พิพากษายกคำร้องภายใต้เงื่อนไขที่ชัดเจน

ศาลจะไต่สวนข้อเท็จจริงหากปรากฏว่าลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระ และหนี้นั้นต้องไม่ใช่หนี้ที่ลูกหนี้นับซื้อต่อสู้อ หรือลูกหนี้นับถือยึดทรัพย์ทั้งหมด หรือมีการแต่งตั้งบุคคลเข้าควบคุมดูแลทรัพย์สินของลูกหนี้ภายใน 120 วันต่อเดือน พร้อมร้องขอฟื้นฟูกิจการ ศาลจะสั่งให้ลูกหนี้ฟื้นฟูกิจการ ทั้งนี้ลูกหนี้นี้ยังคงมีอำนาจในการบริหารกิจการและทรัพย์สินของตนได้ตามปกติ

เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้วจะส่งผลให้เกิดกองทรัพย์สินของลูกหนี้และสถานะการพักชำระหนี้ขึ้น เพื่อเป็นการคุ้มครองเจ้าหนี้และเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ได้มีเวลาหยุดพักจากการฟ้องร้องบังคับคดี และจะมีการเรียกประชุมเจ้าหนี้เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการเจ้าหนี้ ซึ่งมาจากเจ้าหนี้ไม่มีประกันรายใหญ่จำนวน 7 ราย จาก 20 รายเพื่อเป็นตัวแทนของเจ้าหนี้ในการดำเนินการต่างๆ โดยคณะกรรมการเจ้าหนี้มีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ลูกหนี้ แต่ไม่มีสิทธิไปสั่งให้ลูกหนี้กระทำการใดหรือไม่กระทำการใด ลูกหนี้นี้ยังคงเป็นผู้บริหารกิจการต่อ แต่หากมีกรณีความไม่สุจริตของลูกหนี้จะมีการแต่งตั้งทนายขึ้น เพื่อดูแลกองทรัพย์สินของลูกหนี้ และบริหารจัดการกิจการให้เป็นไปตามแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

หลังจากที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้จะต้องเสนอแผนภายใน 120 วันและต้องได้รับการยอมรับจากเจ้าหนี้ภายในกำหนดระยะเวลา 180 วันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ หากลูกหนี้ไม่สามารถดำเนินการได้ภายในกำหนดระยะเวลา ลูกหนี้นี้มีสิทธิยื่นคำร้องขอขยายเวลาได้ แต่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาลว่าจะให้ขยายระยะเวลาหรือไม่ ซึ่งอยู่ภายในกำหนดระยะเวลาได้สูงสุดไม่เกิน 18 เดือน หากพ้นกำหนดเวลาเจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ มีสิทธิเสนอแผนแข่งกับลูกหนี้ได้

เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เจ้าหนี้ผู้ทรงสิทธิเรียกร้องหรือเจ้าหนี้ที่มีส่วนได้เสีย มีหน้าที่ต้องยื่นคำร้องขอรับชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด หากเจ้าหนี้ได้ยื่นขอรับชำระหนี้ภายในกำหนดระยะเวลาและไม่มีเจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ คัดค้าน ศาลจะไต่สวนและมีคำสั่งให้เป็นเจ้าหนี้ตามแผน หรือหากลูกหนี้นำส่งบัญชีรายชื่อเจ้าหนี้ต่อศาล เจ้าหนี้ที่มีชื่อในบัญชีถือว่าเป็นเจ้าหนี้ตามแผนเช่นกัน

การยื่นคำขอรับชำระหนี้ในแบบอื่นก็ทำได้เช่นกัน เช่น เจ้าหนี้มีการติดต่อกับทนายดี เป็นลายลักษณ์อักษรในเรื่องเกี่ยวกับการขอให้ชำระหนี้ เป็นต้น

ก่อนเสนอแผนแก่เจ้าหนี้ ผู้เสนอแผนต้องจัดทำคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลที่มีการสร้างข้อมูลอย่างเพียงพอต่อศาล เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจของเจ้าหนี้ว่าจะออกเสียงยอมรับหรือคัดค้านแผนฟื้นฟูกิจการ

แผนฟื้นฟูกิจการมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นตัวกำหนดรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการทั้งหมด กฎหมายจึงกำหนดให้ต้องมีรายละเอียดในแผนฟื้นฟูกิจการดังนี้

(1) ต้องระบุลำดับชั้นของข้อเรียกร้องและประโยชน์ต่างๆ ของเจ้าหนี้ เพื่อประโยชน์ในการออกเสียงและได้รับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ การกำหนดสิทธิเรียกร้องหรือผลประโยชน์ว่าเจ้าหนี้จะอยู่ในลำดับชั้นเดียวกันได้นั้น ต้องมีสาระสำคัญที่คล้ายคลึงกัน เช่น ลูกหนี้จะต้องจัดเจ้าหนี้ที่มีหลักประกันกับเจ้าหนี้ที่ไม่มีหลักประกันซึ่งมีสิทธิตามกฎหมายต่อลูกหนี้แตกต่างกันไว้คนละกลุ่ม จะนำมาอยู่ในกลุ่มเดียวกันไม่ได้ เป็นต้น ตามปกติแล้วแผนฟื้นฟูกิจการจะแบ่งเจ้าหนี้ออกเป็น 4 กลุ่มคือ เจ้าหนี้เรียกร้องที่มีบุริมสิทธิ เจ้าหนี้สิทธิเรียกร้องที่มีประกัน เจ้าหนี้สิทธิเรียกร้องที่ไม่มีประกัน และผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆหรือผู้ถือหุ้น²³

ค่าใช้จ่ายในการบริหารแผน ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระหว่างการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการโดยไม่สมัครใจจนถึงวันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ สิทธิเรียกร้องทางภาษีอากร สิทธิเรียกร้อง 3 ประเภทนี้ ไม่อยู่ในลำดับการชำระหนี้และไม่มีสิทธิยอมรับแผนเนื่องจากเป็นสิทธิเรียกร้องที่ได้รับชำระหนี้ก่อน

(2) ต้องระบุถึงสิทธิเรียกร้องและผลประโยชน์ที่ไม่ได้รับผลกระทบจากแผน กล่าวคือ สิทธิเรียกร้องที่ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากแผนฟื้นฟูกิจการ

(3) ต้องระบุถึงวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนและถูกต้องต่อสิทธิเรียกร้องที่จะได้รับผลกระทบจากแผนฟื้นฟูกิจการนั้น กล่าวคือ สิทธิเรียกร้องที่มีการเปลี่ยนแปลงจากแผนฟื้นฟูกิจการ ดังนั้นแผนฟื้นฟูกิจการจึงต้องระบุให้ชัดเจนว่าสิทธิเรียกร้องใดบ้างที่ได้รับผลกระทบกระเทือนจากแผนและมีแนวทางแก้ไขที่จะชดเชยอย่างไร

(4) ต้องกำหนดวิธีปฏิบัติที่เท่าเทียมกันต่อสิทธิเรียกร้องและผลประโยชน์ที่อยู่ในลำดับชั้นเดียวกัน การจะปฏิบัติต่อสิทธิเรียกร้องหรือผลประโยชน์ใด ที่อยู่ในลำดับชั้นเดียวกันต้องได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกัน เว้นแต่การปฏิบัติต่อสิทธิ

²³ วราภรณ์ อาษาพร, “แนวคิดทางกฎหมายในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ศึกษาร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539

เรียกร้องหรือผลประโยชน์ใดในลักษณะที่ด้อยกว่า สามารถกระทำได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากผู้ส่งสิทธิเรียกร้องหรือผลประโยชน์นั้น

(5) กำหนดวิธีปฏิบัติหรือมาตรการที่เพียงพอ เพื่อให้ผู้ทรงสิทธิเรียกร้องหรือผลประโยชน์ต่างๆ ในทุกลำดับชั้นเข้าใจและยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการ ซึ่งกฎหมายได้กำหนดวิธีการต่างๆ ไว้ เช่น เรื่องการควบคุมกิจการการขยายเวลาการชำระหนี้ เป็นต้น

(6) ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นนิติบุคคล ห้ามลูกหนี้ออกหุ้นชนิดไม่มีสิทธิออกเสียงให้แก่เจ้าหนี้ เพราะหากเจ้าหนี้เข้ามาถือหุ้นในบริษัทของลูกหนี้แล้วจะได้มีอำนาจในการบริหารกิจการได้

(7) ต้องกำหนดข้อกำหนดต่างๆ ในแผนฟื้นฟูกิจการ และการเลือกผู้ที่จะทำหน้าที่ต่างๆ ในแผน เช่น เจ้าหน้าที่กรรมการ เป็นต้น โดยจะต้องสอดคล้องกับผลประโยชน์ของเจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้เสียและต้องไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน

นอกจากรายละเอียดต่างๆ ที่กฎหมายกำหนดว่าให้ต้องมีในแผนฟื้นฟูกิจการดังกล่าวแล้ว ยังมีรายละเอียดในส่วนอื่นๆ ที่กฎหมายอนุญาตให้ใส่ไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการได้ด้วย เช่น การจัดการและการเก็บรักษาทรัพย์สินของลูกหนี้ การขายทรัพย์สินของลูกหนี้ เป็นต้น

3) การออกเสียงยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการ

หลังจากคำแถลงเปิดเผยข้อมูลได้รับการอนุมัติจากศาลและส่งให้เจ้าหนี้ทราบแล้ว จะมีการกำหนดระยะเวลาในการลงคะแนนเสียงยอมรับแผน โดยการลงคะแนนเสียงของเจ้าหนี้จะแบ่งตามกลุ่มที่มีการจัดลำดับไว้ในแต่ละกลุ่มให้มีการลงคะแนนเสียงแยกออกจากกัน โดยจะนับเฉพาะเจ้าหนี้ที่มาประชุมและออกเสียงเท่านั้น หากเจ้าหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากแผนแต่ละกลุ่ม มีเจ้าหนี้ที่มีจำนวนหนึ่งรวมกันไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนหนี้ทั้งหมดและมีจำนวนหนี้รวมกันแล้วไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของเจ้าหนี้ในกลุ่มให้การเห็นชอบ ถือว่าเจ้าหนี้ได้เห็นชอบกับแผนฟื้นฟูกิจการทุกคน แม้เจ้าหนี้บางคนจะลงคะแนนเสียงไม่เห็นชอบในแผนก็ตาม แต่ต้องผูกพันตามคะแนนเสียงของเจ้าหนี้ส่วนใหญ่ โดยเจ้าหนี้กลุ่มนี้ จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย คือจะได้รับชำระหนี้ไม่น้อยกว่ากรณีที่ลูกหนี้ชำระบัญชี ส่วนกรณีเจ้าหนี้กลุ่มที่ไม่ได้รับผลกระทบจากแผน กฎหมายจะถือว่าเจ้าหนี้กลุ่มนี้ไม่มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบในแผน ส่วนเจ้าหนี้กลุ่มใดไม่ได้รับสิทธิหรือทรัพย์สินตามสิทธิเรียกร้องที่มีอยู่จะถือว่าเจ้าหนี้กลุ่มนั้นปฏิเสธแผนการฟื้นฟูกิจการ

แผนฟื้นฟูกิจการที่ได้ผ่านความเห็นชอบจากเจ้าหนี้แล้ว จะต้องได้รับการยืนยันแผนจากศาลอีกชั้นหนึ่ง แต่หากแผนไม่ได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ ลูกหนี้จะต้องเข้าสู่กระบวนการชำระบัญชี ทั้งนี้หากเป็นกรณีที่แผนไม่ได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ทุกกลุ่ม ศาลมีอำนาจเห็นชอบในแผนนั้นได้ ในกรณีนี้เรียกว่าการยืนยันแผนโดยการบังคับ

4) หากแผนได้ผ่านความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ทุกกลุ่มแล้ว ศาลจะพิจารณายอมรับแผนตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

- (1) แผนต้องมีรายละเอียดครบถ้วนถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด
- (2) แผนต้องมีความสุจริตและไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย ความสุจริตนี้จะพิจารณาจากเจตนาและจุดประสงค์ของลูกหนี้ในการทำแผน การเกิดความเคลือบแคลงใจหรือพบว่าไม่ชอบมาพากลจะถูกกล่าวอ้างว่าไม่สุจริตได้
- (3) แผนต้องระบุบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่ตามแผนให้เรียบร้อยครบถ้วน
- (4) แผนต้องกำหนดวิธีปฏิบัติของสิทธิเรียกร้องอันมีบุริมสิทธิ
- (5) แผนจะต้องเป็นไปตามหลักผลประโยชน์ที่ดีที่สุดของเจ้าหนี้ กล่าวคือเป็นหลักการคุ้มครองเจ้าหนี้ที่มีผลกระทบจากแผนและไม่เห็นชอบด้วยแผน เจ้าหนี้เหล่านี้จะได้รับความคุ้มครองคือได้รับชำระหนี้ตามแผนขั้นต่ำไม่น้อยกว่าลูกหนี้ที่เข้าสู่กระบวนการชำระบัญชี
- (6) แผนจะต้องเป็นไปตามหลักความเป็นไปได้ของแผน ซึ่งจะต้องพิจารณาว่าลูกหนี้สามารถปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของแผนได้หรือไม่ และเงื่อนไขในแผนความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่คาดการณ์ผลการดำเนินงานว่ากิจการของลูกหนี้มีโอกาสที่จะกลับมาสร้างรายได้เพิ่มขึ้น และผู้บริหารกิจการมีความสามารถในการบริหารกิจการได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ไม่มีแนวโน้มว่าจะต้องมีการชำระบัญชี เว้นแต่จะมีการกำหนดวิธีการชำระบัญชีไว้ในแผน

ก่อนเริ่มกระบวนการพิจารณาเพื่อยืนยันแผนโดยการบังคับ ผู้เสนอแผนจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลพิจารณายืนยันแผนโดยการบังคับมาใช้ ศาลจะใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อยอมรับแผนเหมือนกรณีแผนได้รับการยอมรับจากเจ้าหนี้ทุกกลุ่ม แต่มีข้อพิจารณาเพิ่มเติมคือแผนจะต้องมีความยุติธรรมและเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม กล่าวคือ เจ้าหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากแผนและไม่ได้ให้การยอมรับแผนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมสอดคล้องกับเจ้าหนี้ชั้นอื่นๆที่มีลักษณะสิทธิเรียกร้องใกล้เคียงกันหรือไม่ หากเป็นการเลือกปฏิบัติอย่างเป็นธรรมโดยมีเหตุผลอันสมควรและสุจริตก็สามารถเลือกปฏิบัติได้

หากในระหว่างการพิจารณากระบวนการฟื้นฟูกิจการของศาล ปรากฏว่าลูกหนี้ไม่สามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้โดยไม่มีเหตุอันสมควร โดยศาลมิได้มีคำสั่งขยายกำหนดระยะเวลาดังกล่าว เช่น ลูกหนี้ไม่สามารถยื่นคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด เป็นต้น ศาลจะต้องเปลี่ยนกระบวนการฟื้นฟูกิจการไปเป็นกระบวนการล้มละลาย

หากศาลพิจารณายอมรับแผนจะมีผลให้ลูกหนี้และเจ้าหนี้ทุกรายต้องผูกพันตามเงื่อนไขข้อตกลงในแผน และภายหลังเมื่อลูกหนี้ปฏิบัติตามแผนสำเร็จแล้วศาลและเจ้าหนี้จะทำการตรวจสอบและปลดลูกหนี้ออกจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการ

3.2.4.2 กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบต่อรองกับเจ้าหนี้ก่อนนำแผนเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ

กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบต่อรองกับเจ้าหนี้ก่อนนำแผนเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเป็นกระบวนการที่มีการแก้ไข เพื่อเปิดช่องให้ลูกหนี้ที่มีความประสงค์จะฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจสามารถเข้าเจรจาทอรองแผนและนำคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลกับเจ้าหนี้ที่มีสิทธิออกเสียงตามแผน โดยเป็นการเจรจากันก่อนยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ โดยเจ้าหนี้และลูกหนี้จะตกลงกันทำสัญญา lock – up agreement เพื่อให้มีผลผูกพันเจ้าหนี้ที่เจรจาด้วย หากลูกหนี้ได้เสนอแผนที่มีเงื่อนไขตามที่ตกลงกันไว้ เจ้าหนี้จะต้องให้การสนับสนุนแผนเพื่อให้แผนผ่านการยอมรับจากเจ้าหนี้รายอื่นๆ

กระบวนการในชั้นศาลของกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบต่อรองกับเจ้าหนี้ก่อนนำแผนเข้าสู่กระบวนการ มีรูปแบบในชั้นศาลเหมือนกันกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการในแบบแรก แต่ระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนจะสั้นกว่า ดังนี้

- (1) เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องแล้วลูกหนี้ต้องยื่นแผนและคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลเพื่อให้ศาลตรวจสอบและอนุมัติคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลโดยศาลจะนัดพิจารณาและตรวจสอบคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลประมาณ 30 ถึง 60 วัน
- (2) เมื่อศาลมีคำสั่งอนุมัติคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ลูกหนี้มีหน้าที่นำส่งคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลและแผนให้แก่เจ้าหนี้ ภายใน 5 ถึง 10 วัน เพื่อร้องขอให้เจ้าหนี้ออกเสียงยอมรับหรือปฏิเสธแผน โดยศาลจะกำหนดเวลาให้เจ้าหนี้ออกเสียงยอมรับหรือปฏิเสธแผนภายใน 45 ถึง 60 วัน
- (3) เมื่อลูกหนี้ได้รับคะแนนเสียงยอมรับแผนจากเจ้าหนี้ โดยมีจำนวนเจ้าหนี้ลงคะแนนเสียงยอมรับไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนเจ้าหนี้ในแต่ละกลุ่ม และมีจำนวนหนี้รวมกันไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนหนี้ในแต่ละกลุ่ม ถือ

ว่าแผนผ่านการยอมรับของเจ้าหนี้ ศาลจะดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุมัติยอมรับแผนประมาณ 5 วัน

ตามปกติกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบต่อรองกับเจ้าหนี้ก่อนนำแผนเข้าสู่กระบวนการจะใช้เวลาในกระบวนการทางศาลทั้งสิ้นประมาณ 100 ถึง 150 วัน²⁴ ซึ่งเร็วกว่ากระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเต็มรูปแบบที่ใช้เวลาประมาณ 120 วันถึง 18 เดือน

กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบต่อรองกับเจ้าหนี้ก่อนนำแผนเข้าสู่กระบวนการเหมาะที่จะนำมาใช้กับลูกหนี้ที่ต้องตกอยู่ในสถานะค้ำขันใกล้จะถูกฟ้องร้องบังคับคดี ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะเจรจาและจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการเพื่อให้เจ้าหนี้ออกเสียงยอมรับแผนแบบกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้มีเวลาเพียงแค่ว่าเจรจาต่อรองกับเจ้าหนี้ที่จะได้รับผลกระทบจากแผนเพื่อทำสัญญา lock - up agreement และยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเพื่อได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายล้มละลาย

3.2.4.3 กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัด

เป็นกระบวนการที่เกิดจากการผสมผสานกันระหว่างกระบวนการฟื้นฟูกิจการกับการเจรจาประนีประนอมปรับโครงสร้างหนี้นอกศาลระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ ซึ่งเกิดขึ้นครั้งแรกในปีค.ศ. 1986 เพื่อช่วยให้กระบวนการฟื้นฟูกิจการมีช่องทางที่สะดวกรวดเร็วขึ้นและเพื่อลดปริมาณคดีที่ค้างในศาล อีกทั้งยังเป็นอีกหนึ่งทางเลือกของลูกหนี้ที่ต้องการฟื้นฟูกิจการ กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัดเหมาะกับคดีที่มีจำนวนเจ้าหนี้ที่ได้รับผลกระทบตามแผนไม่มากและเจ้าหนี้ไม่มีประกันไม่ได้รับผลกระทบ

กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัดแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) Fully pre - packaged Bankruptcy เป็นกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัด โดยลูกหนี้ได้เข้าเจรจากับเจ้าหนี้ที่มีสิทธิออกเสียงตามแผนทุกกลุ่ม หากลูกหนี้ได้รับเสียงสนับสนุนจากเจ้าหนี้มากกว่าร้อยละ 90 ขึ้นไป ลูกหนี้ไม่จำเป็นต้องเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ แต่สามารถไปใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนหุ้นกับเจ้าหนี้ได้โดยตรง ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการหลักทรัพย์ แต่หากลูกหนี้ได้รับคะแนนเสียงจากเจ้าหนี้ไม่ถึงร้อยละ 90 แต่มากเพียงพอที่แผนจะผ่านความเห็นชอบตามกฎหมายฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้สามารถใส่ข้อตกลงเรื่องการแลกเปลี่ยนหุ้นในแผนได้

24

Deryck Palmer Jessica Pink Cadwalader, Prepackaged bankruptcy and prearranged bankruptcy process แหล่งที่มา http://www.pli.edu/emktg/toolbox/PrepackBank_Prearranged14.pdf

2) Partially pre - packaged Bankruptcy เป็นกระบวนการที่ลูกหนี้ได้เข้าเจรจาต่อรองกับเจ้าหนี้ เพียงบางกลุ่ม ก่อนที่จะยื่นแผนเข้ามาในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งเจ้าหนี้เหล่านี้ยังคงมีสิทธิเรียกร้องอยู่ภายหลังจากที่ลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้ว

กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัดเริ่มต้นจากลูกหนี้เข้าเจรจาต่อรองกับเจ้าหนี้เกี่ยวกับการปรับโครงสร้างหนี้ ซึ่งโดยส่วนมากแล้วเจ้าหนี้มักจะเป็นสถาบันการเงินหรือเจ้าหนี้หุ้นกู้ เมื่อเจรจาได้ข้อตกลงที่ยอมรับกันได้ทั้งฝ่ายเจ้าหนี้และลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้จะต้องจัดเตรียมค่าแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลและแผนฟื้นฟูกิจการเพื่อนำเผยแพร่ให้แก่เจ้าหนี้ที่ได้รับผลกระทบตามแผน เมื่อเจ้าหนี้ได้รับค่าแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลและแผนฟื้นฟูกิจการเรียบร้อยแล้ว ลูกหนี้จะดำเนินการให้เจ้าหนี้ออกเสียงยอมรับหรือปฏิเสธแผน หากลูกหนี้ไม่ได้รับเสียงยอมรับตามแผนที่กำหนด ลูกหนี้ยังมีโอกาสในการเจรจาต่อรองกับเจ้าหนี้เพื่อแก้ไขแผนและนำมาให้เจ้าหนี้ออกเสียงยอมรับแผนในครั้งต่อไปได้

เมื่อถึงกำหนดนัดพิจารณาศาลจะตรวจสอบรายละเอียดที่ปรากฏในค่าแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูล ที่ได้แจ้งแก่เจ้าหนี้เพื่อประกอบการตัดสินใจลงคะแนนเสียงยอมรับหรือปฏิเสธแผนว่าครบถ้วนหรือไม่ ศาลจะใช้หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบเดียวกันกับหลักเกณฑ์ตรวจสอบกระบวนการฟื้นฟูกิจการ และศาลจะตรวจสอบว่าช่วงเวลาที่ลูกหนี้ส่งค่าแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลและลงคะแนนเสียงนั้นเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมหรือไม่ โดยการจะพิจารณาว่าช่วงเวลานั้นเหมาะสมหรือไม่ จะต้องพิจารณาถึงประเภทของเจ้าหนี้ร่วมด้วย กล่าวคือ หากเป็นเจ้าหนี้ที่ถือหลักทรัพย์ของลูกหนี้เจาะจงเฉพาะรายหรือเจ้าหนี้หุ้นกู้ควรให้ระยะเวลาอย่างน้อย 14 วัน แต่หากเป็นเจ้าหนี้ที่ถือหลักทรัพย์ของลูกหนี้ที่เปิดขายเป็นการทั่วไปหรือสิทธิเรียกร้องอื่นๆควรให้ระยะเวลาอย่างน้อย 21 วัน

หากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าค่าแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูล มีข้อมูลรายละเอียดเพียงพอแก่การตัดสินใจของเจ้าหนี้และมีช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมแก่การที่เจ้าหนี้จะตัดสินใจออกเสียงยอมรับหรือปฏิเสธแผนแล้ว ศาลจะมีคำสั่งรับรองค่าแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลและกำหนดวันนัดพิจารณาแผนในช่วงระยะเวลาประมาณ 28 วันต่อมา แต่สำหรับกรณีเจ้าหนี้และลูกหนี้ที่มีความพร้อม ศาลมีดุลย

พินิจย่นระยะเวลาโดยกำหนดวันนัดพิจารณาคำสั่งการเปิดเผยข้อมูลและวันพิจารณาแผนให้อยู่ในวันเดียวกันก็ได้²⁵

ในวันกำหนดนัดพิจารณาแผน ศาลจะไต่สวนแผนว่ามีรายละเอียดครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดและเป็นไปตามหลักผลประโยชน์ที่ดีที่สุดของเจ้าหนี้ หลักความเป็นไปได้ของแผน หลักยุติธรรม หลักไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม หากมีรายละเอียดครบถ้วนเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดแล้วศาลจะมีคำสั่งยอมรับแผนส่งผลให้แผนผูกพันเจ้าหนี้ทุกราย ไม่ว่าเจ้าหนี้จะลงคะแนนเสียงเห็นชอบแผนด้วยหรือไม่

หากศาลไต่สวนคำสั่งการเปิดเผยข้อมูลหรือไต่สวนแผนแล้ว มีเจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้นของลูกหนี้มาคัดค้าน ศาลจะใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาเป็นรายคดีไป ถ้ากระบวนการไม่ถูกต้องโดยมีการผิดพลาดเล็กน้อย ศาลมีอำนาจสั่งแก้ไขและให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้ แต่ถ้าเป็นกรณีคำสั่งการเปิดเผยข้อมูลมีช่วงเวลาในการเผยแพร่ไม่เหมาะสมหรือมีข้อมูลในคำสั่งการเปิดเผยข้อมูลไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจของเจ้าหนี้ หรือแผนไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ศาลมีอำนาจใช้ดุลยพินิจสั่งให้ลูกหนี้เริ่มกระบวนการใหม่ทั้งหมดในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ

กล่าวโดยสรุป ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีกระบวนการฟื้นฟูกิจการที่จะนำมาแก้ไขปัญหากิจการที่ประสบปัญหาทางการเงินทั้งหมดสามรูปแบบคือ กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบต่อรองกับเจ้าหนี้ก่อนนำแผนเข้าสู่กระบวนการ และกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัด

1) กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการคือลูกหนี้ โดยลูกหนี้จะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ ลูกหนี้มีภูมิลำเนา สถานประกอบการ หรือ ที่ตั้งทรัพย์สินอยู่ในสหรัฐอเมริกา ลูกหนี้ต้องไม่เป็นผู้ประกอบการเกี่ยวกับบริษัทประกันภัย ธนาคาร ธนาคารต่างชาติที่ได้ประกอบกิจการในสหรัฐอเมริกา สถาบันการเงิน หรือบริษัทขนาดเล็กภายใต้ Small Business Investment ACT of 1958 ลูกหนี้ต้องไม่เป็นนายหน้าค้าหุ้นและค้าสินค้าเกษตรล่วงหน้า และภายใน 180 วันก่อนยื่นคำร้องขอ ต้องไม่ตกเป็นบุคคลล้มละลายในคดีอื่น ดังนั้นหากในกรณีที่ลูกหนี้เป็นบริษัทขนาดเล็กภายใต้ Small Business Investment ACT of 1958 ลูกหนี้ก็ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไปนี้ได้ เจ้าหนี้หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ เมื่อศาลไต่สวนข้อเท็จจริงหากปรากฏว่าลูกหนี้พร้อมร้องขอฟื้นฟูกิจการ ศาลจะสั่งให้ลูกหนี้ฟื้นฟูกิจการและส่งผลให้เกิดสถานะการพักชำระ

25

Hon, Brian K, Lisa G. Beckerman and Daniel S. Bleck, need for speed : prepackaged and prenegotiated bankruptcy plans

หนี้ขึ้นเพื่อเป็นการคุ้มครองเจ้าหนี้และเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ได้หยุดพักจากการฟ้องร้องบังคับคดี แต่ทั้งนี้ลูกหนี้ยังคงมีอำนาจในการบริหารกิจการและทรัพย์สินของตนได้ตามปกติ และจะมีการเรียกประชุมเจ้าหนี้เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการเจ้าหนี้ให้เป็นตัวแทนในการดำเนินงานต่างๆ หลังจากที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้จะต้องเสนอแผนภายใน 120 วันและต้องได้รับการยอมรับจากเจ้าหนี้ภายใน 180 วันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งฟื้นฟูกิจการ หากไม่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดลูกหนี้มีสิทธิยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาได้โดยการให้ขยายเวลานั้นขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาลแต่จากให้ขยายได้สูงสุดไม่เกิน 18 เดือน หากผลเวลาดังกล่าวเจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ มีสิทธิเสนอแผนการฟื้นฟูกิจการแข่งกับลูกหนี้ได้ เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องเจ้าหนี้จะต้องยื่นคำร้องขอรับชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาและเมื่อยื่นแล้วไม่มีผู้ใดคัดค้าน ศาลจะมีคำสั่งให้เป็นเจ้าหนี้ตามแผน หลังจากแถลงเปิดเผยข้อมูลที่ได้รับการอนุมัติจากศาลและส่งให้เจ้าหน้าที่ทราบแล้ว จะมีการกำหนดเวลาในการลงคะแนนเสียงยอมรับแผนโดยแบ่งตามกลุ่มที่จัดลำดับไว้ หากเจ้าหนี้ที่มีจำนวนหนี้รวมกันไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนหนี้ทั้งหมดและมีจำนวนหนี้รวมกันไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของเจ้าหนี้ในกลุ่มให้ความเห็นชอบ ถือได้ว่าเจ้าหนี้ได้ให้ความเห็นชอบกับแผนฟื้นฟูกิจการทุกคนแม้เจ้าหนี้บางคนจะลงคะแนนเสียงคัดค้านก็ตามหากแผนผ่านความเห็นชอบจากเจ้าหนี้แล้วจะต้องผ่านความเห็นชอบจากศาลอีกชั้นหนึ่ง แต่หากแผนไม่ได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ลูกหนี้จะต้องเข้าสู่กระบวนการชำระบัญชี ทั้งนี้อาจมีกรณีที่แผนไม่ได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ทุกกลุ่ม แต่ศาลอำนาจเห็นชอบแผนได้กรณีนี้เรียกว่าการยืนยันแผนโดยการบังคับ เมื่อลูกหนี้ปฏิบัติตามแผนสำเร็จแล้วศาลและเจ้าหน้าที่จะทำการตรวจสอบและปลดลูกหนี้ออกจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการ แต่หากในระหว่างกระบวนการฟื้นฟูกิจการปรากฏว่าลูกหนี้ไม่สามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้โดยไม่มีเหตุอันสมควรศาลจะต้องเปลี่ยนจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการเป็นกระบวนการล้มละลาย

2) กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบต่อรองกับเจ้าหนี้ก่อนนำแผนเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเป็นกระบวนการที่มีการแก้ไขเพื่อเปิดช่องให้ลูกหนี้ ที่มีความประสงค์จะฟื้นฟูกิจการด้วยความสมัครใจสามารถเข้าเจรจาต่อรองแผนฟื้นฟูกิจการและนำคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลกับเจ้าหนี้ที่มีสิทธิออกเสียงตามแผนก่อนยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ โดยเจ้าหนี้และลูกหนี้จะตกลงกันทำสัญญาเพื่อให้มีผลผูกพันเจ้าหนี้ที่เจรจาด้วย หากลูกหนี้ได้เสนอแผนที่มีเงื่อนไขตามที่ตกลงกันไว้เจ้าหนี้จะต้องให้การสนับสนุนแผนนั้นเพื่อให้แผนผ่านการยอมรับจากเจ้าหนี้รายอื่นๆ กระบวนการนี้มีรูปแบบในชั้นศาลเหมือนกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการในแบบแรกแต่มีระยะเวลาและขั้นตอนที่สั้นกว่า กล่าวคือ เมื่อศาลรับคำร้องแล้วลูกหนี้ต้องยื่นแผนและคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลเพื่อให้ศาลตรวจสอบและอนุมัติ โดยศาลจะนัดพิจารณาและตรวจสอบคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลประมาณ 30 ถึง 60 วัน เมื่อศาลมีคำสั่งอนุมัติคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ลูกหนี้ต้องนำส่งคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูล

และแผนให้แก่เจ้าหนี้ภายใน 5 ถึง 10 วันเพื่อให้เจ้าหนี้ออกเสียงยอมรับหรือปฏิเสธแผนภายใน 45 ถึง 60 วัน เมื่อลูกหนี้ได้รับคะแนนเสียงยอมรับแผนจากเจ้าหนี้เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของเจ้าหนี้ในแต่ละกลุ่มและมีจำนวนหนี้รวมกันไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนหนี้ในแต่ละกลุ่ม ถือว่าแผนผ่านการยอมรับและศาลจะพิจารณาอนุมัติยอมรับแผนประมาณห้าวัน กระบวนการนี้เหมาะสำหรับลูกหนี้ที่ตกอยู่ในสถานะคับขันใกล้จะถูกฟ้องร้องบังคับคดี ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการเพื่อให้เจ้าหนี้ออมรับ กระบวนการนี้จะใช้เวลาทางศาลทั้งสิ้นประมาณ 100 ถึง 150 วันซึ่งเร็วกว่ากระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเต็มรูปแบบที่ใช้เวลาประมาณ 120 วันถึง 18 เดือน

3) กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัด เป็นกระบวนการที่ผสมผสานกันระหว่างกระบวนการฟื้นฟูกิจการกับการเจรจาประนอมปรับโครงสร้างหนี้นอกศาลระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ โดยเป็นกระบวนการที่สะดวกรวดเร็วขึ้น และเป็นอีกหนึ่งทางเลือกของลูกหนี้ที่ต้องการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งกระบวนการนี้ ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขของผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ แต่เหมาะกับคดีที่มีจำนวนเจ้าหนี้ที่ได้รับผลกระทบตามแผนไม่มากและเจ้าหนี้ไม่มีประกันไม่ได้รับผลกระทบ

กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัดแบ่งออกได้สองประเภท ประเภทแรกเป็นกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัดที่ลูกหนี้เข้าเจรจากับเจ้าหนี้ทุกกลุ่มและหากได้รับการสนับสนุนมากกว่าร้อยละ 90 ขึ้นไปลูกหนี้ไม่จำเป็นต้องเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ โดยสามารถใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนหุ้นกับเจ้าหนี้ได้โดยตรง และประเภทที่สองเป็นกระบวนการที่ลูกหนี้ได้เข้าเจรจาต่อรองกับเจ้าหนี้เพียงบางกลุ่มก่อนที่จะยื่นแผนเข้ามาในกระบวนการฟื้นฟูกิจการซึ่งเจ้าหนี้เหล่านั้นยังคงมีสิทธิเรียกร้องอยู่ภายหลังจากที่ลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้ว

กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัดเริ่มต้นจากลูกหนี้เข้าเจรจาต่อรองกับเจ้าหนี้เกี่ยวกับการปรับโครงสร้างหนี้ เมื่อได้ข้อตกลงที่ยอมรับกันทั้งสองฝ่ายแล้วลูกหนี้ต้องจัดเตรียมคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลและแผนฟื้นฟูกิจการเพื่อเผยแพร่ให้แก่เจ้าหนี้ที่ได้รับผลกระทบตามแผน ลูกหนี้จะดำเนินการให้เจ้าหนี้ออกเสียงยอมรับหรือปฏิเสธแผนหากไม่ได้รับเสียงยอมรับตามแผนที่กำหนด ลูกหนี้ยังมีโอกาสในการเจรจาต่อรองกับเจ้าหนี้เพื่อแก้ไขแผนและนำมาให้เจ้าหนี้ออกเสียงยอมรับแผนในครั้งต่อไปได้ เมื่อถึงกำหนดนัดพิจารณาศาลจะตรวจสอบรายละเอียดว่ามีข้อมูลเพียงพอและมีช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมแก่การตัดสินใจออกเสียงยอมรับหรือปฏิเสธแผนของเจ้าหนี้ ศาลจะมีคำสั่งรับรองคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลและกำหนดวันนัดพิจารณาแผน หากในวันกำหนดนัดพิจารณาแผนศาลได้สวนแผนว่ามีรายละเอียดครบถ้วนตามที่กำหนดศาลจะมีคำสั่งยอมรับแผนซึ่งส่งผลให้แผนผูกพันเจ้าหนี้ทุกรายไม่ว่าเจ้าหนี้จะลงคะแนนเสียงเห็นชอบแผนด้วยหรือไม่ แต่หากมีเจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้นของลูกหนี้มาคัดค้านศาลจะใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาเป็นรายคดีไปโดยอาจสั่งให้แก้ไขและดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปหรืออาจให้เริ่มกระบวนการใหม่ทั้งหมด

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ากระบวนการฟื้นฟูกิจการในประเทศสหรัฐอเมริกา แบ่งออกเป็นสามรูปแบบ โดยแต่ละรูปแบบมีความแตกต่างกัน ในแง่ของกระบวนการฟื้นฟูกิจการ กล่าวคือ มีกระบวนการแบบเต็มรูปแบบ แบบเร่งรัด และมีกระบวนการที่ให้ลูกหนี้สามารถเจรจาต่อรองก่อนจะนำแผนเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้อีกด้วย

3.3 ประเทศอังกฤษ

3.3.1 แนวคิดและความเป็นมาของการฟื้นฟูกิจการ

เริ่มต้นขึ้นในช่วงปีคริสต์ศักราช 1542 โดยได้มีการบัญญัติกฎหมายว่าด้วย การกระทำอันเป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งกำหนดบังคับใช้เฉพาะลูกหนี้ที่เป็นพ่อค้า นายหน้า พนักงานขาย นายธนาคาร ผู้รับประกันภัย รวมถึงบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าการพาณิชย์ต่างๆ และมีเพียงเจ้าหนี้เท่านั้นที่จะมีสิทธิในการฟ้องร้องคดีล้มละลายแก่ลูกหนี้ได้ ซึ่งกรณีนี้เป็นการฟ้องคดีโดยไม่สมัครใจเพียงอย่างเดียว

กฎหมายล้มละลายและฟื้นฟูกิจการในประเทศอังกฤษได้มีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเรื่องของเนื้อหาสาระทางกฎหมาย โดยในปีคริสต์ศักราช 1570 ได้มีการออกกฎหมายเพิ่มมาฉบับ โดยกฎหมายทั้งสองฉบับนั้นมีเนื้อหาสาระเป็นการปกป้องเจ้าหนี้ทั้งหลายโดยเฉพาะ หากลูกหนี้ที่เป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าการพาณิชย์รายใดปฏิบัติตนเข้าข่ายตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เจ้าหนี้ทั้งหลายมีสิทธิที่จะฟ้องคดี เพื่อรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ออกขายและนำมาชำระคืนแก่เจ้าหนี้ ซึ่งเป็นการบังคับยึดทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้จนทำให้ลูกหนี้ตกเป็นบุคคลล้มละลาย และต้องออกจากระบบเศรษฐกิจ ต่อมาในปีคริสต์ศักราช 1705²⁶ ได้มีการบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมจากกฎหมายล้มละลาย ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้มีการปลดหนี้ล้มละลายขึ้น โดยบทบัญญัติดังกล่าวมีนโยบายเพื่อตอบแทนการให้ความร่วมมือของลูกหนี้ที่ยอมเปิดเผยข้อมูลทั้งหมด และยอมสละทรัพย์สินของตนเองเพื่อชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ นอกจากนี้ยังสร้างแรงจูงใจให้กับลูกหนี้เพิ่มขึ้นอีก ด้วยการตอบแทนคืนเงินให้แก่ลูกหนี้ในอัตราร้อยละห้าของมูลค่าทรัพย์สินที่ลูกหนี้รวบรวมมาในคดีเพื่อประโยชน์ต่อเจ้าหนี้

ต่อมาในปีคริสต์ศักราช 1986 ได้มีการรวบรวมเอาการล้มละลายของบุคคลธรรมดาและการชำระบัญชีของนิติบุคคลไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน โดยกฎหมายฉบับนี้ยังคงมีหลักการเพื่อปกป้องเจ้าหนี้อยู่เป็นสำคัญมากกว่าการปลดเปลื้องหนี้ให้แก่ลูกหนี้ ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายฉบับ

²⁶ เกียรติศักดิ์ ภมรไมตรี, "มาตรการในการช่วยเหลือไม่ให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาล้มละลาย," (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545)

ดังกล่าว ตามข้อเสนอของ Cork Committee ซึ่งเป็นคณะทำงานแก้ไขกฎหมายล้มละลาย โดยเพิ่ม การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้หรือคำสั่งจัดการทรัพย์สิน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกใน ประเทศอังกฤษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือให้กิจการของลูกหนี้สามารถดำเนินต่อไปได้ หรือ หากการฟื้นฟูกิจการไม่ประสบความสำเร็จ ทรัพย์สินของลูกหนี้จะยังคงเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ มากกว่าการให้ลูกหนี้ตกเป็นบุคคลล้มละลาย²⁷ และเพื่อให้เจ้าหนี้ทั้งหลายได้รับการชำระหนี้และการ ปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน

3.3.2 หลักการของกฎหมายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหากิจการที่ประสบปัญหาทางการเงิน และการฟื้นฟูกิจการ

ในประเทศอังกฤษ การแก้ไขปัญหาในกิจการที่ประสบปัญหาทางการเงินของลูกหนี้ที่ตกอยู่ ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ เพื่อไม่ให้ถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลาย คือมาตรการทางกฎหมายใน การร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการเพื่อส่งเสริมและเปิดโอกาสให้บริษัทของลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทาง การเงินแต่ยังมีโอกาสที่จะฟื้นฟูกิจการ สามารถแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้กิจการของตนเองมีฐานะดีขึ้น และดำเนินกิจการต่อไปได้ อันส่งผลให้เป็นประโยชน์ต่อเจ้าหนี้และต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

3.3.3 รูปแบบของการฟื้นฟูกิจการ

- 1) Individual Voluntary Arrangement กล่าวคือ กระบวนการการจัดการชำระหนี้ของแต่ละบุคคลโดยสมัครใจ
- 2) Company Voluntary Arrangement กล่าวคือ กระบวนการการจัดการชำระหนี้ของบริษัทโดยสมัครใจ²⁸

3.3.4 กระบวนการฟื้นฟูกิจการ

3.3.4.1 กระบวนการจัดการชำระหนี้ของแต่ละบุคคลโดยสมัครใจ

การเสนอแผนการจัดการชำระหนี้ของแต่ละบุคคลโดยสมัครใจเป็นการยื่นข้อเสนอ แก่เจ้าหนี้เพื่อขอทำข้อตกลงเกี่ยวกับวิธีการชำระหนี้สินคืนหรือเพื่อลดจำนวนหนี้สินหรือขอ ขยายระยะเวลาในการบังคับชำระหนี้ โดยเป็นข้อตกลงระหว่างบริษัทและเจ้าหนี้ทั้งหลาย ของบริษัท เจ้าหนี้ในแต่ละลำดับชั้น หรือระหว่างบริษัทกับผู้ถือหุ้นของบริษัท หรืออาจเป็น การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของบริษัทที่ประสบปัญหาทางการเงิน

- 1) ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอจัดการชำระหนี้

²⁷ Fletcher, op. cit.

²⁸ วิชา มหาคุณ. (2549) "กฎหมายล้มละลายและฟื้นฟูกิจการ."

ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอจัดการชำระหนี้ได้แก่ ลูกหนี้ บริษัท ผู้ถือหุ้น ผู้ชำระบัญชีหรือผู้จัดทำแผน ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิในการทำหน้าที่เป็นผู้จัดทำแผนเพื่อเสนอแผนฟื้นฟูกิจการต่อศาล

ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอต้องมีคุณสมบัติคือ

(1) มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในประเทศอังกฤษหรือเวลส์ หรือ

(2) อยู่ในประเทศอังกฤษหรือเวลส์ในวันที่ส่งฟ้อง หรือ

(3) เป็นผู้อยู่อาศัย มีถิ่นที่อยู่อาศัยหรือประกอบธุรกิจในประเทศอังกฤษหรือเวลส์ ภายในระยะเวลาสามปีก่อนมีการยื่นคำร้อง

2) การเสนอแผนการจัดการชำระหนี้

ผู้จัดทำแผนเสนอแผนการจัดการชำระหนี้ต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งเรียกประชุมเจ้าหนี้แต่ละลำดับ โดยแผนจะประกอบด้วยสาระสำคัญในการนำเสนอแผนและข้อมูลรายละเอียดแผนการจัดการว่าจะบริหารจัดการอย่างไร เช่น การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การกำหนดแผนการชำระหนี้ เป็นต้น และมีข้อความรับรองว่าเป็นความจริง หากศาลเห็นชอบให้มีการจัดประชุม การประชุมจะเกิดขึ้นภายหลังจากการส่งเอกสารเกี่ยวกับแผนการชำระหนี้และหนังสือแจ้งการประชุมให้แก่เจ้าหนี้เป็นเวลา 21 วัน ในการจัดประชุมเจ้าหนี้จะแยกตามประเภทของเจ้าหนี้ตามลำดับชั้น และศาลอาจมีคำสั่งช่วยเหลือเพื่อให้การดำเนินการหรือการปฏิบัติตามแผนการจัดการเป็นผลสำเร็จ

3) การให้ความเห็นชอบในแผนการจัดการชำระหนี้

การพิจารณาแผนการจัดการชำระหนี้จะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้ในแต่ละลำดับชั้นเป็นเสียงข้างมากจากเจ้าหนี้ทั้งหมดที่เข้าร่วมประชุม และลงมติเห็นชอบด้วยตนเองหรือตัวแทนของตน ซึ่งมีจำนวนหนี้มากกว่า 3 ใน 4 ของหนี้ทั้งหมด

เมื่อที่ประชุมเจ้าหนี้ในแต่ละลำดับชั้นได้พิจารณาแผนการจัดการชำระหนี้แล้ว ประธานในที่ประชุมจะรายงานมติของที่ประชุมไปยังศาล ในรายงานต้องมีสาระสำคัญดังนี้

(1) จำนวนหนี้แต่ละลำดับชั้นที่ลงมติด้วยตนเองหรือตัวแทนของ

ตน

(2) จำนวนผู้ถือหุ้นที่ไม่ได้ลงมติ

(3) เหตุผลในการปฏิเสธ ไม่ให้ตัวแทนลงคะแนนเสียงในที่ประชุม

การพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการจัดการชำระหนี้โดยศาล ศาลจะใช้ดุลยพินิจพิจารณาตามหลักเกณฑ์ 3 ประการ

(1) แผนการจัดการชำระหนี้ได้มีการดำเนินการตามข้อกำหนดที่บัญญัติไว้หรือไม่ และได้มีการเปิดเผยสาระสำคัญของแผนการจัดการหรือไม่

(2) การแบ่งชั้นของเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาแผนการจัดการชำระหนี้เป็นไปอย่างเป็นธรรมหรือไม่ และการลงมติของที่ประชุมเจ้าหนี้ เป็นไปโดยสุจริตและชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

(3) เนื้อหาสาระของแผนการจัดการชำระหนี้มีความเหมาะสมหรือไม่ หรือได้กระทำโดยสุจริตหรือไม่

4) ผลของแผนการจัดการชำระหนี้ที่ได้รับความเห็นชอบ

เมื่อแผนการจัดการชำระหนี้ได้รับการลงคะแนนเสียงข้างมากจากเจ้าหนี้ อย่างถูกต้อง และได้รับความเห็นชอบจากศาล แผนการจัดการชำระหนี้มีผลผูกพันเจ้าหนี้ทั้งหมดแม้เจ้าหนี้นั้นจะไม่ให้ความเห็นชอบก็ตาม และมีผลบังคับใช้ตามกฎหมายไม่สามารถตกลงเป็นอย่างอื่นได้ หากจะมีการแก้ไขปรับปรุงใดใดเกี่ยวกับแผนการจัดการชำระหนี้ จะสามารถกระทำได้ก็ต่อเมื่อที่ประชุมเจ้าหนี้และศาลให้ความเห็นชอบ และศาลอาจมีคำสั่งช่วยเหลือเพื่อให้การดำเนินการหรือการปฏิบัติตามแผนการจัดการเป็นผลสำเร็จ

3.3.4.2 กระบวนการจัดการชำระหนี้ของบริษัทโดยสมัครใจ

การเสนอแผนการจัดการชำระหนี้ของบริษัทโดยสมัครใจ เป็นการยื่นข้อเสนอในกรณีที่นิติบุคคลประสบปัญหาทางการเงินเพื่อประนอมหนี้ระหว่างนิติบุคคลกับเจ้าหนี้ ซึ่งแผนการจัดการชำระหนี้แบบนี้เป็นแบบใหม่ที่จะทำให้นิติบุคคลขนาดเล็กใช้ประโยชน์จากสภาพการพักบังคับชำระหนี้จากแผนการจัดการอย่างเหมาะสม²⁹ และเป็นผลดีต่อธุรกิจของลูกหนี้ให้ประกอบกิจการต่อไปได้

1) ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอจัดการชำระหนี้

ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอจัดการชำระหนี้ได้แก่ นิติบุคคล โดยผู้ดูแลจัดการ ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิในการทำหน้าที่เป็นผู้จัดทำแผนเพื่อเสนอแผนฟื้นฟูกิจการต่อศาล

ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอต้องมีคุณสมบัติคือ

²⁹ International Convenent, **Lovells 2003** [Online], available URL: <http://www.Lovells2003.com/nr/rdonlyres/2e5424a6-b992-43e8-a5a9-93alfb4clf4410>, 2007 (May, 10).

- (1) มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในประเทศอังกฤษหรือเวลส์ หรือ
- (2) อยู่ในประเทศอังกฤษหรือเวลส์ในวันที่ส่งฟ้อง หรือ
- (3) เป็นผู้อยู่อาศัย มีถิ่นที่อยู่อาศัยหรือประกอบธุรกิจในประเทศอังกฤษหรือเวลส์ ภายในระยะเวลาสามปีก่อนมีการยื่นคำร้อง

2) การเสนอแผนการจัดการชำระหนี้

แบ่งออกเป็น 2 กรณี

(1) กรณีที่นิติบุคคลไม่ได้อยู่ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการหรือการชำระบัญชี ผู้อำนวยการบริษัทเป็นผู้เสนอแผนการจัดการได้ โดยผู้จัดทำแผนจะต้องตั้งผู้ดูแลจัดการแผนซึ่งมีคุณสมบัติเป็นผู้ปฏิบัติการคดีล้มละลายได้เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับแผนการจัดการชำระหนี้ และส่งเอกสารที่เกี่ยวกับแผนการจัดการชำระหนี้พร้อมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ เช่น รายละเอียดของจำนวนหนี้ จำนวนเจ้าหนี้ เป็นต้น ให้แก่ผู้ดูแลจัดการ เพื่อพิจารณาว่าเห็นชอบในแผนการจัดการชำระหนี้หรือไม่ หากผู้ดูแลจัดการเห็นชอบด้วยจะรับรองสำเนาข้อเสนอและจัดทำรายงานเสนอต่อศาลภายใน 28 วัน นับแต่วันที่ได้รับข้อเสนอแผนการจัดการ หรือแล้วแต่ระยะเวลาที่ศาลอนุญาต และต้องกำหนดวัน เวลาและสถานที่ที่จะจัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาข้อเสนอด้วย

(2) กรณีที่นิติบุคคลอยู่ในระหว่าง กระบวนการการฟื้นฟูกิจการหรือการชำระบัญชี ผู้บริหารแผนหรือผู้ชำระบัญชีต้อง จัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจให้แก่ผู้ดูแลจัดการที่ได้รับการแต่งตั้ง โดยผู้ดูแลจัดการต้องจัดเตรียมข้อเสนอที่มีเนื้อหาเหมือนกับข้อเสนอของผู้บริหารบริษัทและข้อมูลอื่นๆที่จะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาแผนการจัดการ และรายงานแผนการจัดการ กำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุมไปยังศาล

3) การให้ความเห็นชอบในแผนการจัดการชำระหนี้

การประชุมเพื่อลงมติพิจารณาแผนการจัดการ มีทั้งการประชุมของเจ้าหนี้ทั้งหลายและการประชุมของนิติบุคคล ซึ่งอาจจัดให้มีการประชุมวันเดียวกันหรือต่างวันก็ได้ โดยการจัดประชุมนี้ต้องจัดขึ้นไม่น้อยกว่า 14 วันแต่ไม่เกิน 28 วันนับแต่วันที่ผู้ดูแลจัดการได้รายงานไปยังศาล

ที่ประชุมจะให้ความเห็นชอบโดยการรับรองข้อเสนอแผนการจัดการโดยมีการแก้ไขปรับปรุงหรือไม่ก็ได้³⁰ โดยต้องไม่เป็นการทำให้สิ้นสุดการปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด และกระทบต่อเจ้าหนี้มีประกันในการบังคับหลักประกันหรือเจ้าหนี้อุริมสิทธิเว้นแต่จะให้ความยินยอม³¹ และไม่เป็นการขัดแย้งต่อสิทธิของเจ้าหนี้อุริมสิทธิไม่ว่าจะเป็นสิทธิที่มีต่อเจ้าหนี้สามัญหรือเจ้าหนี้อุริมสิทธิอื่น เว้นแต่จะได้รับความยินยอม³²

การลงมติแผนการจัดการของที่ประชุมเจ้าหนี้จะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้อย่างน้อย 3 ใน 4 ส่วนของสิทธิเรียกร้องทั้งหมดจากเจ้าหนี้โดยไม่มี การนับคะแนนเสียงข้างมาก ส่วนการลงมติของที่ประชุมนิติบุคคล จะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ถือหุ้นในนิติบุคคลโดยเสียงข้างมาก หากการลงมติของที่ประชุมเจ้าหนี้กับที่ประชุมนิติบุคคลขัดแย้งกัน มติของที่ประชุมเจ้าหนี้มีสิทธิเหนือกว่ามติที่ประชุมนิติบุคคล แต่ผู้ถือหุ้นของนิติบุคคลอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลได้ภายใน 28 วัน นับแต่วันที่มีการประชุมเจ้าหนี้หรือวันที่มีการประชุมนิติบุคคลซึ่งจัดขึ้นภายหลังที่ประชุมเจ้าหนี้³³ โดยศาลมีอำนาจที่จะออกคำสั่งให้มติของที่ประชุมนิติบุคคลแทนที่มติของที่ประชุมเจ้าหนี้หรืออาจมีคำสั่งอื่นที่เห็นว่าเหมาะสมได้³⁴

4) ผลของแผนการจัดการชำระหนี้ที่ได้รับความเห็นชอบ

เมื่อแผนการจัดการได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม ไม่ว่าจะมีการแก้ไขหรือไม่ก็ตาม แผนการจัดการจะผูกพันบุคคลทั้งหลายที่มีสิทธิในการลงมติของแผนการจัดการ และผูกพันเจ้าหนี้ไม่มีประกันทั้งหลายไม่ว่าจะได้รับหนังสือแจ้งการประชุมหรือไม่ หรือได้เข้าร่วมประชุมแต่ลงมติไม่เห็นชอบก็ตาม แต่แผนการจัดการไม่ผูกพันเจ้าหนี้มีประกันเว้นแต่เจ้าหนี้นั้นลงมติเห็นชอบด้วย

หากเจ้าหนี้ไม่เห็นชอบด้วยกับแผนการจัดการ อาจเสนอเรื่องคัดค้านไปยังศาลได้ภายใน 28 วันนับแต่วันที่มีการรายงานผลการประชุมไปยังศาล หรือหากผู้มี

³⁰ Ibid., section 4 (1).

³¹ Ibid., section 4 (3).

³² Ibid., section 4 (4).

³³ Insolvency Act 1986, section 4A (4) was amended by Insolvency Act 2000.

³⁴ Ibid., section 4A (6) was amended by Insolvency Act 2000.

ส่วนได้เสียไม่ได้รับหนังสือแจ้งการประชุมอาจเสนอเรื่องคัดค้านได้ หากเกิน 28 วัน โดยนับจากวันที่ได้รู้ว่ามีการประชุม³⁵

ศาลมีอำนาจในการพิจารณาเพื่อยกเลิกหรือเลื่อนระยะเวลาการดำเนินการตามข้อเสนอที่ได้รับการอนุมัติแล้ว หากในกรณีที่มีการคัดค้านจากผู้เกี่ยวข้อง

ผู้ดูแลจัดการหรือผู้กระทำการแทนมีหน้าที่ในการควบคุมและปฏิบัติตามแผนการจัดการนั้น หากผู้ควบคุมแผนไม่มีคุณสมบัติเป็นผู้ประกอบกิจการในคดีล้มละลายผู้นั้นมีความผิดทางอาญา

5) สภาพการพักบังคับชำระหนี้

สภาพการพักบังคับชำระหนี้เป็นวิธีการที่ใช้กับบริษัทขนาดเล็ก โดยมีหลักเกณฑ์สาระสำคัญดังนี้

- (1) เป็นบริษัทที่มีเงินทุนหมุนเวียนประจำปีไม่เกิน 2.8 ล้านบาท
- (2) เป็นบริษัทที่มีบัญชีขาดดุลทั้งหมดไม่เกิน 1.4 ล้านบาท
- (3) เป็นบริษัทที่มีการจ้างงานไม่เกิน 50 คน

ซึ่งบริษัทดังกล่าวจะต้องไม่อยู่ในระหว่างการฟื้นฟูกิจการ การชำระบัญชี หรือมีแผนการจัดการที่ใช้บังคับอยู่แล้ว โดยผู้อำนวยการบริษัทเป็นผู้เสนอแผนการจัดการ พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบริษัท เพื่อให้ผู้ดูแลจัดการพิจารณาว่าจะเห็นชอบกับแผนการจัดการหรือไม่ โดยพิจารณาจากข้อเสนอแผนการจัดการว่ามีเหตุผลเพียงพอที่จะได้รับลมนิติเห็นชอบและเป็นผลสำเร็จได้ และบริษัทสามารถหาเงินทุนเพียงพอที่จะดำเนินธุรกิจในช่วงที่อยู่ในสภาพการพักบังคับชำระหนี้

หากแผนการจัดการได้รับความเห็นชอบจากผู้ดูแลจัดการแล้ว ผู้อำนวยการบริษัทนำความเห็นชอบนี้พร้อมสำเนาข้อเสนอแผนการจัดการและเอกสารที่ยืนยันว่านิติบุคคลเข้าหลักเกณฑ์บริษัทขนาดเล็ก ยื่นต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้นิติบุคคลได้รับสภาพการพักบังคับชำระหนี้ เมื่อนิติบุคคลได้รับสภาพการพักบังคับชำระหนี้แล้ว ผู้อำนวยการบริษัทต้องแจ้งเรื่องให้ผู้ดูแลจัดการทราบ และผู้ดูแลจัดการต้องแจ้งเรื่องให้สำนักทะเบียนนิติบุคคล นิติบุคคลและเจ้าหน้าที่ยื่นคำขอชำระบัญชีของนิติบุคคลลูกหนี้ที่ได้ยื่นก่อนมีสภาพการพักบังคับชำระหนี้ทราบด้วย

6) ผลของสภาพการพักบังคับชำระหนี้

สภาพการพักบังคับชำระหนี้มีผลตั้งแต่ผู้อำนวยการบริษัทยื่นขอต่อศาลและสิ้นสุดลงเมื่อแผนการจัดการได้รับการลงมติแล้ว หรือไม่มีการประชุมลงมติภายใน

³⁵ Insolvency Act 1986, section 6 (3) was amended by Insolvency Act 2000.

28 วันนับแต่วันที่ยื่นต่อศาล หรือผู้ดูแลจัดการถอนความเห็นชอบกับแผนการจัดการหรือศาลมีคำสั่ง โดยผลของสภาพการพักบังคับชำระหนี้มีลักษณะคล้ายกับสภาวะการพักบังคับชำระหนี้ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ มีผลดังนี้

(1) ผลต่อเจ้าหนี้

เจ้าหนี้ทั้งหลายห้ามยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการหรือชำระบัญชี ห้ามมีการอนุญาตหรือมีคำสั่งให้ชำระบัญชี ห้ามตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์ยกเว้นศาลมีคำสั่ง ห้ามเรียกประชุมนิติบุคคลโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากผู้ดูแลจัดการหรือจากคำสั่งศาล ห้ามยึดที่ดินรวมถึงสิ่งปลูกสร้างยกเว้นมีคำสั่งศาล ห้ามบังคับกับหลักประกันที่วางไว้เป็นประกันภายใต้ข้อตกลงตามสัญญาเช่าซื้อและสัญญาซื้อขายที่มีเงื่อนไขในการโอนกรรมสิทธิ์ยกเว้นศาลมีคำสั่ง และห้ามเริ่มต้นฟ้องคดีหรือดำเนินคดีตามกฎหมายยกเว้นศาลมีคำสั่ง

(2) ผลต่อนิติบุคคลลูกหนี้

นิติบุคคลสามารถชำระหนี้ที่เกิดก่อนได้รับสภาพการพักบังคับชำระหนี้ และจัดการทรัพย์สินนอกเหนือจากกรณีปกติได้ หากการกระทำนั้นมีเหตุผลที่จะเชื่อได้ว่าจะเป็นประโยชน์ต่อนิติบุคคลและต้องได้รับการอนุมัติจากผู้ดูแลจัดการหรือคณะกรรมการเจ้าหนี้

นิติบุคคลลูกหนี้ต้องระบุไว้ในใบแจ้งรายการสินค้าที่ขาย จดหมายและเอกสารที่อ้างถึงชื่อนิติบุคคลว่าอยู่ในสภาพการพักบังคับชำระหนี้ นิติบุคคลไม่อาจได้รับเครดิตจากบุคคลอื่นในจำนวนเงิน 250 ปอนด์หรือมากกว่านั้น³⁶ เว้นแต่บุคคลนั้นรู้ว่านิติบุคคลอยู่ในสภาพการพักบังคับชำระหนี้ โดยเครดิตรวมถึงเงินประกันตามสัญญาเช่าซื้อและสัญญาซื้อขายที่มีเงื่อนไขในการโอนกรรมสิทธิ์

(3) ผลต่อผู้ดูแลจัดการ

เนื่องจากผู้อำนวยการบริษัทยังมีอำนาจในการบริหารงานของนิติบุคคลอยู่ ซึ่งแตกต่างกับการฟื้นฟูกิจการ ผู้ดูแลจัดการจึงมีหน้าที่ต้องเป็นผู้สังเกตกิจการของบริษัท หากพบว่าแผนการจัดการไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะ

³⁶ Freshfields Bruckhaus Deringer, **Insolvency Act 2000** [Online], available URL: <http://www.Freshfields.com/practice/finance/publications/pdf/5115.pdf>, 2007 (May, 11).

ได้รับการอนุมัติหรือเป็นผลสำเร็จได้ นิติบุคคลไม่มีเงินเพียงพอที่จะดำเนินธุรกิจได้ นิติบุคคลไม่เข้าเกณฑ์ที่จะได้รับสภาพการพักบังคับชำระหนี้ หรือผู้อำนวยการบริษัทไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ผู้ดูแลจัดการต้องถอนความเห็นชอบของตนซึ่งจะมีผลทำให้สภาพการบังคับชำระหนี้สิ้นสุดลง

ผู้อำนวยการบริษัทอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อถอดถอนผู้ดูแลจัดการและแต่งตั้งบุคคลอื่นได้ หากผู้ดูแลจัดการทำผิดหน้าที่หรือไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ดูแลจัดการต่อไป หรืออาจยื่นคำร้องคัดค้านการกระทำของผู้ดูแลจัดการว่าทำให้เกิดความเสียหายต่อนิติบุคคลได้³⁷

กล่าวโดยสรุป ในประเทศอังกฤษ มีกระบวนการฟื้นฟูกิจการที่จะนำมาแก้ไขปัญหากิจการที่ประสบปัญหาทางการเงินทั้งหมดสองรูปแบบคือ กระบวนการจัดการชำระหนี้ของแต่ละบุคคลโดยสมัครใจและกระบวนการจัดการชำระหนี้ของบริษัทโดยสมัครใจ

1) กระบวนการจัดการชำระหนี้ของแต่ละบุคคลโดยสมัครใจ เป็นการยื่นข้อเสนอแก่เจ้าหนี้โดยผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอคือเจ้าหนี้ บริษัท ผู้ถือหุ้น ผู้ชำระบัญชีหรือผู้จัดทำแผน ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิในการทำหน้าที่เป็นผู้จัดทำแผนเพื่อเสนอแผนฟื้นฟูกิจการต่อศาล ว่าแผนประกอบด้วยสาระสำคัญและข้อมูลรายละเอียดการจัดการบริหารอย่างไร เพื่อให้ศาลมีคำสั่งเรียกประชุมเจ้าหนี้ เมื่อแผนได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้เป็นเสียงข้างมากจากเจ้าหนี้ทั้งหมด ให้ประธานในที่ประชุมรายงานมติไปยังศาลเพื่อให้ศาลใช้ดุลยพินิจให้ความเห็นชอบ เมื่อแผนได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหนี้และศาลแล้วจะมีผลผูกพันเจ้าหนี้ทั้งหมดแม้เจ้าหนี้นั้นจะไม่ให้ความเห็นชอบก็ตาม และมีผลบังคับตามกฎหมายไม่สามารถถกเถียงเป็นอย่างอื่นได้

2) กระบวนการจัดการชำระหนี้ของบริษัทโดยสมัครใจ เป็นการยื่นข้อเสนอในกรณีที่นิติบุคคลประสบปัญหาทางการเงินเพื่อประนีประนอมหนี้ระหว่างนิติบุคคลกับเจ้าหนี้ ซึ่งแผนการจัดการชำระหนี้แบบนี้เป็นแบบใหม่ที่จะทำให้นิติบุคคลขนาดเล็กได้ประโยชน์จากสภาพการพักบังคับชำระหนี้จากแผนการจัดการอย่างเหมาะสมและเป็นผลดีต่อธุรกิจของลูกหนี้ โดยผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอจัดการชำระหนี้ ได้แก่นิติบุคคลโดยผู้ดูแลจัดการ ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิในการทำหน้าที่เป็นผู้จัดทำแผนเพื่อเสนอแผนฟื้นฟูกิจการต่อศาล โดยการเสนอแผนการจัดการชำระหนี้แบ่งออกเป็นสองกรณี ซึ่งพิจารณาจากกรณีที่นิติบุคคลอยู่ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการหรือการชำระบัญชีหรือไม่ ส่วนการประชุมลงมติพิจารณาแผนการจัดการ ในแผนการจัดการของที่ประชุมเจ้าหนี้จะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้อย่างน้อยสามในสี่ส่วนโดยไม่มีการนับคะแนนเสียงข้างมาก ในการลงมติของที่ประชุมนิติบุคคลจะต้องได้รับความเห็นชอบโดยเสียงข้างมาก หากการลงมติขัดแย้งกัน ให้ถ้อยมติของที่ประชุม

³⁷ Ibid., schedule A1, paragraph 27.

เจ้าหนี้มีสิทธิเหนือกว่ามติที่ประชุมนิติบุคคล เมื่อแผนการจัดการได้รับความเห็นชอบจะผูกพันบุคคลทั้งหลายที่มีสิทธิในการลงมติและผูกพันเจ้าหนี้ไม่มีประกันทั้งหลายแต่จะไม่ผูกพันเจ้าหนี้มีประกันเว้นแต่เจ้าหนี้นั้นลงมติเห็นชอบด้วย

สภาพการพักบังคับชำระหนี้เป็นวิธีการที่ใช้กับบริษัทขนาดเล็กที่เป็นบริษัทที่มีเงินทุนหมุนเวียนประจำปีไม่เกิน 2.8 ล้านบาทหรือเป็นบริษัทที่มีบัญชีบุคคลไม่เกิน 1.4 ล้านบาทและเป็นบริษัทที่มีการจ้างงานไม่เกิน 50 คน ซึ่งบริษัทดังกล่าวจะไม่ต้องตกอยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ การชำระบัญชี หรือมีแผนการจัดการที่บังคับอยู่แล้ว เมื่อบริษัทตกอยู่ในสภาพการพักบังคับชำระหนี้ซึ่งมีผลเป็นการห้ามการดำเนินการใดใดอันเป็นการบังคับชำระหนี้ ย่อมส่งผลต่อเจ้าหนี้นิติบุคคลลูกหนี้และผู้ดูแลจัดการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ากระบวนการฟื้นฟูกิจการในประเทศอังกฤษแบ่งออกเป็นสองรูปแบบ ซึ่งมีข้อแตกต่างกันในเรื่องของผู้มีสิทธิยื่นคำขอร้องจัดการชำระหนี้ โดยแบ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล และในส่วนของจัดการชำระหนี้ของบริษัทในรูปแบบที่สองนั้น เป็นกรณีที่เน้นการให้ประโยชน์แก่นิติบุคคลขนาดเล็ก ให้ได้อยู่ในสภาพการพักบังคับชำระหนี้เพื่อให้กิจการของลูกหนี้สามารถดำเนินต่อไปได้

บทที่ 4

วิเคราะห์การฟื้นฟูกิจการของลูกค้า ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

การวิเคราะห์กฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกค้าที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยนี้ ผู้เขียนต้องการวิเคราะห์ถึงปัญหาในการกำหนดรายการในแผนฟื้นฟูกิจการที่ไม่เหมาะสม ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการในการรับยื่นแผนฟื้นฟูกิจการ รวมไปถึงการวิเคราะห์ถึงการบังคับใช้กฎหมายการฟื้นฟูของลูกค้าที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน ว่ามีปัญหายังไร และมีการบังคับใช้ที่เหมาะสมหรือไม่

4.1 ปัญหาการกำหนดรายการแผนฟื้นฟูกิจการของลูกค้าที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ไม่เหมาะสมในประเทศไทย

ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกค้าที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจะต้องมีการเสนอแผนการฟื้นฟูกิจการ เพื่อให้ศาลดำเนินการไต่สวน ว่าแผนฟื้นฟูกิจการนั้นเข้าหลักเกณฑ์การที่ศาลสามารถให้ความเห็นชอบได้ตามมาตรา 90/100 หรือไม่ ถ้าได้ความจริงและมีเหตุผลอันสมควรที่จะฟื้นฟูกิจการและแผนการฟื้นฟูกิจการเข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ศาลจะมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและเห็นชอบด้วยแผน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแผนการฟื้นฟูกิจการมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการพิจารณาและมีผลต่อตัวลูกค้าว่าจะสามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อแก้ไขปัญหาทางการเงินได้หรือไม่

แผนฟื้นฟูกิจการ คือ ข้อตกลงร่วมกันระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ ซึ่งในแผนฟื้นฟูกิจการของลูกค้าที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้นต้องมีรายละเอียดในการชำระหนี้ให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย 10 ข้อตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) พ.ศ.2559 มาตรา 90/96 ดังนี้

(1) เหตุผลในการฟื้นฟูกิจการ

(2) รายละเอียดของทรัพย์สิน หนี้สิน และภาระผูกพันต่าง ๆ ของลูกหนี้ในขณะที่ยื่นคำร้องขอ

(3) หลักการและวิธีการฟื้นฟูกิจการ

(ก) ขั้นตอนของการฟื้นฟูกิจการ

(ข) การชำระหนี้ การยึดกำหนดเวลาชำระหนี้ การลดจำนวนหนี้ลง และการจัดกลุ่มเจ้าหนี้โดยสิทธิของเจ้าหนี้ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันต้องได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกัน เว้นแต่เจ้าหนี้ที่ได้รับการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมในกลุ่มนั้นจะให้ความยินยอมเป็นหนังสือ

(ค) การลดทุนและเพิ่มทุน

(ง) การก่อหนี้และระดมเงินทุน รวมตลอดถึงแหล่งของเงินทุนและเงื่อนไขแห่งหนี้สินและเงินทุนดังกล่าว

(จ) การจัดการทรัพย์สินและการหาประโยชน์จากทรัพย์สินของลูกหนี้

(ฉ) เงื่อนไขในการจ่ายเงินปันผลและประโยชน์อื่นใด

(4) การไถ่ถอนหลักประกัน ในกรณีที่มีเจ้าหนี้มีประกัน และความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกัน

(5) การแก้ปัญหาในกรณีการขาดสภาพคล่องชั่วคราวในระหว่างการปฏิบัติตามแผน

(6) วิธีปฏิบัติในกรณีที่มีการโอนสิทธิเรียกร้องหรือโอนหนี้

(7) ชื่อ คุณสมบัติ หนังสือยินยอมของผู้บริหารแผน และคำตอบแทน

(8) การแต่งตั้งและการพ้นตำแหน่งของผู้บริหารแผน

(9) ระยะเวลาดำเนินการตามแผนซึ่งไม่เกินสามปี

(10) การไม่ยอมรับทรัพย์สินของลูกหนี้หรือสิทธิตามสัญญา ในกรณีที่ทรัพย์สินของลูกหนี้หรือสิทธิตามสัญญามีภาระเกินควรกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้

จากที่พิจารณาในรายการแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย ตามมาตรา 90/96 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) พ.ศ.2559 จะเห็นได้ว่ากฎหมายกำหนดให้รายการในแผนฟื้นฟูกิจการนี้ ต้องมีอย่างน้อย 10 ข้อ ซึ่งถือเป็นแผนฟื้นฟูกิจการที่มีจำนวนรายการมากเกินไป โดยการที่กฎหมายกำหนดรายการในแผนนี้เป็นการเทียบเคียงโดยมีรายการในแผนการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งเป็นแผนการฟื้นฟูกิจการสำหรับกิจการขนาดใหญ่เป็นต้นแบบ และยังเพิ่มเติมรายการในแผนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้มากกว่ารายการในแผนการฟื้นฟูกิจการสำหรับกิจการขนาดใหญ่อีก 1 ข้อ จากเดิมที่ในแผนการฟื้นฟูกิจการสำหรับกิจการขนาดใหญ่ที่มีเพียง 9 ข้อ ซึ่งตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย การออกพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้นมาก็เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาทางการเงินสำหรับลูกหนี้ที่เป็นกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมให้ยังสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ โดยไม่ต้องตกเป็นบุคคลล้มละลาย เมื่อเจตนารมณ์ของกฎหมายมีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหของกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งมีจำนวนทุน

ทรัพย์ เงินทุนหมุนเวียน จำนวนแรงงาน และจำนวนหนี้ที่น้อยกว่ากิจการขนาดใหญ่พอสมควร ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าในแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่ควร มีการกำหนดรายการในแผนฟื้นฟูกิจการเป็นจำนวนมากตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด เนื่องจาก กิจการขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นกิจการที่มีสินทรัพย์ถาวร จำนวนแรงงานและจำนวนหนี้ที่ไม่อาจ ชำระได้เป็นจำนวนที่น้อยกว่ากิจการขนาดใหญ่พอสมควร จึงควรมีการกำหนดรายการในแผนฟื้นฟู กิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีจำนวนรายการที่น้อยกว่าแผนการฟื้นฟู กิจการสำหรับกิจการขนาดใหญ่ เพื่อให้การทำแผนฟื้นฟูกิจการเป็นไปอย่างรวดเร็วและนำไปเข้าสู่ กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างทัน่วงที

ในประเทศฝรั่งเศส สำหรับกระบวนการฟื้นฟูกิจการ มีการกำหนดให้แผนการฟื้นฟูกิจการ ต้องมีรายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างหนี้ เช่น การปลดหนี้บางส่วน ไม่ว่าจะเงินต้น ดอกเบี้ย การขยายระยะเวลาชำระหนี้ หรือการขายสินทรัพย์ของกิจการ เป็นต้น โดยไม่ได้มีการ กำหนดให้แผนการฟื้นฟูกิจการต้องมีรายการในแผนเป็นจำนวนมากดังเช่นแผนการฟื้นฟูกิจการของ ลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย เช่นเดียวกับในประเทศสหรัฐอเมริกา สำหรับกระบวนการฟื้นฟูกิจการ มีการกำหนดให้แผนการฟื้นฟูกิจการต้องมีรายการในแผนการฟื้นฟู กิจการอย่างน้อย 7 ข้อ ส่วนรายละเอียดอื่นๆที่กฎหมายอนุญาต ก็สามารถใส่ไว้ในแผนการฟื้นฟู กิจการได้ด้วย โดยรายการที่กำหนดให้ ต้องมีในแผนการฟื้นฟูกิจการของประเทศสหรัฐอเมริกามีเพียง 7 ข้อ ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่ารายการในแผนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมในประเทศไทย และในประเทศอังกฤษ สำหรับกระบวนการจัดการชำระหนี้ มีการ กำหนดให้แผนการจัดการชำระหนี้ต้องมีรายละเอียดเนื้อหาว่าจะบริหารจัดการแผนอย่างไร เช่น การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ รายละเอียดของจำนวนหนี้ เป็นต้น โดยไม่ได้มีการกำหนดว่าแผนการ จัดการชำระหนี้ ต้องมีรายการในแผนเป็นจำนวนมากดังเช่นแผนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าประเทศไทย มีการกำหนดให้แผนการฟื้นฟูกิจการต้องมีรายการในแผน เป็นจำนวน มากกว่าประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นการทำให้การทำแผนมี ความล่าช้า ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อแก้ไขปัญหาทางการเงินได้ทัน่วงที

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการในการรับยื่นแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

กระบวนการฟื้นฟูพิกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมี ขั้นตอนหลักๆ อยู่ 3 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นตอนการร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งฟื้นฟูพิกิจการ
2. ขั้นตอนการไต่สวนและมีคำสั่งให้มีการฟื้นฟูพิกิจการของลูกหนี้
3. ขั้นตอนผลของการที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอ

โดยในแต่ละขั้นตอนยังมีรายละเอียดต่างๆ ที่จะต้องพิจารณาอีก ดังนี้

4.2.1 ขั้นตอนการร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งฟื้นฟูพิกิจการ

เริ่มต้นโดยบุคคลที่มีสิทธิตามกฎหมาย ยื่นคำร้องขอต่อศาลให้มีการฟื้นฟูพิกิจการซึ่งบุคคลดังกล่าวได้แก่

4.2.1.1 เจ้าหนี้ในหนี้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการ ซึ่งอาจเป็นคนเดียว หลายคนรวมกัน และมีจำนวนที่แน่นอน ตามกฎหมาย มาตรา 90/92 วรรคหนึ่ง กล่าวคือ เป็นเจ้าหนี้ของลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาและมีจำนวนที่แน่นอนไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท เป็นเจ้าหนี้ของลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาและมีจำนวนที่แน่นอนไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท เป็นเจ้าหนี้ของลูกหนี้ที่เป็นคณะบุคคลห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด มิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและมีจำนวนหนี้แน่นอนไม่น้อยกว่า 3 ล้านบาท หรือเป็นเจ้าหนี้ของลูกหนี้ที่เป็นบริษัทจำกัดและมีจำนวนที่แน่นอนไม่น้อยกว่า 3 ล้านบาทแต่ไม่ถึง 10 ล้านบาท

4.2.1.2 ลูกหนี้ซึ่งมีลักษณะตามมาตรา 90/92 วรรคหนึ่ง กล่าวคือเป็นลูกหนี้ซึ่งไม่อยู่ในสถานะที่จะชำระหนี้ได้ และเป็นหนี้ที่เกิดจากการดำเนินกิจการ โดยในกรณีที่ลูกหนี้เป็นบุคคลธรรมดาต้องมีจำนวนหนี้แน่นอนไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท ลูกหนี้ที่เป็นคณะบุคคลห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงต้องมีจำนวนหนี้แน่นอนไม่น้อยกว่า 3 ล้านบาท ส่วนลูกหนี้ที่เป็นบริษัทจำกัดต้องมีจำนวนหนี้แน่นอนไม่น้อยกว่า 3 ล้านบาทแต่ไม่ถึง 10 ล้านบาท

โดยการร้องขอฟื้นฟูพิกิจการมีการกำหนดระยะเวลาว่าจะร้องขอให้มีการฟื้นฟูพิกิจการได้ ไม่ว่าจะถูกฟ้องล้มละลายแล้วหรือไม่ก็ตามยกเว้น 3 กรณีคือ

1. มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว
2. นิติบุคคลเลิกกัน ไม่ว่าจะโดยเหตุที่ศาล นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิก เพิกถอนทะเบียน มีการจดทะเบียนเลิกด้วยเหตุอื่น ไม่ว่าจะชำระบัญชีเสร็จแล้วหรือไม่
3. ได้เคยมีคำสั่งยกเลิกคำร้องขอยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูพิกิจการและเห็นชอบด้วยแผน ยกเลิกการฟื้นฟูพิกิจการของลูกหนี้ตามความในหมวดนี้ ภายในระยะเวลา 6 เดือนก่อนยื่นคำร้องขอ

ส่วนเหตุในการขอฟื้นฟูพิกิจการจะต้องมีข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

- 1) ลูกหนี้ต้องอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้

- 2) เป็นหนี้ที่เกิดจากการดำเนินกิจการ
- 3) เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนรวมกัน
- 4) มีหนี้เป็นจำนวนแน่นอน โดยแบ่งออกเป็น 3 กรณีคือ หากลูกหนี้เป็นบุคคลธรรมดา ต้องมีจำนวนหนี้ไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท หากลูกหนี้เป็นคณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด นิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ต้องมีจำนวนหนี้ไม่น้อยกว่า 3 ล้านบาท ส่วนลูกหนี้ที่เป็นบริษัทจำกัด ต้องมีจำนวนหนี้ไม่น้อยกว่า 3 ล้านบาทแต่ไม่ถึง 10 ล้านบาท ไม่ว่าหนี้นั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม
- 5) ต้องมีเหตุอันสมควรและช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการ

ในการร้องขอฟื้นฟูกิจการต้องมีรายละเอียด

- 1) การที่ลูกหนี้ไม่อยู่ในสถานะการชำระหนี้ได้
- 2) รายชื่อและที่อยู่ของเจ้าหนี้ที่ลูกหนี้เป็นหนี้ที่เกิดจากการดำเนินกิจการ
- 3) เหตุอันสมควรและช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการ
- 4) แผนการฟื้นฟูกิจการ
- 5) หลักฐานที่แสดงว่าเจ้าหนี้ได้รับความเห็นชอบในแผน 2 ใน 3 ของจำนวนหนี้

ทั้งหมด

โดยผู้ร้องขอจะต้องชำระค่าขึ้นศาล 1,000 บาทและต้องวางเงินประกันค่าใช้จ่าย 10,000 บาท หากผู้ร้องขอไม่วางเงินประกัน จะถือว่าทั้งคำร้องขอและศาล จะมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความและผู้ร้องขอจะถอนคำร้องขอไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล แต่หากศาลได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและเห็นชอบด้วยแผนแล้ว ศาลจะอนุญาตให้ถอนคำร้องขอไม่ได้

4.2.2 ขั้นตอนการไต่สวนและมีคำสั่งให้ฟูกิจการของลูกหนี้

เมื่อศาลรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้ว ศาลจะดำเนินการไต่สวนโดยด่วน โดยต้องไต่สวนตามความจริงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 90/92 มาตรา 90/95 และมาตรา 90/100 กล่าวคือ ศาลจะไต่สวนถึงบุคคลที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอ คำร้องขอมีการแสดงโดยชัดแจ้งครบถ้วนทุกประการ และแผนเข้าหลักเกณฑ์ที่สามารถให้ความเห็นชอบได้ หากไต่สวนได้ความจริงครบถ้วนทุกประการและผู้ร้องขอยื่นคำร้องขอโดยสุจริต ศาลจะมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและเห็นชอบด้วยแผน มิฉะนั้นศาลจะมีคำสั่งยกคำร้องขอ

การให้ความเห็นชอบด้วยแผนของศาลมีหลักเกณฑ์ดังนี้

- 1) แผนต้องมีรายการครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 90/96 ดังนี้
 - (1) เหตุผลในการฟื้นฟูกิจการ
 - (2) รายละเอียดของทรัพย์สิน หนี้สินและภาระผูกพันต่างๆของลูกหนี้ในขณะที่ยื่นคำร้องขอ

- (3) หลักการและวิธีการฟื้นฟูกิจการ
 - (4) การไถ่ถอนหลักประกัน ในกรณีที่มีเจ้าหนี้มีประกันและความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกัน
 - (5) การแก้ปัญหาในกรณีการขาดสภาพคล่องชั่วคราวใน ระหว่างการปฏิบัติตามแผน
 - (6) วิธีปฏิบัติในกรณีที่มีการโอนสิทธิเรียกร้อง โอนหนี้
 - (7) ชื่อ คุณสมบัติ หนังสือยินยอมของผู้บริหารแผนและค่าตอบแทน
 - (8) การแต่งตั้งและการพ้นตำแหน่งของผู้บริหารแผน
 - (9) ระยะเวลาดำเนินการตามแผนซึ่งไม่เกิน 3 ปี
 - (10) การไม่ยอมรับทรัพย์สินของลูกหนี้ สิทธิตามสัญญา ในกรณีที่ทรัพย์สินของลูกหนี้ สิทธิตามสัญญา มีภาระเกินควรกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้
- 2) แผนต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ จำนวนไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนหนี้ทั้งหมด
- (1) ข้อเสนอในการชำระหนี้ตามแผนนั้นเป็นตามลำดับที่กฎหมายกำหนดไว้ในการแบ่งทรัพย์สินในคดีล้มละลาย เว้นแต่ลูกหนี้ผู้เสียเปรียบจะให้ความยินยอมเป็นหนังสือสำหรับข้อเสนอชำระหนี้ในลำดับที่แตกต่างออกไป
 - (2) เมื่อดำเนินการตามแผนสำเร็จ เจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้ไม่น้อยกว่าการที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย
 - (3) เจ้าหนี้ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมเว้นแต่เจ้าหนี้จะให้ความยินยอมเป็นหนังสือหากได้รับการปฏิบัติที่เสียเปรียบในกลุ่มนั้น

โดยมีข้อยกเว้นคือหากแผนมีรายการไม่ครบถ้วนตามมาตรา 90/96 และศาลเห็นว่ารายการที่ขาดไปไม่ใช่สาระสำคัญ ให้ถือว่าแผนมีรายการครบถ้วนตามมาตรา 90/96 ได้

4.2.3 ขั้นตอนผลของการที่ศาลมีคำสั่งรับคำขอ

เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำขอ จนกว่าจะถึงวันครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามแผน วันที่ดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผนหรือวันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอ จำหน่ายคดี ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและเห็นชอบด้วยแผน หรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการจะมีการจำกัดสิทธิของเจ้าหนี้และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ดังนี้

- (1) ห้ามฟ้องหรือร้องขอให้ศาลพิพากษาหรือสั่งให้เลิกนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ ถ้ามีการฟ้องหรือร้องขอคดีดังกล่าวไว้ก่อนแล้วให้ศาลงดพิจารณาคดีนั้นไว้
- (2) ห้ามนายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกหรือจดทะเบียนเลิกนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้และห้ามให้นิติบุคคลนั้นเลิกกันโดยประการอื่น
- (3) ห้ามฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือเสนอข้อพิพาทที่ลูกหนี้อาจได้รับความเสียหายให้อนุญาตแต่ตุลาการชี้ขาด หากหนี้้นั้นได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและเห็นชอบด้วยแผน และห้ามฟ้องลูกหนี้เป็นคดีล้มละลายในกรณีที่มีการฟ้องคดีหรือเสนอข้อพิพาท

ให้อนุญาตตุลาการชี้ขาดไว้ก่อนแล้ว โดยให้แจ้งการพิจารณาไว้ เว้นแต่ศาลรับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

(4) ห้ามเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ หากมูลหนี้ตามคำพิพากษานั้นได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและเห็นชอบด้วยแผน ในกรณีที่ดำเนินการบังคับไว้ก่อนแล้ว ให้ศาลงดการบังคับนั้นไว้เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น หรือการบังคับคดีได้สำเร็จแล้ว ก่อนเจ้าพนักงานบังคับคดีจะทราบว่าได้มีการยื่นคำร้องขอหรือการบังคับคดีตามคำพิพากษาให้ลูกหนี้ส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่งเสร็จก่อนวันดังกล่าว

(5) ห้ามเจ้าหน้าที่มีประกันบังคับชำระหนี้แก่ทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลที่รับคำร้องขอ

(6) ห้ามเจ้าหน้าที่ซึ่งมีสิทธิบังคับชำระหนี้ได้เองตามกฎหมาย ยึดหรือขายทรัพย์สินของลูกหนี้

(7) ห้ามเจ้าของทรัพย์สินที่เป็นสาระสำคัญในการดำเนินกิจการของลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ สัญญาซื้อขาย หรือสัญญาอื่นซึ่งมีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขในการโอนกรรมสิทธิ์หรือสัญญาเช่าที่ยังไม่สิ้นสุดเวลาที่ตกลงไว้ ติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินดังกล่าวที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้หรือของบุคคลอื่นที่อาศัยสิทธิของลูกหนี้ รวมทั้งการฟ้องบังคับคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้ซึ่งเกิดจากการสัญญาดังกล่าวด้วย ถ้ามีการฟ้องคดีไว้ก่อนให้ศาลงดการพิจารณาคดีนั้นไว้ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

(8) ห้ามลูกหนี้จำหน่าย จ่ายโอน ให้เช่า ชำระหนี้ ก่อหนี้หรือกระทำการใดๆ ที่ก่อให้เกิดภาระในทรัพย์สิน นอกจากเป็นการกระทำที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินการค้าตามปกติของลูกหนี้สามารถดำเนินต่อไปได้ เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

(9) คำสั่งตามวิธีการชั่วคราวของศาลที่ให้อายัดจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือให้พิทักษ์ทรัพย์สินของลูกหนี้ชั่วคราว ซึ่งมีอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้เพื่อพิจารณานั้น ให้ศาลที่รับคำร้องขอมีอำนาจสั่งให้ระงับผลบังคับไว้ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

(10) ห้ามผู้ประกอบการสาธารณูปโภคใดให้บริการแก่ลูกหนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลที่รับคำร้องขอ

โดยการจำกัดสิทธิที่กล่าวมาข้างต้นถือเป็นการจำกัดสิทธิตามกฎหมาย หากคำพิพากษา คำสั่งของศาล คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ขัดแย้งกับบทบัญญัติในข้อใดดังกล่าวข้างต้น จะไม่มีผลผูกพันกับลูกหนี้ แต่หากเป็นคำสั่งของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท นายทะเบียนนิติบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับนิติบุคคลซึ่งเป็นลูกหนี้ ที่ขัดแย้งกับบทบัญญัติในข้อใดดังกล่าวข้างต้นจะมีผลเป็นโมฆะ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าในกระบวนการฟื้นฟูกิจการนั้น แม้จะมีขั้นตอนหลักๆอยู่เพียง 3 ขั้นตอน แต่ในแต่ละขั้นตอนยังมีรายละเอียดต่างๆอยู่ในแต่ละขั้นตอนอีก ไม่ว่าจะเป็นจำนวนรายการในแผนฟื้นฟูกิจการ ที่กำหนดให้มีจำนวนรายการในแผนฟื้นฟูกิจการเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีผลให้การทำแผนฟื้นฟูกิจการต้องใช้เวลามากกว่าจะทำแผนฟื้นฟูกิจการสำเร็จ เมื่อนำแผนเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการหรือการไต่สวนรับคำร้องขอของศาล โดยศาลต้องไต่สวนหาความจริงให้ได้ใน 3 เรื่อง กล่าวคือเรื่องของบุคคลที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอ เนื้อหาในคำร้องขอแสดงชัดเจนครบถ้วนทุกประการ และแผนเข้าหลักเกณฑ์ครบถ้วนที่สามารถให้ความเห็นชอบได้ รวมไปถึงการชำระค่าขึ้นศาล และการวางเงินประกันค่าใช้จ่ายที่หากผู้ร้องไม่วางเงินประกัน ศาลจะถือว่าทิ้งคำร้องและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ เป็นต้น โดยเมื่อพิจารณาจากขั้นตอนรายละเอียดต่างๆแล้ว จะเห็นได้ว่าในกระบวนการแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดที่เยอะ และต้องใช้เวลาอันพอสมควรซึ่งอาจมีผลให้ลูกหนี้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาทางการเงินได้ทันท่วงที และไม่สามารถดำเนินกิจการของตนต่อไปได้ และยังอาจต้องล้มละลายอีกด้วย

โดยเมื่อพิจารณาถึงกระบวนการฟื้นฟูกิจการในประเทศต่างๆที่ได้ศึกษานั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า กระบวนการฟื้นฟูกิจการในประเทศสหรัฐอเมริกา มีกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัด ซึ่งเป็นกระบวนการฟื้นฟูกิจการที่มีขึ้นเพื่อ ช่วยให้กระบวนการฟื้นฟูกิจการมีความสะดวก รวดเร็วขึ้นและช่วยลดปริมาณคดีที่ค้างในศาล โดยกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัดนี้เหมาะสมสำหรับคดีที่มีจำนวนเจ้าหนี้ได้รับผลกระทบไม่มาก

กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัด มีการเริ่มต้นจากลูกหนี้เข้าเจรจาทันทีกับเจ้าหนี้เกี่ยวกับการปรับโครงสร้างหนี้ เมื่อเจรจาได้ข้อตกลงที่ยอมรับแล้ว เจ้าหนี้จะทำคำแถลงการเปิดเผยข้อมูลและแผนฟื้นฟูกิจการ เพื่อให้ลูกหนี้ออกเสียงยอมรับหรือปฏิเสธแผน หากลูกหนี้ไม่ได้รับเสียงยอมรับตามแผน ลูกหนี้ยังมีโอกาสเจรจาทันทีกับเจ้าหนี้เพื่อแก้ไขแผนและนำมาให้เจ้าหนี้ออกเสียงยอมรับในแผนครั้งต่อไปได้ และเมื่อถึงกำหนดนัดพิจารณา ศาลจะตรวจสอบรายละเอียดในคำแถลงการเปิดเผยข้อมูลว่าครบถ้วนหรือไม่ และศาลจะพิจารณายอมรับแผนตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

- 1) แผนมีรายละเอียดครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด
- 2) แผนต้องมีความสุจริตและไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย
- 3) แผนต้องระบุบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่ตามแผนให้ครบถ้วน
- 4) แผนต้องกำหนดวิธีปฏิบัติของสิทธิเรียกร้องอันมีบุญล้ำสิทธิ
- 5) แผนต้องเป็นไปตามหลักผลประโยชน์ที่ดีที่สุดของเจ้าหนี้
- 6) แผนต้องเป็นไปตามหลักความเป็นไปได้ของแผน

และคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลและลงคะแนนเสียงที่ลูกหนี้ได้ส่งให้แก่เจ้าหนี้ ต้องเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมด้วย โดยหากศาลพิจารณาตามข้างต้นแล้วว่าเหมาะสม ศาลจะมีคำสั่งรับรองคำ

แถลงการเปิดเผยข้อมูลและกำหนดวันนัดพิจารณาแผน ภายในระยะเวลาประมาณ 28 วันต่อมา แต่สำหรับเจ้าหนี้และลูกหนี้ที่มีความพร้อมศาลจะนัดวันเดียวกันก็ได้

เมื่อถึงกำหนดนัดพิจารณาแผน ศาลจะไต่สวนว่าแผนมีรายละเอียดครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดและเป็นไปตามหลักผลประโยชน์ที่ดีที่สุดของเจ้าหนี้ หลักความเป็นไปได้ต่อแผน หลักความยุติธรรมและหลักไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม หากไต่สวนแล้วมีรายละเอียดครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ศาลจะมีคำสั่งยอมรับแผนและส่งผลให้แผนผูกพันเจ้าหนี้ทุกราย ไม่ว่าเจ้าหนี้นั้นจะได้ลงคะแนนเสียงเห็นชอบหรือไม่ แต่หากแผนไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจสั่งให้ลูกหนี้เริ่มกระบวนการใหม่ทั้งหมดก็ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น เห็นได้ว่ากระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัดในประเทศสหรัฐอเมริกา มีความคล้ายคลึงกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย ในแง่ของเจตนารมณ์ของกฎหมาย ที่มีเจตนารมณ์ช่วยฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ที่มีเจ้าหนี้ที่ได้รับผลกระทบไม่มากหรือมีจำนวนที่เป็นจำนวนไม่มากเท่ากับกิจการขนาดใหญ่ แต่เมื่อพิจารณากระบวนการฟื้นฟูกิจการทั้ง 2 รูปแบบแล้ว จะเห็นได้ว่าการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัด มีขั้นตอนกระบวนการฟื้นฟูกิจการที่น้อยกว่ากระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อีกทั้งยังมีระยะเวลาดำเนินกระบวนการที่สั้นกว่ามากอีกด้วย

4.3 การวิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

กฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย มีบัญญัติอยู่ในพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2559 ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้มีขึ้นเพื่อเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเฉพาะ เนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการในประเทศไทยที่มีบัญญัติมาในก่อนหน้านี้นี้ เป็นพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นไว้เพื่อฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่โดยเฉพาะ ซึ่งลูกหนี้ที่เป็นกิจการขนาดเล็กที่ไม่เข้าเงื่อนไขการขอฟื้นฟูกิจการตามกฎหมายนี้ จะไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ แต่จากสภาพปัญหาในเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันที่ประชาชนอาจมีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ทำให้ต้องหาช่องทางในการหารายได้เพิ่มขึ้น โดยมีผู้ที่หันมาประกอบธุรกิจเป็นจำนวนมาก และธุรกิจที่เป็นที่นิยมจะเป็นธุรกิจที่มีขนาดกลางและขนาดเล็ก เนื่องจากในการประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็คนั้นใช้ทุนทรัพย์ในการลงทุนประกอบธุรกิจเป็นจำนวนเงินที่ไม่สูงจนเกินไป ทำให้คนจำนวนมากสามารถประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กได้ เมื่อคนนิยมหันมา

ประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก หากเกิดกรณีที่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กเป็นจำนวนมากประสบปัญหาทางการเงิน ปัญหาดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในประเทศด้วย ด้วยเหตุนี้จึงมีการบัญญัติกฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขึ้น โดยเฉพาะ เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางการเงินให้สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ โดยแก้ไขปัญหาทางการเงินของลูกหนี้ให้ลูกหนี้ยังสามารถที่จะดำเนินธุรกิจต่อไปได้ และไม่ตกเป็นบุคคลล้มละลายซึ่งจะมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ

สำหรับกฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทยในปัจจุบัน มีข้อดีคือการบัญญัติคำนิยามของลูกหนี้ โดยมีการบัญญัติคำนิยามให้กว้างขึ้น โดยลูกหนี้หมายความว่า ลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งประกอบธุรกิจที่มีลักษณะเป็นวิสาหกิจขนาดกลางหรือขนาดย่อม ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือที่จดทะเบียน กับหน่วยงานอื่นของรัฐ ซึ่งจากเดิม คำว่าลูกหนี้ตามกฎหมายการฟื้นฟูกิจการในฉบับก่อนนี้ นั้นหมายความว่าลูกหนี้ที่เป็นบริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด หรือนิติบุคคลอื่น ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงเพียงเท่านั้น กล่าวคือเป็นการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นกิจการขนาดใหญ่ซึ่งต้องเป็นบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด หรือนิติบุคคลที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงเท่านั้น โดยลูกหนี้ประเภทอื่นไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ ในกฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนี้ จึงมีการบัญญัติคำนิยามของลูกหนี้เพิ่มขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด ซึ่งประกอบธุรกิจขนาดกลางหรือขนาดย่อม ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กล่าวคือเป็นธุรกิจที่มีขนาดย่อม มีความเป็นอิสระโดยมีเอกชนเป็นเจ้าของดำเนินการโดยเจ้าของเองไม่เป็นเครื่องมือหรืออยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลหรือธุรกิจอื่น และต้องเป็นธุรกิจที่มีต้นทุนในการดำเนินการต่ำ และมีพนักงานจำนวนไม่มาก โดยธุรกิจที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ

- 1.ธุรกิจประเภทการผลิต
- 2.ธุรกิจประเภทการบริการ
- 3.ธุรกิจประเภทค้าส่ง
- 4.ธุรกิจประเภทค้าปลีก

โดยในธุรกิจประเภทการผลิตและการบริการ กรณีที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางต้องมีจำนวนคนงานตั้งแต่ 51 คนแต่ไม่เกิน 200 คน มีสินทรัพย์ถาวรมากกว่า 50 ล้านบาทไม่เกิน 200 ล้านบาท

ส่วนกรณีที่เป็นวิสาหกิจขนาดย่อมต้องมีจำนวนคนงานไม่เกิน 50 คน มีสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้านบาท ส่วนธุรกิจประเภทค้าส่งกรณีที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางต้องมีจำนวนคนงานตั้งแต่ 26 คนแต่ไม่เกิน 50 คน มีสินทรัพย์ถาวรมากกว่า 50 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 100 ล้านบาท ส่วนกรณีที่เป็นวิสาหกิจขนาดย่อมต้องมีจำนวนคนงานไม่เกิน 25 คน มีสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้านบาท และธุรกิจประเภทค้าปลีก กรณีที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางต้องมีจำนวนคนงานตั้งแต่ 16 คนแต่ไม่เกิน 30 คน มีสินทรัพย์ถาวรมากกว่า 30 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 60 ล้านบาท ส่วนกรณีที่เป็นวิสาหกิจขนาดย่อมต้องมีจำนวนคนงานไม่เกิน 15 คน มีสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 30 ล้านบาท

ซึ่งได้ประสบปัญหาทางการเงินจนไม่อาจชำระหนี้ได้สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ เพื่อให้กิจการที่กำลังประสบปัญหาทางการเงินได้รับโอกาสเข้าแก้ไขปัญหาให้สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้และไม่ต้องตกเป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งถือเป็นเจตนารมณ์ที่สำคัญในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้

จากที่กล่าวมาข้างต้น เห็นได้ว่าการกำหนดค่านิยามของลูกหนี้ให้ครอบคลุมไปถึงธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนี้มีความคล้ายคลึงกับรูปแบบของการฟื้นฟูกิจการในประเทศฝรั่งเศส คือ กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไปและกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ ซึ่งทั้งสองกระบวนการนี้เปิดโอกาสให้ลูกหนี้ที่เป็นกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ แต่อาจมีข้อแตกต่างบางประการ เช่น การแบ่งกลุ่มเจ้าหนี้ที่หากเป็นกิจการที่ไม่เข้าเงื่อนไขกิจการขนาดใหญ่ การจัดแบ่งกลุ่มเจ้าหนี้ตามรูปแบบของกิจการขนาดใหญ่นั้น ต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้พิพากษาคดีล้มละลายก่อน และรูปแบบของการฟื้นฟูกิจการในประเทศอังกฤษ คือ กระบวนการจัดการชำระหนี้ของบริษัทโดยสมัครใจซึ่งกระบวนการนี้เป็นแผนการจัดการชำระหนี้แบบใหญ่ที่จะทำให้หนีติบุคคลขนาดเล็กได้ใช้ประโยชน์จากสภาพการพักบังคับชำระหนี้ ซึ่งสภาพการพักบังคับชำระหนี้เป็นวิธีที่ใช้กับบริษัทขนาดเล็กเท่านั้น โดยหากแผนการจัดการชำระหนี้ได้รับความเห็นชอบแล้วให้ผู้อำนวยการบริษัทนำความเห็นชอบนี้พร้อมสำเนาข้อเสนอแผนการจัดการและเอกสารยืนยันว่านิติบุคคลเข้าหลักเกณฑ์ต่อบริษัทขนาดเล็ก ยื่นต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้นิติบุคคลได้รับสภาพการพักบังคับชำระหนี้ เพื่อให้มีผลเป็นการห้ามการดำเนินการใดๆอันเป็นการชำระหนี้เพื่อเป็นประโยชน์ให้ธุรกิจของลูกหนี้สามารถประกอบกิจการต่อไปได้

และข้อดีอีกประการคือการเกิดสถานะพักการชำระหนี้ กล่าวคือในกระบวนการฟื้นฟูกิจการเมื่อศาลได้มีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้แล้ว จะก่อให้เกิดสถานะพักการชำระหนี้ ซึ่งจะทำให้ลูกหนี้ปลอดภัยจากสถานะที่ต้องถูกฟ้องร้อง ถูกบังคับ หรือถูกกระทำการใดใดที่เป็นการมุ่งต่อทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งการเกิดสถานะพักการชำระหนี้ในประเทศไทยนี้ มีความคล้ายคลึงกับกระบวนการจัดการชำระหนี้ของบริษัทโดยสมัครใจในประเทศอังกฤษ ที่เมื่อแผนได้รับความเห็นชอบจากผู้จัดการแล้ว ให้ผู้อำนวยการบริษัทนำความเห็นชอบพร้อมสำเนาข้อเสนอแผนการจัดการและเอกสารยืนยันว่า

นิติบุคคลเข้าหลักเกณฑ์บริษัทขนาดเล็กยื่นต่อศาล เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้นิติบุคคลได้รับสภาพการพัก บังคับชำระหนี้

กฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศ ไทยในปัจจุบันมีข้อเสียดังนี้

1. การกำหนดรายการในแผนฟื้นฟูกิจการ

ในกฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีการ กำหนดรายการในแผนฟื้นฟูกิจการว่าต้องมีรายการในแผนฟื้นฟูกิจการอย่างน้อย 10 ข้อ ซึ่งรายการ ดังกล่าวในข้อ 1-9 เป็นรายการที่นำรายการในแผนฟื้นฟูกิจการของธุรกิจขนาดใหญ่มาเป็นต้นแบบ โดยมีข้อแตกต่างเพียงเล็กน้อยกล่าวคือมีการเพิ่มเนื้อหาในรายการบางประการและมีการเปลี่ยน กำหนดระยะเวลาดำเนินการตามแผนเป็นไม่เกินสามปี จากเดิมในแผนฟื้นฟูกิจการขนาดใหญ่ที่มี กำหนดเวลาไม่เกินห้าปี ส่วนรายการในข้อ 10 มีการเพิ่มเติมขึ้นมาจากเดิมที่มีเพียง 9 ข้อซึ่งจาก รายการในแผนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่กำหนดให้แผน ฟื้นฟูกิจการต้องมีรายการในแผนอย่างน้อย 10 ข้อนั้น ผู้เขียนมองว่าเป็นการกำหนดรายการที่มาก เกินไปเนื่องจากการจัดทำแผนการฟื้นฟูกิจการนี้เป็นแผนการฟื้นฟูกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเป็นธุรกิจที่มีขนาดเล็กกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ มีจำนวนทุนทรัพย์น้อยกว่าอีกทั้งยังมีจำนวนหนี้ที่ไม่ อาจชำระได้เป็นจำนวนที่น้อยกว่า จึงควรมีการกำหนดรายการในแผนการฟื้นฟูกิจการให้มีรายการที่ น้อยลง เพื่อให้การจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการมีความรวดเร็วขึ้นและสามารถทำแผนให้สำเร็จเข้าสู่ กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้อย่างทันท่วงที เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาทางการเงินตามเจตนารมณ์ของ กฎหมาย

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าการกำหนดรายการในแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย มีการกำหนดรายการเป็นจำนวนมากซึ่งอาจทำให้ การทำแผนมีความล่าช้าจนไม่อาจแก้ไขปัญหาทางการเงินได้ทันท่วงที ซึ่งมีความแตกต่างจากการ กำหนดรายการในแผนการฟื้นฟูกิจการของประเทศต่าง ๆ ดังนี้ สำหรับประเทศฝรั่งเศสในกระบวนการ ฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้มีการกำหนดให้แผนฟื้นฟูกิจการจะต้องมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับ การปรับโครงสร้างหนี้ เช่น การปลดหนี้ในบางส่วนไม่ว่าจะเป็นเงินต้นหรือดอกเบี้ย การขยายเวลาใน การชำระหนี้ เป็นต้น ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาในกระบวนการฟื้นฟูกิจการทั้งสามรูปแบบมีการ กำหนดรายการในแผนการฟื้นฟูกิจการ ว่าต้องมีเนื้อหาตามรายการทั้งหมดเพียง 7 ข้อ และหาก ลูกหนี้ต้องการจะใส่รายละเอียดเพิ่ม ก็ยังมีรายละเอียดบางประการที่กฎหมายอนุญาตให้ใส่เพิ่มเติมใน แผนได้ และประเทศอังกฤษ ในกระบวนการจัดการชำระหนี้ทั้งสองแบบมีการกำหนดแผนจัดการ ชำระหนี้ ว่าต้องมีเนื้อหาในแผนเป็นรายละเอียดว่าจะบริหารจัดการแผนอย่างไร เช่น การปรับปรุง โครงสร้างหนี้ รายละเอียดของจำนวนหนี้ เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแผนการฟื้นฟูกิจการในประเทศ

ฝรั่งเศสและประเทศสหรัฐอเมริกา และแผนการจัดการชำระหนี้ในประเทศอังกฤษตามที่กล่าวมานั้น ไม่ได้มีการกำหนดให้แผนฟื้นฟูกิจการและแผนจัดการชำระหนี้ ต้องมีรายละเอียดในแผนเป็นจำนวนมาก ดังเช่นแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย เพียงแต่แผนนั้นต้องมีเนื้อหาที่เพียงพอที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการหรือกระบวนการจัดการชำระหนี้ได้ ส่วนการที่แผนจะได้รับความเห็นชอบหรือไม่ นั้น ถือเป็นดุลยพินิจของผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบเอง

2. ระยะเวลาในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ

กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีกระบวนการขั้นตอนหลักๆ 3 ขั้นตอน คือ

- 1) ขั้นตอนการร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งฟื้นฟูกิจการ
- 2) ขั้นตอนการไต่สวนและมีคำสั่งให้มีการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้
- 3) ขั้นตอนผลของการที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอ

โดยในแต่ละขั้นตอนยังมีรายละเอียดต่างๆอีกหลายประการ และบางรายละเอียดที่มีการกำหนดไว้ ก็เป็นรายละเอียดหลักเกณฑ์เป็นจำนวนมาก หรือมีระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนที่นาน เช่น การกำหนดรายการในแผนการฟื้นฟูกิจการ หากแผนฟื้นฟูกิจการมีการกำหนดรายการเป็นจำนวนมาก ย่อมส่งผลให้การจัดทำแผนต้องใช้เวลามากตามไปด้วย หรือในขั้นตอนการไต่สวน การที่ศาลจะให้ความเห็นชอบด้วยแผน จะต้องเป็นหลักเกณฑ์หลายประการ ซึ่งการพิจารณาตามหลักเกณฑ์และกระบวนการต้องใช้เวลามากพอสมควร ซึ่งอาจส่งผลให้ลูกหนี้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาทางการเงินของตนเองได้ และอาจต้องตกเป็นบุคคลล้มละลาย

จากที่กล่าวมาข้างต้น กิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย มีขั้นตอนกระบวนการที่มีจำนวนมาก และการดำเนินการให้ศาลมีคำสั่งให้มีการฟื้นฟูกิจการใช้ระยะเวลานานจน อาจไม่สามารถแก้ไขปัญหาทางการเงินได้ทันเวลาที่ ซึ่งมีความแตกต่างกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัดในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีเจตนารมณ์ในการช่วยแก้ไขปัญหาลูกหนี้ที่มีจำนวนเจ้าหนี้ไม่มาก ซึ่งคล้ายกับเจตนารมณ์ของประเทศไทย ที่ต้องการช่วยแก้ไขปัญหาของลูกหนี้ที่มีจำนวนหนี้ไม่มาก แต่ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ กลับมีความแตกต่างกัน เพราะในกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัด มีขั้นตอนกระบวนการที่น้อยและรวดเร็ว กล่าวคือมีรายละเอียดในแผนฟื้นฟูกิจการที่น้อยกว่า มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าศาลจะพิจารณายอมรับแผนที่น้อยกว่า และในกระบวนการนัดวันพิจารณา มีการนัดวันพิจารณาที่รวดเร็วเพื่อลูกหนี้ที่ต้องการแก้ไขปัญหาทางการเงิน จะสามารถเข้าสู่กระบวนการได้ทันเวลาที่

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาถึงกระบวนการฟื้นฟูกิจการในประเทศต่างๆ คือ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษและกระบวนการฟื้นฟูกิจการในประเทศไทย โดยเฉพาะกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทำให้เห็นได้ว่ากระบวนการฟื้นฟูกิจการในแต่ละประเทศนั้น มีขึ้นด้วยเจตนารมณ์ที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ สำหรับกระบวนการฟื้นฟูกิจการในประเทศฝรั่งเศสมีขึ้นเพื่อคุ้มครองลูกหนี้จากเจ้าหนี้และช่วยเหลือฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ให้กลับมามีสถานะการเงินที่ดีขึ้นให้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ สำหรับกระบวนการฟื้นฟูกิจการในประเทศสหรัฐอเมริกานั้น มีขึ้นเพื่ออุดช่องว่างของกฎหมาย โดยให้บุคคลธรรมดาเข้าสู่กระบวนการล้มละลายได้ยากขึ้น เพื่อให้ลูกหนี้ที่ประสบปัญหาการชำระหนี้ได้หลุดพ้นจากหนี้ทั้งปวงและมีโอกาสได้เริ่มใหม่โดยปราศจากภาระหนี้สิน สำหรับกระบวนการฟื้นฟูกิจการในประเทศอังกฤษ มีขึ้นเพื่อช่วยเหลือให้กิจการของลูกหนี้สามารถดำเนินต่อไปได้ หรือหากการฟื้นฟูกิจการไม่ประสบความสำเร็จ ทรัพย์สินของลูกหนี้จะเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้มากกว่าการให้ลูกหนี้ตกเป็นบุคคลล้มละลาย และเพื่อให้เจ้าหนี้ได้รับการชำระหนี้และการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน และสำหรับกระบวนการฟื้นฟูกิจการในประเทศไทย มีขึ้นเพื่อเป็นแนวทางที่จะช่วยเหลือลูกหนี้ให้มีทางเลือกอื่นนอกจากการล้มละลาย ให้ลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางการเงินมีโอกาสฟื้นฟูกิจการให้ดำเนินต่อไปได้ เพื่อให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้อย่างเป็นธรรมและเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจและการค้าของประเทศอีกด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าทุกประเทศล้วนมีเจตนารมณ์เพื่อช่วยเหลือให้ลูกหนี้ได้ฟื้นฟูกิจการเพื่อจะดำเนินกิจการต่อไปได้โดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย

ในส่วนของรูปแบบของกระบวนการฟื้นฟูกิจการนั้น ในแต่ละประเทศก็มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป สำหรับวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนได้ศึกษาในกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยโดยเฉพาะ และศึกษาถึงกระบวนการฟื้นฟูกิจการในรูปแบบต่างๆของประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการฟื้นฟูกิจการในประเทศต่างๆว่ามีรูปแบบ และในแต่ละรูปแบบมีกระบวนการอย่างไร

บ้าง เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย ว่ามีข้อแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

โดยจากการที่ได้ศึกษาเห็นได้ว่า สำหรับประเทศฝรั่งเศส มีกระบวนการฟื้นฟูกิจการอยู่ 3 รูปแบบ คือ กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ และกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัด โดยทั้ง 3 รูปแบบ มีความแตกต่างกันที่กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป เป็นกระบวนการที่นำมาใช้ในกรณีที่ลูกหนี้ได้ตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้แล้ว และผู้ที่มีสิทธิ์ยื่นคำร้องขอเริ่มต้นกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ได้แก่ ลูกหนี้ เจ้าหนี้ และพนักงานอัยการ แต่ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ และกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัด เป็นกระบวนการที่นำมาใช้ในกรณีที่ลูกหนี้ยังไม่ถึงขั้นตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ และผู้ที่มีสิทธิ์ยื่นคำร้องขอเริ่มต้นกระบวนการ ได้แก่ลูกหนี้เพียงฝ่ายเดียว เนื่องจากลูกหนี้ยังไม่ถึงขั้นตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ แต่เป็นกรณีที่กิจการของตนประสบปัญหาทางการเงิน ซึ่งยากจะแก้ไขด้วยตนเอง จึงมีการยื่นคำร้องขอเริ่มต้นกระบวนการแต่ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ และกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัด แม้จะมีกฎเกณฑ์เช่นเดียวกันก็ตามแต่ก็ยังมี ความแตกต่างกันในบางประการ คือ กระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้แบบเร่งรัด มีเงื่อนไขพิเศษเพิ่มขึ้นมาจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้ อยู่ 4 ประการ และยังมีกำหนดระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการที่รวดเร็วกว่ากระบวนการฟื้นฟูกิจการโดยความสมัครใจของลูกหนี้อีกด้วย

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา มีกระบวนการฟื้นฟูกิจการอยู่ 3 รูปแบบคือกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบต่อรองกับเจ้าหนี้ก่อนนำเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ และกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัด โดยทั้ง 3 รูปแบบ มีความแตกต่างกันที่กระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป เป็นกระบวนการที่นำมาใช้ในกรณีที่ลูกหนี้อยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ และผู้ที่มีสิทธิ์ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ได้แก่ ลูกหนี้ เจ้าหนี้ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น โดยใช้เวลาในการดำเนินกระบวนการประมาณ 120 วันถึง 18 เดือน ส่วนในกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบต่อรองกับเจ้าหนี้ก่อนนำแผนเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ เป็นกระบวนการที่นำมาใช้ในกรณีที่ลูกหนี้อยู่ในสถานะคับขันใกล้จะถูกฟ้องร้องบังคับคดี ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะเจรจาและจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ โดยลูกหนี้จะเข้าเจรจาดำเนินแผนกับเจ้าหนี้ก่อนยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เพื่อตกลงทำสัญญาให้มีผลผูกพันกับเจ้าหนี้ที่เจรจาดำเนินว่าหากเจ้าหนี้ได้เสนอแผนที่มีเงื่อนไขตามที่ตกลงกัน เจ้าหนี้จะต้องให้การสนับสนุนแผนเพื่อให้ผ่านความเห็นชอบ ซึ่งกระบวนการนี้จะใช้เวลาประมาณ 100 ถึง 150 วัน เร็วกว่ากระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป และในส่วนของกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัด เป็นกระบวนการที่นำมาใช้ในกรณีที่ลูกหนี้ต้องการปรับโครงสร้างหนี้ แบ่งออกเป็น 2

กรณีคือ ลูกหนี้เข้าเจรจาทอรองกับเจ้าหนี้ที่มีสิทธิออกเสียงทุกกลุ่ม หากลูกหนี้ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหนี้มากกว่าร้อยละ 90 ขึ้นไป จะไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ และอีกกรณีคือลูกหนี้เข้าเจรจาทอรองกับเจ้าหนี้บางกลุ่มก่อนยื่นแผนเข้ามาในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ โดยกระบวนการนี้ใช้เวลาในการดำเนินกระบวนการรวดเร็วที่สุด

สำหรับประเทศอังกฤษมีกระบวนการฟื้นฟูกิจการอยู่ 2 รูปแบบ คือกระบวนการจัดการชำระหนี้ของแต่ละบุคคลโดยสมัครใจ และกระบวนการจัดการชำระหนี้ของบริษัทโดยสมัครใจ โดยทั้งสองรูปแบบ มีความแตกต่างกันที่กระบวนการจัดการชำระหนี้ของแต่ละบุคคลโดยสมัครใจเป็นกระบวนการที่ลูกหนี้ยื่นข้อเสนอแก่เจ้าหนี้เพื่อทำข้อตกลงเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของบริษัทที่ประสบปัญหาทางการเงิน โดยผู้ที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอจัดการชำระหนี้ ได้แก่ เจ้าหนี้ บริษัท ผู้ถือหุ้น ผู้ชำระบัญชี หรือผู้จัดทำแผน ส่วนกระบวนการจัดการชำระหนี้ของบริษัทโดยสมัครใจเป็นกระบวนการที่นิติบุคคลได้ประสบปัญหาทางการเงิน และยื่นข้อเสนอเพื่อประนอมหนี้ระหว่างนิติบุคคลกับเจ้าหนี้ โดยผู้ที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอจัดการชำระหนี้ ได้แก่ นิติบุคคล โดยผู้ดูแลการจัดการ และหากนิติบุคคลเป็นบริษัทขนาดเล็กที่เข้าเงื่อนไขที่กำหนดจะก่อให้เกิดสภาพการพักบังคับชำระหนี้ขึ้นด้วย ซึ่งถือเป็นผลดีต่อกิจการของลูกหนี้ด้วย

สำหรับประเทศไทย ผู้เขียนได้ศึกษาถึงกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เห็นได้ว่าการที่มีการใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้นมา ก็เพื่อช่วยให้ลูกหนี้ทั้งบุคคลธรรมดา คณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนสามัญ นิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ที่ประกอบกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในปัจจุบัน ที่ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราว จนตกอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ให้ได้รับการฟื้นฟูกิจการ และไม่ต้องตกเป็นบุคคลล้มละลาย โดยกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นกระบวนการที่นำมาใช้กับลูกหนี้ที่เป็นกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ตามแต่ละประเภทธุรกิจโดยเฉพาะ และมีหนี้เป็นจำนวนแน่นอนตามที่กฎหมายกำหนด จึงจะเข้าสู่กระบวนการนี้ได้ โดยกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีหลักเกณฑ์ที่คล้ายคลึงกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไปที่เป็นกระบวนการสำหรับกิจการขนาดใหญ่ และมีข้อแตกต่างกันในแง่ของค่านิยมของลูกหนี้ที่มีการกำหนดค่านิยม ไปถึงลูกหนี้ที่เป็นกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก และในจำนวนหนี้ที่แน่นอนซึ่งกำหนดให้ต่ำกว่ากระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป แต่ในขั้นตอนการดำเนินกระบวนการก็ยังคงเหมือนกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป อีกทั้งในส่วนขอระยะเวลาการดำเนินการ ก็ไม่ได้มีการกำหนดให้มีระยะเวลาที่รวดเร็วขึ้นกว่ากระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าทั้งในประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษต่างมีกระบวนการฟื้นฟูกิจการที่เป็นกระบวนการแบบทั่วไป ที่มีขั้นตอนและระยะเวลาการ

ดำเนินกิจกรรมแบบปกติ และมีกระบวนการฟื้นฟูกิจการที่มีขั้นตอนกระบวนการและระยะเวลาในการดำเนินการที่รวดเร็วขึ้น ซึ่งแตกต่างจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป แต่ในประเทศไทย และจะมีกระบวนการฟื้นฟูกิจการที่ออกมาเฉพาะสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมก็ตาม แต่ขั้นตอนกระบวนการและระยะเวลาในการดำเนินการยังคงเดิม

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 การเสนอแก้ไขกฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

จากการศึกษากฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย ผู้เขียนมีความเห็นว่าการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยมีข้อเสียหลายประการ ทั้งในเรื่องของการกำหนดจำนวนรายการในแผนการฟื้นฟูกิจการที่มีจำนวนมากเกินความจำเป็นที่จะเป็นเงื่อนไขให้เจ้าหน้าที่พิจารณาอนุมัติในแผนฟื้นฟูกิจการ และในเรื่องของขั้นตอนต่างๆในกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ที่ในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดการดำเนินงานตามขั้นตอนอยู่เป็นจำนวนมากและส่งผลให้การดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการต้องใช้เวลา นาน เพราะการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยได้นำเอาแผนการฟื้นฟูกิจการและขั้นตอนการดำเนินกระบวนการของการฟื้นฟูกิจการแบบทั่วไป ซึ่งเป็นการฟื้นฟูกิจการสำหรับกิจการขนาดใหญ่ มาเป็นต้นแบบ ถึงแม้ว่าจะมีการกำหนดค่านิยมของลูกหนี้ให้หมายถึงลูกหนี้ที่เป็นกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งมุ่งเน้นช่วยเหลือฟื้นฟูกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ที่เป็นกิจการที่มีจำนวนทุนทรัพย์และจำนวนไม่น้อยกว่ากิจการใหญ่ ซึ่งเป็นข้อดีก็ตาม แต่ยังมีขั้นตอนการดำเนินกระบวนการและเนื้อหารายการในแผนฟื้นฟูกิจการดังเช่นกิจการขนาดใหญ่ ดังนั้นจึงทำให้ลูกหนี้ที่เป็นกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งประสบปัญหาทางการเงินและต้องการฟื้นฟูกิจการเพื่อให้กิจการของตนเองสามารถดำเนินต่อไปได้ ไม่อาจเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อแก้ไขปัญหาได้ทันที่ เนื่องจาก การดำเนินกระบวนการทั้งหมดตามแผนฟื้นฟูกิจการใช้เวลา นาน

ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่ากฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน ไม่อาจช่วยแก้ไขปัญหาให้กับลูกหนี้ที่เป็นกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมได้ทันที่ตามวัตถุประสงค์ของการออกกฎหมายนี้ จึงไม่ควรมียกกฎหมายการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

5.2.2 แนวทางการนำกฎหมายการฟื้นฟูกิจการของต่างประเทศมาปรับใช้กับประเทศไทย

จากการศึกษาผู้เขียนมีความเห็นว่าประเทศไทยควรมีกฎหมายการฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัด เพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับลูกหนี้ที่ประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยนำเอากฎหมายการฟื้นฟูกิจการแบบต่อรองกับเจ้าหนี้ก่อนนำแผนเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นต้นแบบในการร่างกฎหมาย โดยมีกระบวนการดังนี้

- 1) เริ่มต้นกระบวนการโดยลูกหนี้เข้าต่อรองกับเจ้าหนี้ก่อนนำแผนเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ โดยตกลงกันทำสัญญา Lock-up agreement ให้มีผลผูกพันเจ้าหนี้ที่เจรจาด้วยว่าหากลูกหนี้เสนอแผนการฟื้นฟูกิจการตามที่ตกลงไว้ เจ้าหนี้จะออกเสียงให้การยอมรับแผนนั้น โดยลูกหนี้ที่จะเข้าสู่กระบวนการต้องอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้
- 2) เมื่อศาลรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการจะก่อให้เกิดภาวะพักการชำระหนี้ เพื่อคุ้มครองกองทรัพย์สินของลูกหนี้ ส่วนลูกหนี้จะต้องยื่นแผนการฟื้นฟูกิจการและคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลให้ศาลตรวจสอบและอนุมัติ โดยศาลจะนัดพิจารณาและตรวจสอบประมาณ 30 ถึง 60 วัน
- 3) เมื่อศาลอนุมัติคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลแล้ว ลูกหนี้มีหน้าที่นำส่งคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลและแผนการฟื้นฟูกิจการภายใน 5 ถึง 10 วัน เพื่อให้เจ้าหนี้ยอมรับหรือปฏิเสธแผน โดยศาลกำหนดให้เจ้าหนี้ต้องออกเสียงภายใน 45 ถึง 60 วัน
- 4) เมื่อลูกหนี้ได้รับคะแนนเสียงยอมรับแผนการฟื้นฟูกิจการจากเจ้าหนี้ไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนเจ้าหนี้ในแต่ละกลุ่ม และมีจำนวนหนี้รวมกันไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนหนี้ในแต่ละกลุ่ม ถือว่าแผนการฟื้นฟูกิจการผ่านการยอมรับจากเจ้าหนี้แล้ว ศาลจะดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุมัติยอมรับแผนประมาณ 5 วัน
- 5) โดยแผนฟื้นฟูกิจการต้องมีรายละเอียดดังนี้
 - 1.ต้องระบุลำดับขั้นของข้อเรียกร้องและประโยชน์ต่างๆของเจ้าหนี้ เพื่อประโยชน์ในการออกเสียงและได้รับชำระหนี้ของเจ้าหนี้
 - 2.ต้องระบุถึงสิทธิเรียกร้องและผลประโยชน์ที่ไม่ได้รับผลกระทบจากแผน
 - 3.ต้องระบุถึงวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนและถูกต้อง ต่อสิทธิเรียกร้องที่จะได้รับผลกระทบจากแผนฟื้นฟูกิจการ
 - 4.ต้องกำหนดวิธีปฏิบัติที่เท่าเทียมกันต่อสิทธิเรียกร้องและผลประโยชน์ที่อยู่ในลำดับขั้นเดียวกัน
 - 5.ต้องกำหนดวิธีปฏิบัติหรือมาตรการที่เพียงพอ เพื่อให้ผู้ทรงสิทธิ์เรียกร้องหรือผลประโยชน์ต่างๆในทุกระดับขั้นเข้าใจและยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการ
 - 6.ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นนิติบุคคล ห้ามลูกหนี้ออกหุ้นชนิดไม่มีสิทธิ์ออกเสียงให้แก่เจ้าหนี้
 - 7.ต้องกำหนดข้อกำหนดต่างๆในแผนฟื้นฟูกิจการและการเลือกผู้ที่เข้าทำหน้าที่ต่างๆ

นอกจากนี้ยังมีรายละเอียดในส่วนอื่นๆที่กฎหมายอนุญาตให้ใส่ไว้ในแผนได้ด้วย

- 6) หากแผนผ่านความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ทุกกลุ่มแล้ว ศาลจะพิจารณาอนุมัติรับแผนตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้
 1. แผนต้องมีรายละเอียดครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด
 2. แผนต้องมีความสุจริตและไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย
 3. แผนต้องระบุบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่ตามแผนให้เรียบร้อยครบถ้วน
 4. แผนต้องกำหนดวิธีปฏิบัติของสิทธิเรียกร้องอันมีบุริมสิทธิ
 5. แผนต้องเป็นไปตามหลักผลประโยชน์ที่ดีที่สุดของเจ้าหนี้
 6. แผนต้องเป็นไปตามหลักความเป็นไปได้ของแผน
- 7) หากในระหว่างการพิจารณากระบวนการฟื้นฟูกิจการของศาล ปรากฏว่าลูกหนี้ไม่สามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้โดยไม่มีเหตุอันสมควร โดยศาลมิได้มีคำสั่งขยายกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ศาลจะต้องเปลี่ยนกระบวนการฟื้นฟูกิจการไปเป็นกระบวนการล้มละลาย
- 8) หากศาลยอมรับแผนและมีผลให้เจ้าหนี้และลูกหนี้ทุกรายต้องผูกพันตามเงื่อนไขข้อตกลงในแผนและภายหลังจากลูกหนี้ปฏิบัติตามแผนสำเร็จแล้ว ศาลและเจ้าหนี้จะทำการตรวจสอบและปลดลูกหนี้ออกจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการ
- 9) โดยกระบวนการนี้เหมาะกับลูกหนี้ที่อยู่ในสถานะค้ำขันใกล้จะถูกฟ้องร้องบังคับคดี ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะเจรจาและทำแผนฟื้นฟูกิจการเพื่อให้เจ้าหนี้อยอมรับแผนแบบทั่วไป มีเวลาเพียงพอตรงกับเจ้าหนี้ที่ได้รับผลกระทบตามแผนเพื่อทำสัญญา Lock-up agreement และยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเพื่อได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายและก่อให้เกิดสถานะพักการชำระหนี้ โดยปกติกระบวนการนี้จะใช้เวลาทางศาลทั้งสิ้น 100 ถึง 150 วัน ซึ่งเร็วกว่าการฟื้นฟูกิจการแบบเต็มรูปแบบที่ใช้เวลาประมาณ 120 ถึง 180 วัน

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

- กมล ชีรเวชพลกุล. (2561). *กฎหมายล้มละลายและฟื้นฟูกิจการ*. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร พิมพ์ครั้งที่
กลุ่มพลังวิชาการเพื่ออนาคต. (2553). *เจาะหลักฎีกาล้มละลายและฟื้นฟูกิจการลูกหนี้*. กรุงเทพฯ :
หจก. พิมพ์อักษร
- ไกรสน บารมีอวยชัย,ชีพ จุลมนต์,ภูมิ โชคเหมาะ และวิชา มหาคุณ. *เอกสารประกอบคำบรรยาย
กฎหมายล้มละลายเปรียบเทียบ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชำนาญ ตัฒทวชิระพันธ์. (2546). *ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาแผนฟื้นฟูกิจการของที่
ประชุมเจ้าหนี้*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ณรงค์ ออจามณีรัตน์. (2544). *แนวทางในการดำเนินการจัดการทำแผนธุรกิจเพื่อปรับปรุง
โครงสร้างหนี้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ณัฐชินทร ศิริวัฒนา. (2544). *การปรับโครงสร้างหนี้:กรณีศึกษาบริษัท ศรีไทยซูเปอร์แวร์ จำกัด
(มหาชน)*. โครงการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2547). *เปลี่ยนแปลงการรายงานข้อมูลซื้อขายหลักทรัพย์ของ
บจ. ที่เข้าเกณฑ์อาจถูกเพิกถอน*. ค้นเมื่อ 17 ธันวาคม 2547, จาก
<http://www.set.or.th/set/newdetail>.
- นพินิตย์ ผ่องอำไพวงศ์. (2546). *การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ภายใต้แผนฟื้นฟูกิจการ:กรณีศึกษา
บริษัท มีเดีย ออฟ มีเดียส์ จำกัด มหาชน*. โครงการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นริศร์ ศิริวัลล. (2542). *การปรับโครงสร้างหนี้ : กรณีศึกษา บริษัท แลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด
(มหาชน)*. โครงการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บริษัท หลักทรัพย์ ฟินันซ่า จำกัด. (2543). *แผนดำเนินการแก้ไขเหตุที่หุ้นสามัญของบริษัท กฤษดา
มหานคร จำกัด (มหาชน) อาจถูกเพิกถอนจากการเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ. ผู้แต่ง.
- พิชัย นิลทองคำ. (2541). *หลักเกณฑ์ วิธีการ ร้องขอฟื้นฟูกิจการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อติตยา
- พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2556). *บทบาทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยในระบบเศรษฐกิจ
สร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาศาสตร์
- ไพโรจน์ อัจฉริษา. (2541). *คำอธิบายกฎหมายบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (TAMC)*. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์นิติธรรม.

- วารสารณ์ อาษาพร. (2541). *การฟื้นฟูกิจการตามพระราชบัญญัติล้มละลาย*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์
 วิชา มหาคุณ. (2553). *คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย เรื่องกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับ
 การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้* (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่ง
 เนติบัณฑิตยสภา.
- วิชา มหาคุณ. (2559). *กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้*. กรุงเทพฯ :
 สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
- วิชัย ตันติกุลานันท์. (2548). *คำอธิบายกฎหมายล้มละลายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้*
 (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร.
- วิเชียร ดิเรกอุดมศักดิ์. (2560). *กฎหมายล้มละลายพิศดาร*. กรุงเทพฯ : หจก. แสงจันทร์การพิมพ์
- วิทยา นาคสุขสกุล. (2543). *วิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน*. โครงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง,
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ. (2547). *กฎหมายฟื้นฟูกิจการ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:วิศิษฐ์อรรถถ จำกัด.
- วรวิทย์ ฤทธิพิศ. (2543). *การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ :
 นิติธรรม
- สมชัย ชีมาอุมากร. (2553). *พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.๒๕๔๓ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาล
 ล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ.๒๕๕๒ ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ : พลสยาม
 พรินติ้ง
- สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่. (2552). *เกร็ดกฎหมายล้มละลาย*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตอักษร
- สหธน รัตนไพจิตร. *การฟื้นฟูกิจการของบริษัทลูกหนี้โดยการขอ Administration Order ตาม
 กฎหมายอังกฤษ*. ใน รวมบทความเนื่องในโอกาสครบรอบ 60 ปี ดร.ปรีดี เภษมทรัพย์.
- สุกิจ โสภิตลี้พัฒนานนท์. (2539). *สถานะทางกฎหมายและความรับผิดชอบของผู้เริ่มจัดตั้งบริษัท*.
 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุจิต ปัญญาพลักษณ์. (2553). *หลักกฎหมายล้มละลายและฟื้นฟูกิจการ*. กรุงเทพฯ : ต้นไม้
- สุทธิณี อนันตจรูการ. (2544). *การวิเคราะห์ประสิทธิภาพทางการเงินและกลยุทธ์ของ
 อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์*. โครงการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุธีร์ ศุภนิตย์. (2556). *หลักกฎหมายล้มละลายและฟื้นฟูกิจการ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ:วิญญูชน
- สุนทร มณีสวัสดิ์. (2541). *คำอธิบายกฎหมายฟื้นฟูกิจการ* (พ.ร.บ. ล้มละลายมาตรา 90/1- มาตรา
 90/90). กรุงเทพฯ: วิญญูชน
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2547) *ระบบกรมล้มละลายในประเทศไทย*. เสนอต่อสถาบันกรม
 พัฒนาเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ
- โสภาน นัทยา. (2544). *แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหนี้: กรณีศึกษา บริษัท ชีโนไทย เอ็นจิ*

เนียร์ริง แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน). โครงการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โสภณ รัตนการ. (2547). **คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: นิติบรรณาการ.

เอกคณิต ระย้าแก้ว. (2546). **การปรับปรุงโครงสร้างหนี้:กรณีศึกษา อิตาเลียนไทยทีเวลอปเมนต์ จำกัด (มหาชน).** โครงการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอื้อน ชุนแก้ว. (2552). **คู่มือการศึกษากฎหมายฟื้นฟูกิจการ** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พลสยามพริ้นท์ติ้ง แอน พับพลิซซิง.

บทความ

อุโฆษ เมาลานนท์,พินิจ ทิพย์มณีและภูมิ โชคเหมาะะ. “ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในการปรับโครงสร้างหนี้และฟื้นฟูกิจการขนาดย่อม”

ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. “กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้กับการแก้ปัญหาหนี้สินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในศาลล้มละลายกลาง”

หนังสือภาษาอังกฤษ

Allen & Overy, *Restructuring Across Borders – France: corporate restructuring and insolvency procedures*

Andrew Tetley and Marcel Bayle, *Insolvency Law in France* ,p.202.

Anusha, Chari, and Hendry, Peter Blair, (2002). *NBER Working Paper No.8908*, April 2002.

Berle, Adolf, and Gardiner Mean. (1932). *The Modern Corporation and Private Property*. New York : MacMillan

Blum, Brian A. (1999). *Bankruptcy and debtor/creditor: example and explanation. ...*

Clifford Chance , *European Insolvency Procedures – 2010 Edition*, 2010

Epstein, David G. , *Debtor-Creditor Law in a Nutshell*.

Faley, Olubunmi. (2004). “Cash and corporate control”. *Journal of Finance*, LIX

(5) : 2041-2060.

Fetcher, Ian F. (2002). *The law of Insolvency* (3th ed.). London: Sweet & Maxwell.

Gilson, Stuart C. (1989). “*Management turnover and financial distress*” . *Journal of Financial Economics*. 25: 241-262.

HAI Ford. (1978). *Principle of Company Law*.

Jacques Henrot, Paul Talbourdet & Joanna Gumpelson, *Restructuring and insolvency in France: overview*

Joanna Gumpelson et al., *Survey on: Claw-back of security in insolvency (France)*

Keay, Andrew and Walton , Peter. (2003). *Insolvency Law: Corporate and Personal*. Pearson Longma.

La Porta, Rafael, Floencio Lopez-De-Silanes, nad Andrei Shleifer. (1999) “*Corporate ownership around the world*”. *Journal of Finance*. LIV (2) : 471-517.

Michael D. Sabbath, Walter Homer Drake Professor of Bankruptcy Law. *The Automatic Stay Under BAPCPA*.

P.Le CANNU. (1988). *Prevention et reglement amiable des difficultes des*.

Philip R Wood. (1995). *Law and Practice of International Finance*. London : Sweet & Maxwell

R.M. Goode. (1990). *Principles of Corporate Insolvency Law*.

Siamwalla, Ammar. (2000). “*AMC:An Idea whose time has gone*” *TDR Quarterly Review*. 15 (4) : 9-12.

Steven Frieze. (1993). *Insolvency Law*. London : Longman.

Walton Woon. (1988). *Company Law*. Singapore : Longman.

Witte, Johanna And Koehler, Stefan. *Competitiveness and Sustainable Economic Recovery in Thailand*.

Wood, Philip R.. (1995). *Principle of International Insolvency*.

World Bank. (1998). *Trade and Competition in East Asian: The Road to Recovery*. Washington D.C. : World Bank.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล Pimporn Hensawang
ประวัติการศึกษา Department of Law,
Faculty of Social Sciences
Kasetsart University
2557 , Year of Graduation.
ประสบการณ์การทำงาน

